

Handlingsprogram og Økonomiplan 2021-2024 med årsbudsjett 2021

HOL
KOMMUNE

Vedtatt i kommunestyret sak 104/20 den 9. desember 2020

INNHold

Innledning.....	4
Hol i 2020	5
Status og rammebetingelser for perioden	9
Økonomiske handlingsregler	12
Visjon og tema i kommuneplanens samfunnsdel	13
Definisjoner	14
Samfunnskvaliteter.....	15
Befolkning og bolig	15
Folkehelse	15
Kultur og frivillighet	18
Natur, miljø og friluftsliv	20
Livsløp	22
Hol som oppvekstkommune	22
Hol som helse- og omsorgskommune.....	24
Arbeid og næringsutvikling	26
Eksisterende næringer.....	26
Ny næringsutvikling og innovasjon	28
Samferdsel	29
Teknisk infrastruktur	30
Samfunnssikkerhet og beredskap.....	31
Organisasjonen Hol kommune	33
Økonomiplan	37
1. Økonomiske rammebetingelser.....	37
1.1. Driftsinntektene.....	37
1.2. Driftsutgifter	41
2. Driftsbudsjett for etatene	44
2.1. Sentraladministrasjonen	45
2.2. Kultur og oppvekstetaten	49
2.3. Helse - og omsorgsetaten	59
2.4. Teknisk etat	72
3. Investeringer som forslag til økonomiplan	78

Økonomiske oversikter	79
Driftsbudsjett 2021-2024	79
Investeringsbudsjett 2021-2024.....	82
Vedlegg	84
Kommunale gebyrer og betalingssatser	84

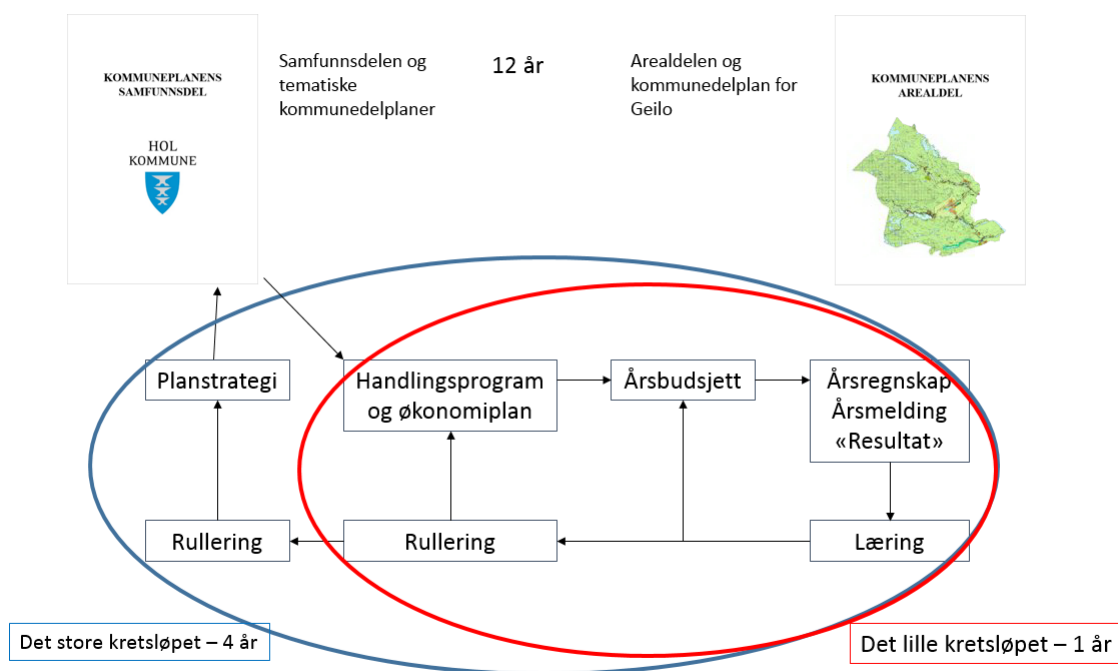
Forsidebilde: Geilo sentrum

Foto: Emile Holba, Visit Geilo

INNLEDNING

Handlingsprogrammet 2021-2024 er laget med utgangspunkt i Kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt i Kommunestyret 20.06.2018. Kommuneplanens samfunnsdel viser retningen for Hol kommune fram mot 2030. Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig jf. Plan – og bygningsloven § 11-1.

Det er en nær sammenheng mellom kommuneplanen, handlingsprogrammet og økonomiplanen. Dette kan illustreres slik:

Handlingsprogrammet 2021-2024 er et strategi – og tiltaksdokument. Det er bygd opp med kobling mellom planemaene som er vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt handlingsprogram 2020-2023, vedtak i kommunestyret og andre nasjonale og regionale føringer. Økonomiplanen inngår, etter kommuneloven § 44, i handlingsprogrammet.

Hol i 2020

Befolkning

Folketallet
1. kvartal 2020

4 456 innbyggere

Forventet utvikling

Befolkning i 2030

4 449 innbyggere [per 2030]

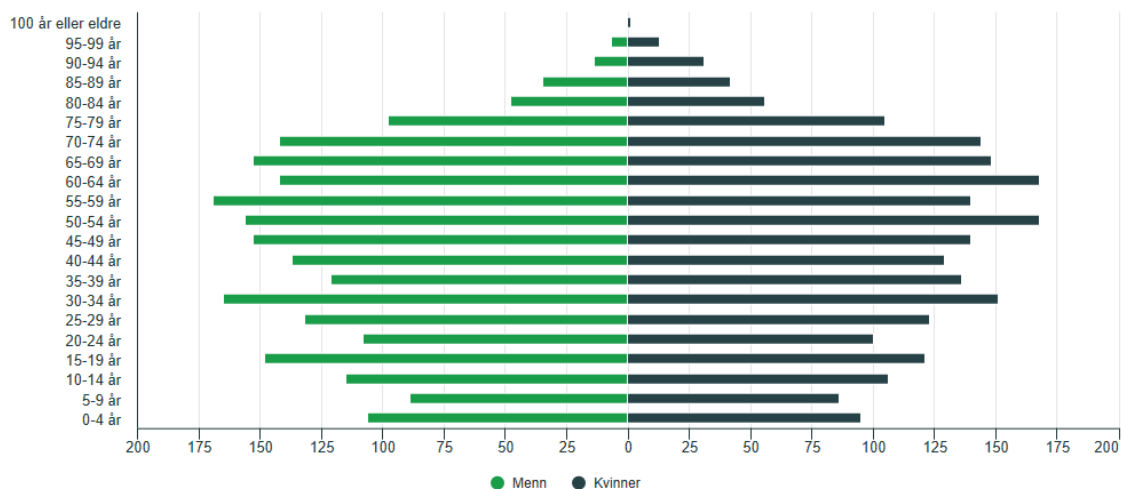

Befolkning i 2040

4 446 innbyggere [per 2040]

Aldersfordeling per 1. januar 2020

[Last ned som ...](#)

Bolig

Eneboliger
2020

2 093

Leiligheter
2020

49

Hytter[□]

2020

5 694 hytter

Kilde

[Bygningsmassen, Statistisk sentralbyrå](#)

Bor på landbrukseiendom[□]

2018

15,8 prosent

Kilde

[Landbrukseiendommer, Statistisk sentralbyrå](#)

Beboere per husholdning[□]

2019

2,05 personer

Kilde

[Familier og husholdninger, Statistisk sentralbyrå](#)

Bor trangt[□]

2019

5,2 prosent

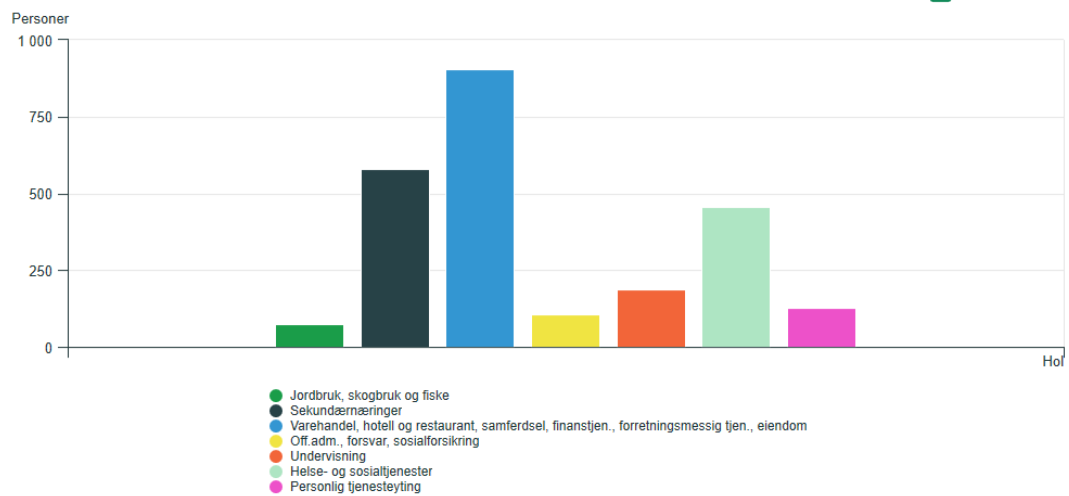
Kilde

[Boforhold, Statistisk sentralbyrå](#)

Arbeid og utdanning

Hva innbyggerne arbeider med. 2019

[Last ned som ...](#)

Barn og utdanning

Barn med barnehageplass[□]

2019

94,1 prosent

Kilde

[Barnehager, Statistisk sentralbyrå](#)

Elever i SFO/AKS[□]

2019

70,9 prosent

Kilde

[Elevar i grunnskolen, Statistisk sentralbyrå](#)

Elever som får særskilt norskopplæring[□]

2019

10 prosent

Kilde

[Elevar i grunnskolen, Statistisk sentralbyrå](#)

Elever som får skoleskyss[□]

2019

30,3

Kilde

[Elevar i grunnskolen, Statistisk sentralbyrå](#)

Kulturtilbud i kommunen

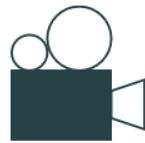
Bøker lånt på biblioteket

2019

15 990 bøker

Kilde

[Kulturtilbud, Statistisk sentralbyrå](#)

Besøk per kinoforestilling

2019

22,6

Kilde

[Kulturtilbud, Statistisk sentralbyrå](#)

Barn med plass i kommunal musikk- og kulturskole

2019

21,8 prosent

Kilde

[Kulturtilbud, Statistisk sentralbyrå](#)

Frivillige lag og foreninger[□]

2019

71 foreninger

Kilde

[Kulturtilbud, Statistisk sentralbyrå](#)

Helse og omsorg

Mottakere av hjemmetjenester 67-79 år [□]

2019

82,8 per 1000 innbyggere

Kilde

Sjukeheimar, heimetenester og andre omsorgstenester, Statistisk sentralbyrå

Gjennomsnitt per bruker av praktisk bistand [□]

2019

8,4 timer per uke

Kilde

Sjukeheimar, heimetenester og andre omsorgstenester, Statistisk sentralbyrå

Antall plasser i helse- og omsorgsinstitusjon [□]

2019

43,5 plasser

Kilde

Sjukeheimar, heimetenester og andre omsorgstenester, Statistisk sentralbyrå

Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon [□]

2019

4 614 kroner

Kilde

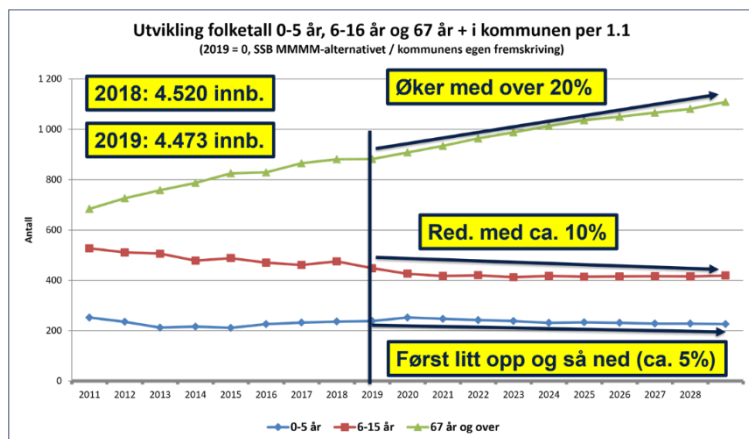
Sjukeheimar, heimetenester og andre omsorgstenester, Statistisk sentralbyrå

Flere nøkkeltall finnes på ssb.no/kommunefakta.

Status og rammebetingelser for perioden

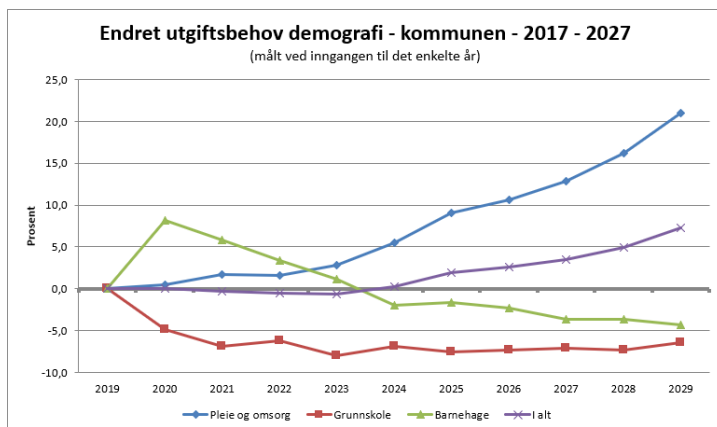
Befolkningsutvikling

Befolkningsutvikling i kommunen er en sentral rammebetingelse. Ved inngangen til 2020 var det 4456 personer bosatt i kommunen. Dette er en nedgang på 17 personer fra året før. Befolknings sammensetningen er avgjørende i forhold til inntekter gjennom rammetilskudd og dimensjonering av tjenestetilbud. Diagrammet viser utvikling i folketall fra 2011 til 2019 i ulike aldersgrupper, samt SSBs prognose for utviklingen i ulike aldersgrupper.

Kilde: SSB, presentert av KS-konsulent Chriss Madsen på strategikonferansen 24.04.19.

Med denne utviklingen i folketall vil utgiftsbehovet i Hol kommune bli endret, slik figuren under viser.

Kilde: SSB, Fylkesmannen i Oslo og Viken, presentert for økonomisjefene i Hallingdal 7. juni 2019.

Prognosen for befolkningsutviklingen i Hol er ganske lik prognosen for landet for øvrig. De store endringene vil komme i aldersgrupper over 67 år, og da særlig i aldersgruppene over 80 år. Merutgiftene innen pleie og omsorg som skyldes demografiske endringer er anslått å skyte fart fra rundt 2023, noe som må ses i sammenheng med den kraftige økningen i

aldergruppen 80 år +. Samtidig vil det bli lav vekst i befolkningen i arbeidsfør alder, særlig i en del små kommuner. Dette gjør at andelen eldre vil stige betydelig¹.

Frie inntekter

De frie inntektene til kommunene består av rammetilskudd og skatteinntekter². Disse inntektene, samt naturressursskatt legges til grunn ved grupperingen av kommuner i KOSTRA (kommune-stat-rapportering). Hol kommune er i Kostragruppe 3, definert som *små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger og høye frie disponible inntekter*.

Det overordna formålet med inntektssystemet er å bidra til at kommunene kan gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne sine. Ved fordeling av rammetilskuddet tar man hensyn til strukturelle forskjeller (eks. aldersfordeling) i kommunenes kostnader for utgiftsutjevning, og forskjeller i skatteinntekter (eks. naturressursskatt) for skatteutjevning. Skatt og rammetilskudd utgjorde om lag 50 % av Hol kommunes totale driftsinntekter i årene 2014-2019.

Inntektssystemet inneholder også distriktstilskudd, regiontilskudd og storbytilskudd. Hol kommune har ikke mottatt disse i de senere år fordi skatteinntektene er omtrent 120 prosent av landsgjennomsnittet. Regjeringen vil i statsbudsjettet for 2020 foreslå å avvikle og innlemme en rekke øremerkede tilskudd i rammetilskuddet til kommunene, blant annet: tilskudd til psykologer i de kommunale helse og omsorgstjenestene, dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens, rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak, tilskudd til tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats på 1-10.trinn, og tilpasning av bolig.

Endringer i kommunenes befolkningssammensetning, innbyggertall og ressursituasjon stiller krav til nytenkning, utvikling og innovasjon. Regjeringen lager en digitaliseringsstrategi for offentlig sektor for å forsterke innsats, samarbeid og samordning.

I tillegg til skatt, rammetilskudd og naturressursskatt utgjør øremerkede tilskudd, eiendomsskatt, kommunale gebyr, konsesjonskraft og renteinntekter de frie disponible inntektene for kommuner.

Eiendomsskatt

Kommunen utvidet eiendomsskatten fra 2016 til å gjelde alle eiendommer i kommunen. Dette er den eneste skatten som kommunen har full råderett over, og hvor skatteinntektene i sin helhet tilfaller kommunen. Kommunestyret kan vedta skattesats for inntil 7 promille for næringsseiendommer, mens fra 2021 er maksimalsatsen 4 promille for bolig – og fritidseiendommer.

Kommunale gebyr og betalingssatser

Oversikt over gebyrer og betalingssatser blir vedlagt økonomiplanen. Utgangspunktet er at avgifter og betalingssatser på tjenesteområder hvor det etter lovverket er adgang til det, skal fastsettes ut fra mål om selvkost. Avgiftsendringer skal foreslås med sikte på jevn utvikling,

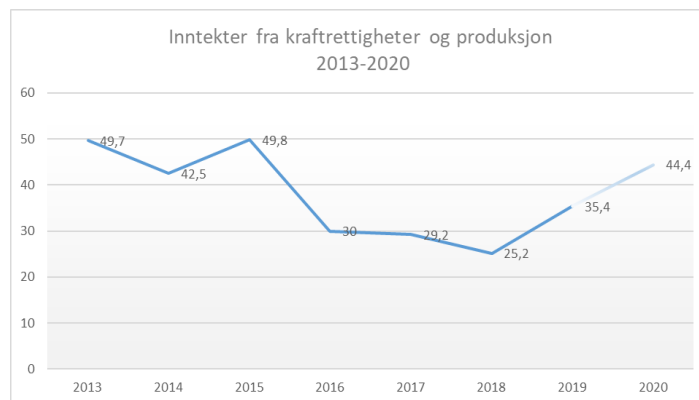
¹ Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Kommuneproposisjonen 2020, kap. 9.

² Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Grønt hefte.

og eventuelle overskudd settes på selvkostfond og skal utjevnes innenfor 5 år som er lovens krav.

Inntekter fra kraftbransjen

Inntekter fra energibransjen har stor betydning for Hol kommune. Det er Ustekveikja Energi AS som ifølge avtale forvalter og omsetter kommunens andelskraft, konsesjonskraft og produksjonskraft i egne kraftverk. Kraftrettighetene blir forvaltet i henhold til sikringsstrategi for tre år om gangen. Kraftinntektene vil variere fra år til år, men sikringen gjør at dette er forutsigbart ved budsjettering og oppfølging. Figuren viser netto inntekter fra kraftomsetningen i årene 2013-2020.

Utbytte fra Ustekveikja Energi AS blir budsjettert med 3 mill. kr årlig i 2021-2024. Fra Ørteren kraftverk KF blir det overført 3,0 mill. kr i 2020, og det samme er budsjettert for 2021-2024.

Kommunen har gjort relativt store investeringer de siste 10-15 årene som i stor grad er finansiert med låneopptak. I følgende avsnitt blir gjeldsutvikling og renter beskrevet.

Gjeldsutvikling

Med de planlagte investeringene som ble vedtatt i HØP 2020 ble det budsjettert med låneavdrag i størrelsesorden 22 mill. kr i 2020, og i størrelsesorden 25 mill. kr årlig i perioden 2021-2024. Dersom det foretas nye låneopptak, vil avdragsutgiftene øke.

For investeringslån knyttet til bygg og anlegg er løpetiden 25-30 år. Lån knyttet til investeringer for vann/avløpsnett har løpetid 40 år og er selvkostfinansierte. I dette ligger at kapitalkostnadene knyttet til investeringer belastes gebyrsatsene for vann og avløp. Det blir også ilagt en kalkulatorisk rentekostnad som representerer en alternativ avkastning kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig SWAP-rente + 0,5 prosentpoeng og skal dekke rentekostnader for disse lånene.

Renteutgifter

På alle lån som kommunen tar opp enten til investeringsformål eller til videreutlån må også renteutgiftene betjenes. Renteutgiftene dekkes ikke gjennom rammetilskuddet.

Økonomiske handlingsregler

Handlingsreglene ble vedtatt i Økonomireglement for Hol kommune, kommunestyresak 25/20.

Handlingsregel 1: Netto driftsresultat

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene blir brukt som et mål på kommunens økonomiske handlefrihet. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler at denne indikatoren over tid bør ligge på minst 1,75 %.

Handlingsregel 2: Disposisjonsfond

Disposisjonsfondet gir et bilde av kommuneøkonomiens soliditet. Fylkesmannen anbefaler et disposisjonsfond på minimum 5 % av brutto driftsinntekter. Hol kommunes målsetning er å ha et disposisjonsfond som er større enn 10 % av driftsinntektene.

Handlingsregel 3: Netto lånegjeld

Netto lånegjeld beskriver gjeldsbelastningen. Den defineres i KOSTRA som langsiktig gjeld fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. Økonomiske handlingsregler oppsummeres slik:

Nøkkeltall	Resultat 2019	Mål 2021-2024	Ansvar
Netto driftsresultat målt i forhold til brutto driftsinntekter	-0,7 %	> 1,75 %	Alle
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	8,6 %	> 10 %	Alle
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	63,5 %	< 60 %	Alle

Tiltak for å oppnå disse målsetningene er:

- Kostnadseffektivisering: KOSTRA-analyse viser at Hol kommune har relativt stor ressursbruk på mange tjenester. Tjenestenivået kan tilpasses nærmere nivået i kostragruppe 3 og landssnittet med mål om å bedre driftsresultatet.
- Øke inntektsgrunnlaget: Kraftomsetning og eiendomsskatt er inntekter som kommunen selv bestemmer over.
- Dempe/kontrollere investeringsaktiviteter for å håndtere lånegjeld og renteutgifter.
- Styrke egenkapitalen ved å planlegge med positivt driftsresultat og avsetning til fond.

VISJON OG TEMA I KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Kommunens innbyggere synes det er godt å bo og vokse opp i Hol. I konkurransen med byene og andre kommuner, ønsker vi å fremstå som en attraktiv bo- og arbeidskommune. Vi er en stolt nasjonalparkkommune og et fantastisk reisemål, men først og fremst skal Hol være et sted man vil bo og leve «det gode liv». Hol kommune ønsker å beholde de som bor og vokser opp her, og være attraktiv for nye innbyggere. Kommunen har et godt utgangspunkt for en positiv befolkningsutvikling. Innsatsen må legges i gode og varierte arbeidsplasser og et godt botilbud.

Visjonen for Hol kommune i perioden 2018-2030 er derfor:

Hol kommune skal være en trygg og god kommune å vokse opp og bo i, med vekst i folketallet, der arbeidsmarkedet er variert og hele kommunen er i bruk.

Visjonen peker ut retning for de 11 utvalgte plantemaene:

Samfunnskvaliteter	Befolkning og bolig Folkehelse Kultur og frivillighet Natur, miljø og friluftsliv
Livsløp	Hol som oppvekstkommune Hol som helse- og omsorgskommune
Arbeid og næringsutvikling	Eksisterende næringer Ny næringsutvikling og innovasjon
Infrastruktur	Samferdsel Teknisk infrastruktur Samfunnssikkerhet og beredskap

Til hvert plantema er det definerte strategier fra Samfunnsdelen 2018-2030. Ut fra disse er det laget tiltak som gjelder de fire neste årene for å følge opp strategier og mål. Definisjon av visjon, mål, strategi og tiltak gis på neste side.

Definisjoner

Visjon kan defineres³ som et mentalt bilde av en fremtidig, ønsket tilstand/situasjon. En rettesnor om hvor Hol kommune vil være, eller av den posisjon som Hol kommune vil ha om noen år.

Mål eller målsetning er en klart formulert tanke, ide eller intensjon om en ønsket framtidig tilstand eller slutt punkt et individ eller organisasjon planlegger å oppnå. Mål er det ønskede sluttresultatet, mens plan, oppgaveløsning og strategi er framgangsmåten som brukes for å oppnå målet.

Strategi beskriver både hvor man vil på lang sikt, og hvordan man kommer dit. Strategi er målrealisering, det man tenker å gjøre i en plan eller retning for å oppnå målene.

Tiltak er en beskrivelse av en eller flere handlinger, og hvordan man bruker ressursene som skal gjøre Hol kommune i stand til å nå fastsatte mål. Tiltakene er gitt innenfor en fireårsperiode, som er handlingsprogrammets tidsrom. Tiltak i handlingsprogrammet kan bli konkretisert og spesifisert i økonomiplanen.

KOSTRA: Kommune-Stat-Rapportering. KOSTRA er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet. Informasjonen skal gi bedre grunnlag for analyse, planlegging og styring.

Ansvarsområdene

Ansvar	Etat / avdeling
TE	Teknisk etat
KO	Kultur og oppvekstetaten
P&U	Plan og Utviklingsavdelingen
HO	Helse og omsorg
FHG	Folkehelsegruppa
Fellestj.	Fellestjenester

³ Definisjonen er hentet fra Handlingsprogram 2017-2020.

Samfunnskvaliteter

Befolkning og bolig

MÅL: Minst 5.000 innbyggere i kommunen i 2030.

Strategier for å nå målet:

Hol kommune skal:

1. skape trivelige og gode bomiljø gjennom helhetlig og samordnet areal- og transportplanlegging.
2. bidra til at det er tilgjengelige boliger og tomter på Geilo og i alle grendene gjennom kommunal tilrettelegging og samarbeid med private grunneiere.
3. avsette tilstrekkelig sentrumsnære arealer til boligutvikling for fremtiden. I tettsteds- og bygdesentra skal boligbygging prioriteres fremfor andre utbyggingsformål.
4. være pådriver for iverksettelse av vedtatte reguleringsplaner for boligområder.
5. opprettholde og aktivt følge opp boplikt som et verktøy for å sikre at boliger forblir på markedet for fastboende. Herunder skal det vurderes å oppheve slektskapsunntaket.
6. samarbeide regionalt om profilering av Hallingdal som bosted.
7. ha gode boligsosiale tilbud for å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet med å mestre egne boforhold.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	21	22	23	24	Ansvar
Boplikt - Utrede opphevelse av slektskapsunntaket etter konsesjonsloven.	X				P&U
Boligsatsing i revisjon av arealdel/kommunedelplan for Geilo jfr boligstrategi		X			P&U

Folkehelse

MÅL: En aktiv befolkning med høy livskvalitet

Strategier for å nå målet:

Hol kommune skal:

1. ivareta et trygt og inkluderende oppvekstmiljø.
2. ivareta folkehelseperspektivet i all kommunal planlegging, inkludert arealdisponering.
3. satse på forebyggende helsetjenester, som for eksempel friskliv og læring og mestring, i kommunen.
4. delta aktivt i regionalt folkehelsearbeid.
5. benytte frivilligsentralen for å kunne tilby et bredere spekter av fritidsaktiviteter.

Kommunal folkehelsegruppe (FHG) ivaretar oppdraget om å ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen, prioritere tiltak for bedring av folkehelsen, evaluere tiltakene og formidle relaterte saker til kommunale organ.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	21	22	23	24	Ansvar
Videreføre regionalt prosjekt – inkluderende læringsmiljø i barnehage og skole	X				KO
Gjennomføre ungdomsundersøkelse, statistikkanalyse og utarbeide tiltak	X			X	FHG/KO/HO
Utvide Frisklivstilbudet		X	X		HO
Opprette utstyrssentral for utlån til fritidsaktiviteter	X	X			FHG
Etablere flere uformelle, sosiale møteplasser, særlig for ungdom (Geilo sentrum, skole- og idrettsområdet)		X	X		TE/KO
Vurdere alternative kollektivtilbud både interkommunalt og lokalt.	X				P&U/TE
Implementere FIT evalueringsverktøy (helse- og omsorg)	X	X			HO
Videreutvikle bruk av Nyby som verktøy for å øke ressursutnyttelsen i helse- og omsorgssektoren	X				HO

Prioriterte aktiviteter innen folkehelse er også:

- Støtte opp om gode aktivitetstiltak, ment for å få innbyggere til å møtes og holde seg aktive (bokkafe, turorientering mv).
- Tilby eldre innbyggere møteplass, aktivitet og sosialt samvær på velferdssentre eller lignende møteplasser.
- Bidra til samordning av hjelpetiltak.
- Bidra til å utvikle anlegg til idrett og fysisk aktivitet gjennom kommunale tilskudd med bakgrunn i prioritert økonomiplan

Geilojordet Foto: Emile Holba, Visit Geilo

Kultur og frivillighet

MÅL: Et rikt kultur- og organisasjonsliv som kjennetegnes av bredde, mangfold, frivillighet og dugnadsånd

Strategier for å nå målet:

Hol kommune skal:

1. legge til rette for at fritidsaktiviteter og fysisk aktivitet skal være lett tilgjengelig og tilpasset ulike behov og brukergrupper med et mangfold av sosiale møteplasser.
2. støtte og stimulere utvikling av kulturbaserte næringer.
3. legge til rette for formidling og ivaretagelse av kommunes historie.
4. stimulere til enda større frivillig innsats i kulturlivet og organisasjonsarbeidet.
5. legge til rette for at kulturminner og kulturmiljø nyttes i reiselivsnæringa og som ressurs i lokalmiljøene.
6. samordne kulturarbeid på regionalt og lokalt nivå.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	21	22	23	24	Ansvar
Kulturminneplan for Hol kommune	X				KO
Innføre utlånsautomat ved Hol folkebibliotek	X				KO
Planlegge og gjennomføre arealmessige tilpasninger i biblioteklokalene på hovedbiblioteket (eksterne tilskudd)	X				KO/TE
Fremme forslag til tiltak for å styrke kommunens oppvekstmiljø og skape møteplasser og arenaer for barn og unge, ref. vedtakspunkt 32 og 33 i HØP 2019.	X				KO
Utvikle en tydeligere profil med mål om økt kvalitet på informasjon om kulturavdelingens tilbud og tjenester	X				KO

Prioriterte aktiviteter innen kultur og frivillighet er også:

- Frivilligsentralen: Gjennom frivilligsentralen skal Hol kommune i samarbeid med frivillige og lag/ organisasjoner prioritere å videreutvikle kulturtilbud, lavterskel aktivitetstilbud, sosiale møtearenaer og integrering av flyktninger.
- Kulturformidling og arrangement skal brukes som virkemiddel for å skape attraksjonskraft.

-
- Aktivt bruke kulturminner, museer og folkeminne i formidling samt i nærings- og stedsutvikling.
 - Gi tilbud i Kulturskolen til alle barn og unge som ønsker opplæring innen kunst- og kulturfag.
 - Utvikle Kulturskolen til et lokalt ressurscenter som viderefører og utvikler et mangfoldig undervisningstilbud tilpasset ulike ferdigheter og interesser.
 - Videreutvikle biblioteket til en oppdatert og framtidsrettet institusjon med særlig fokus på barne- og ungdomstilbudet.

Tuftebrui Foto: Emile Holba, Visit Geilo

Natur, miljø og friluftsliv

Mål: Ivareta natur, miljø og landskap, som grunnlag for bolyst og trivsel, rekreasjon, næring og arbeid.

Strategier for å nå målet:

Hol kommune skal:

1. bevare naturen og landskapet på en måte som gjør at kommende generasjoner får like stor nytte og glede av det som vi gjør i dag. Kommunen skal bidra til å bremse bortfallet av inngrepsfrie naturområder og ha fokus på ivaretagelse av leveområder for vilt.
2. bevare nærfriluftsområdene slik at innbyggerne har kort vei til naturen. Stier og skiløyper sikres mot nedbygging i arealplan.
3. ha differensiert tilrettelegging for friluftsliv, fra store naturområder uten menneskelige inngrep, til nærfriluftsområder og områder med høy grad av tilrettelegging for å sikre alle muligheter til å drive friluftsliv.
4. sikre lokalbefolkningens tilgang til jakt og fiske gjennom fortsatt kommunalt eierskap i fjelleiendommer.
5. bidra i kampen mot global oppvarming ved å satse på lokale tiltak og holdningsarbeid.
6. jobbe for å redusere utslipp av klimagasser ved å satse på mer bruk av bane, både til person- og godstrafikk og å redusere lokal biltrafikk. Vi skal påvirke nasjonalt og legge til rette lokalt.
7. redusere og forebygge lokal forurensning.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	21	22	23	24	Ansvar
Utarbeide kommunedelplan for naturmiljø	X				P&U
Kartlegging av kommunens friluftslivsområder – nasjonalt prosjekt	X				P&U
Mulighetsstudie - alternativt kollektivtilbud for ungdom, eldre m.m		X			P&U
Oppdatere kommunens viltkart	X				P&U
Prosjekt - videreutvikle Slåttahøl-området som sentrumsnært friluftsliv- og aktivitetsområde		X			KO/P&U

Prioriterte aktiviteter innen natur, miljø og friluftsliv er også:

- Holdningsskapende prosjekter for klima og miljø i skole og barnehage (gå/sykle-aksjon til skolen m.m.)

-
- Effektivisere kommunal transport for å redusere forbruk og utslipp i Hol kommunes virksomheter.
 - Legge til rette for økt andel elektriske biler
 - Utarbeide strategi for ladestasjoner

Rafting i Dagali Foto: Emile Holba, Visit Geilo

Livsløp

Hol som oppvekstkommune

MÅL: Hol kommune vil være en kommune der alle barn og unge mestrer livene sine gjennom læring, tilhørighet og inkludering i hele oppveksten.

Strategier for å nå målet:

Hol kommune skal:

1. arbeide systematisk i barnehager og skoler for et inkluderende læringsmiljø med faglig høy kvalitet på innhold og aktivitet.
2. imøtekomme barn og unges behov gjennom forebyggende arbeid, tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid.
3. gjennom strategisk kompetansestyring sikre at alle medarbeidere har kompetanse som dekker gjeldende statlige krav og kompetanse det ellers er behov for.
4. ha skoler der det er tilstrekkelig elevgrunnlag, og nærskoleprinsippet skal gjelde. Barnehagestrukturen skal sikre forutsigbarhet og gjøre at det blir en naturlig overgang til den skolen som er nærmest hjemmet. Virksomhetene skal ha tidsriktig utstyr, bygg og uteområder.
5. sørge for å ha et bredt fritidstilbud til barn og unge med god tilgjengelighet som sikrer at alle har mulighet til å delta.
6. arbeide med bevisst ressursutnyttelse i forhold til tjenestekvaliteten i alle virksomheter.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	21	22	23	24	Ansvar
Utvikle uteområder ved Geilo barne- og ungdomsskole (planlegging)	X	X	X		KO/TE
Prosjektering av nytt barneskolebygg ved Geilo skole, basishall og utvidelse av arealene til NTG, ref. HØP 2019 vedtakspunkt 34. (planlegging)	X	X	X		KO/TE
Videreføre «foreldreskole», (Digital dømmekraft), utprøving på flere klassetrinn og i barnehage	X	X			KO
Implementere nye rutiner for tilpasset opplæring og arbeide for å få til et tolærersystem i sentrale fag fra høsten 2021	X	X			KO
Pilot/ utprøving av Ipad som verktøy i tilpasset opplæring i skole	X	X			KO
Fortsette arbeidet med regionalt prosjekt , inkluderende læringsmiljø i barnehage og skole	X				KO

Arbeide med fagfornyingen i skolene, nye læreplaner fra høsten 2020 og 2021	X	X			KO
Følge opp den nye leseplanen og implementere den. I tillegg skal barnehage, skole og bibliotek samarbeide om lesing/leseprosjekt.	X	X			KO
Rekruttere kvalifisert personell for å arbeide med barn/elever med store hjelpebehov. Disse må også kunne gå inn i koordinatroller.	X	X			KO

Prioriterte aktiviteter innen oppvekst er også:

- Sikre at barn og unge med psykiske utfordringer får et godt tilbud både i skoletiden og i fritiden. (Sosiallærer, kommunepsykolog, helsestasjon)

Nærmiljøanlegg ved Hallingskarvet skole. Foto: Bjørn Furuseth, Hol kommune

Hol som helse- og omsorgskommune

MÅL: Innbyggere og gjester i Hol kommune skal føle trygghet for egen helse og velferd.

Strategier for å nå målet:

Hol kommune skal:

1. vektlegge tidlig innsats og forebygging for god helse i befolkningen.
2. ha et helse- og omsorgstilbud som er koordinert og fokuserer på helhet, brukermedvirkning og egenmestring.
3. ha en framtidrettet utvikling av tjenestetilbudet med fokus på investering i egnede bygg, velferdsteknologi og innovasjon. Kompetanse og infrastruktur skal utvikles for på rett måte å kunne møte den demografiske utvikling.
4. aktivt delta i utvikling av regionalt samarbeid innen helse og omsorg.
5. involvere egne tjenesteytere i organisasjonsutvikling for å sikre kvaliteten og brukeropplevelsen av tjenestene de skal gi.
6. arbeide for at de eldre skal bo lengst mulig i egen bolig. Bruk av velferdsteknologi og Smarthus er en forutsetning.
7. ha økt fokus på psykisk helse. Utvikling av tjenestene skal skje med medvirkning av brukere.
8. sikre at barn får hjelp i sitt nærområde.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	21	22	23	24	Ansvar
Implementering av prosjekt «Trygg oppvekst» - Bedre kartlegging, koordinering og tverrfaglig innsats for risikoutsatte barn – BTI.	x	x			HO/KO
Videreutvikle familiehuset for å sikre tverrfaglig innsats og god oppfølging av barn og unge på tvers av etater og instanser.	x	x	x		HO
Være en aktiv aktør i Hallinghelse og regionalt samarbeid i forhold til tjenesteinnovasjon, utviklingsprosjekt, kompetanse, ressursdeling, oppfølging av avtaler og andre nødvendige samhandlingstiltak.	x	x	x	X	HO
Kartlegging, planlegging, implementering og gjennomføring av Leve hele livet. St.meld 15-kvalitetsreform for eldre (prosjekt 2019-2023).	x	x	x		HO
Utarbeide en helhetlige plan for utvikling av, og investering i bygg til helse- og omsorgsformål (omsorgsplasser, sykehjemsplasser, pasientbehandling, personalbaser) på kort og lang sikt.	x	x	x	x	HO/TE
Utvikle gode dagsenter samt lavterskel tilbud for aktivitet og sosiale møteplasser i samarbeid med frivillige.	x	x	x	x	HO

Vurdere løsninger for ressursutnyttelse og styrking av helse og omsorgstjenestene med fokus innovasjon, hverdagsrehabilitering-, mestring, velferdsteknologi og e-helse.	x	x	x	x	HO
Utrede velferdsteknologilab på Geilo for demonstrasjon av velferdsteknologi for brukere, ansatte og pårørende.	x				HO/TE
Sertifisere Geilotun og Høgehaug som Livsgledehem.		x	x		
Sikre god bosetting og integrering av flytninger	x	x	x	x	HO/ KO

Prioriterte aktiviteter innen helse og omsorg er også:

- Å videreutvikle gode pasientforløp, koordinering og samhandling og samarbeidsteam for innbyggere med sammensatte helseutfordringer.
- Helhetlig pårørendetilbud samt fokus på barn som pårørende.
- Øke brukerinvolvering og -medvirkning og støtte opp under de ressurser som ligger hos brukerne og deres nettverk.
- Styrke og utvikle psykiske helsetjenester mtp. framtidige lokale behov og krav til utvikling og innhold i tjenesten.
- Øke ledernes kompetanse i kvalitetsforbedringsarbeid som å sikre at avviksmeldinger, brukererfaringer og -klager blir brukt systematisk til forbedring av tjenestene.
- Øke kompetansen innen den samlede helse- og omsorgstjenesten.
- Smittevernsarbeid i forbindelse med pågående pandemi

Arbeid og næringsutvikling

Eksisterende næringer

MÅL: Styrke de eksisterende næringer og bidra til utvikling og nyskaping i støttenæringer

Strategier for å nå målet:

Hol kommune skal:

1. være tydelig på sin rolle som tilrettelegger og samarbeidspartner for næringslivet, samt jobbe mer utadrettet.
2. sikre og videreutvikle et urbant Geilo sentrum som bygdesentrum og handelssentrum. Ved fremtidige behov for arealer til nye handelsetableringer skal regulerte områder i sentrum tas i bruk. Geilo skal også videreutvikles som bærekraftig reisemål, nasjonalparklandsby og arrangementssentrum.
3. samarbeide med næringsaktørene i reiselivet om utvikling av Geilo/ Hol som destinasjon. Det vektlegges at det ligger stort potensial i utvikling av næringer knyttet til Hol som nasjonalparkkommune og Geilo som nasjonalparklandsby.
4. videreføre arealpolitikk for varme og kalde senger som bærende prinsipp for forvaltning av næringsarealer.
5. bidra til å opprettholde og videreutvikle landbruksnæringene, og støtte utvikling av nye tilleggsnæringer basert på lokale natur- og kulturressurser og nyskapende drift. Det er viktig med et landbruk i aktiv drift som opprettholder kulturlandskapet.
6. praktisere streng håndheving av konsesjoner i landbruket for å sikre aktiv gårdsdrift.
7. være nasjonalparkkommune under merkevaren Norges nasjonalparker. Måltrettet arbeid skal stimulere og bidra til lokal verdiskapning og næringsutvikling med grunnlag i merkevaren.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	21	22	23	24	Ansvar
Prosjekt med oppfølging av bruk av næringsbygg turistbedrift i henhold til prinsippsak varme /kalde senger		X			P&U
Kreve tydelige og realistiske visualiseringer av utbyggingsområder i plandokumenter.	X	X	X	X	P&U
Fornye grunneieravtaler for stier og løyper	X				P&U
Utarbeide næringsstrategi som grunnlag til revisjon av arealplaner	X				P&U
Følge opp Handlingsplan for Hol nasjonalparkkommune og iverksette nødvendige tiltak for å oppfylle kriteriene for nasjonalparkkommuner under merkevaren Norges nasjonalparker	X	X	X	X	P&U

Prioriterte aktiviteter innen eksisterende næringer er også:

- Tilby kurs-/fagsamling for bedrifter som innehar salgs – og skjenkebevilling for alkohol innen kommunen.

Geilo sentrum Foto: Emile Holba, Visit Geilo

Ny næringsutvikling og innovasjon

MÅL: Kommunen skal kjennetegnes av et mangfoldig arbeids- og næringsliv, med utvikling av nye næringer og interessant arbeid til alle.

Strategier for å nå målet:

Hol kommune skal:

1. ha ressurser og kompetanse innen næringsutvikling.
2. arbeide målrettet for nye, varierte arbeidsplasser i kommunen. Det skal tilrettelegges for gründere, og kommunen skal være en aktiv medhjelper i oppstartsfasen, veilede om statlige tilskuddsordninger og kurs mm.
3. stimulere til etablering av flere næringsfellesskap og kompetansekluser.
4. samarbeide med Hallingdal – Numedal for nye, varierte arbeidsplasser i hele arbeidsregionen.
5. sikre tilgjengelige arealer for næringsutvikling i nye næringer.
6. være offensiv overfor offentlige og private interessenter som kan etablere større virksomheter og arbeidsplasser i kommunen.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	21	22	23	24	Ansvar
Synliggjøre tilgjengelige, regulerte områder avsatt til næringsutvikling i Hol kommune gjennom ny næringsstrategi	X	X			P&U

Infrastruktur

Samferdsel

MÅL: Effektiv, trygg og miljøvennlig transport til og fra, og innad i kommunen.

Strategier for å nå målet:

Hol kommune skal:

1. arbeide for å styrke og effektivisere intertransporten i hele kommunen og regionen gjennom å arbeide for en satsing på et bedre kollektivtilbud og etablering av gang- og sykkelveier.
2. arbeide for enklere og kortere reisevei til kommunen med utbedring av vei og bane mellom øst og vest.
3. legge til rette for en enklere og mer effektiv persontransport til Geilo sentrum uten å øke biltrafikken. Det skal arbeides med alternative transportløsninger, tilrettelagte gang- og sykkelveger og alternativer for trafikkavviklingen.
4. være Trafikksikker kommune.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	21	22	23	24	Ansvar
Etablering av avkjørsler og parkeringsplasser til Geilo skole- og idrettsområde jf. HØP 2019, K-sak 90/18	X	X	X		TE
Realisering av trafikksikkerhetstiltak Geilo skole og samfunnshus i henhold til vedtatt detaljreguleringsplan ref. HØP 2019	X	X	X		TE
Gjennomføre tiltak i reguleringsplan for Geilo sentrum, trafikkavvikling	X				TE
Vurdere anskaffelse av transporttjenester som ledd i kommunedelplan for trafikksikkerhet	X				Fellestjenester

Teknisk infrastruktur

MÅL: Hol kommune skal ha en effektiv og miljøvennlig infrastruktur.

Strategier for å nå målet:

Hol kommune skal:

1. være en pådriver for fiberutbygging for både bolig og næring.
2. planlegge, etablere og vedlikeholde veier og gang-/sykkelveier, slik at de har en dimensjon og standard som er tilpasset trafikkgrunnlaget og som bedrer tryggheten og trafiksikkerheten både for kjørende, syklende og gående.
3. sikre tilstrekkelig, stabil og effektiv vannforsyning med god drikkevannskvalitet til alle kommunens abonnenter, gjennom nyanlegg og planmessig drift og vedlikehold.
4. sikre at kommunalt avløp til enhver tid fungerer på en effektiv og miljøvennlig måte, gjennom nyanlegg og planmessig drift, vedlikehold og rehabilitering.
5. som planmyndighet ivareta tilfredsstillende infrastrukturbehov i arealplaner, og gjennomføring av tiltak i nødvendig rekkefølge bl.a. gjennom rekkefølgekrav. Det skal også sikres forholdsmessig og rettferdig kostnadsfordeling knyttet til felles infrastruktur, gjennom utbyggingsavtaler.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	21	22	23	24	Ansvar
Vann-, avløps- og renovasjonsanlegg i forbindelse med avkjørsler til Geilo skole – og idrettsområde jf. HØP 2019, K-sak 90/18	X	X	X		TE
Hindre innlekkasje på avløpsnett og sikre framtidig renskapasitet, Ustaoset RA	X	X	X		TE
Redusere inn-/utlekkasje på VA-nett og sikre framtidig renskapasitet og vannkvalitet/-kvantitet på Geilo	X	X	X	X	TE
Prosjektere tiltak for å få kontroll med avløpsrensing i Hol / Holsåsen	X	X	X	X	TE

Prioriterte aktiviteter innen teknisk infrastruktur er også:

- Sikre utbygging av infrastruktur gjennom rekkefølgekrav i reguleringsplaner.
- Innarbeide og gjennomføre utbyggingsavtaler for utbygging av infrastruktur

Samfunnssikkerhet og beredskap

MÅL: Et trygt og beredt samfunn

Strategier for å nå målet:

Hol kommune skal:

1. forebygge uønskede hendelser gjennom kommunal ROS-analyse.
2. være forberedt på å takle uønskede hendelser og kriser gjennom beredskapsarbeid.
3. arbeide for å beholde politi og nødretter med tilstrekkelig beredskap i kommunen.
4. gjøre de rette klimatilpasningstiltakene for å møte fremtidens utfordringer med våtere og mer ekstremt vær.
5. ha samfunnssikkerhet som gjennomgående fokusområde i all kommunal planlegging og saksbehandling.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	21	22	23	24	Ansvar
Planlegge og prosjektere beredskapssenter, ref. K-sak 43/19	X	X			TE / Beredskapsrådgiver
Revisjon av risiko – og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse)		X			Beredskapsrådgiver

Prioriterte aktiviteter innen samfunnssikkerhet og beredskap er også:

Oppfølging av ROS-analysen, vedtatt 31.10.18 når det gjelder

- Kriseplaner og sektorplaner for beredskap
- Tettere regionalt plansamarbeid for beredskap
- Lokale øvelser – tilpasset behov og prioritet
- Sektorvis kompetanseheving innen beredskap
- Forebyggende arbeid og tiltak – tilpasset klimautfordringene
- Påse at Hol kommune er riktig dimensjonert for å håndtere uønskede hendelser

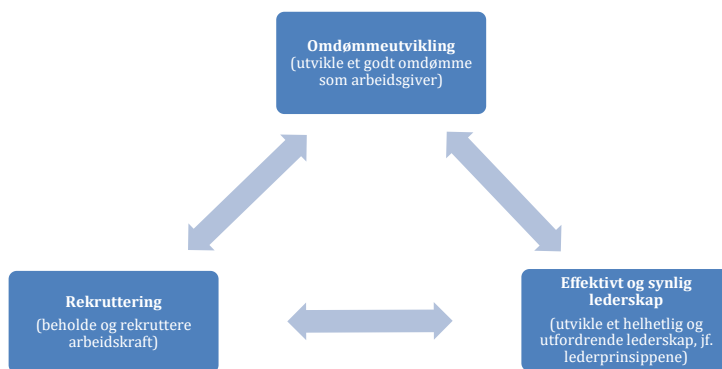
Utover dette er regionale beredskapssamlinger og samhandlingsøvelser viktige aktiviteter.

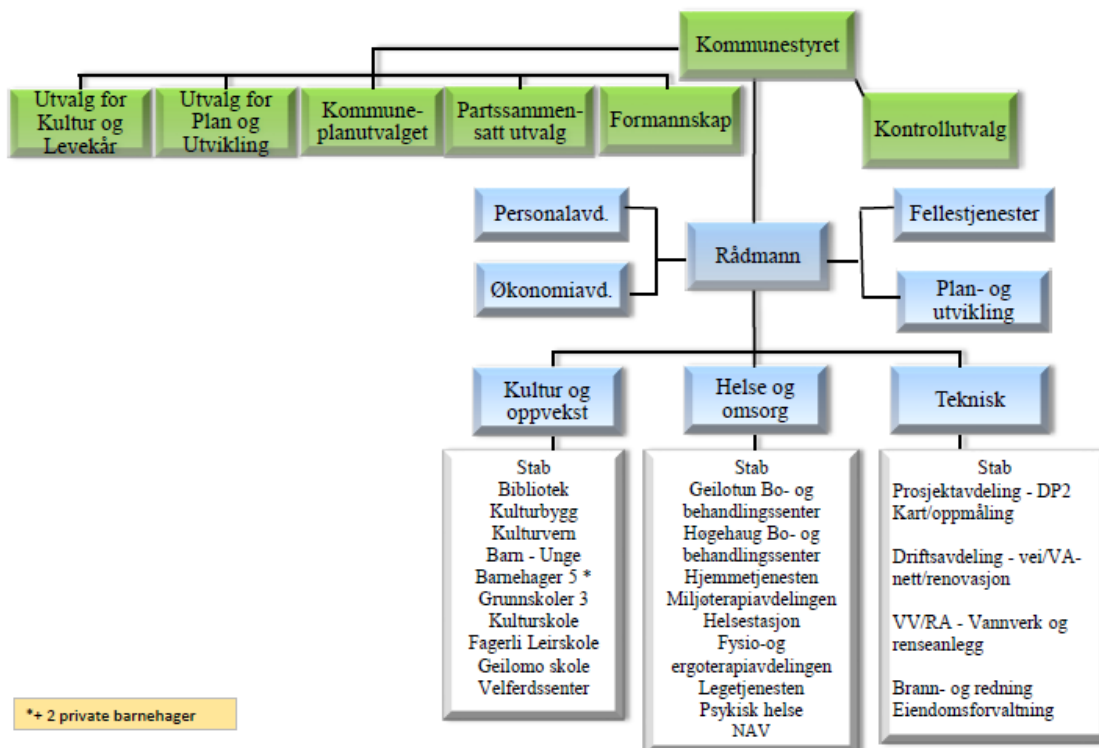
Bergensbanen Foto: Emile Holba, Visit Geilo

Organisasjonen Hol kommune

Hol kommune har vedtatt en arbeidsgiverstrategi for tidsrommet 2010 – 2020⁴. I arbeidsgiverstrategien er det presentert mål for arbeidsgiverpolitikken og gitt retning og føringer for prioriteringene innenfor arbeidsgiverområdet. Det er vedtatt 3 områder for arbeidsgiverstrategien. Det utarbeides en ny arbeidsgiverstrategi fra og med 2021.

Organisasjonskart

⁴ Vedtatt av K-Styret 27.01.11, saksnr. 3/11

Omdømmeutvikling

MÅL: Utvikle et godt omdømme som arbeidsgiver

Strategier for å nå målet:

Hol kommune skal:

1. være en synlig arbeidsgiver med mange spennende jobbmuligheter som må kommuniseres ut i arbeidsmarkedet. Kommunens kommunikasjonsstrategi vil være en viktig del av arbeidet med å bygge et omdømme som en attraktiv og etterspurt arbeidsgiver. Det vil skje både i form av hva som skal kommuniseres ut, hvordan vi skal gjøre det, en også hvordan vi former våre interne læringsarenaer.
2. parallelt med utviklingen og implementeringen av KS læring, utvikle et todelt opplæringsprogram for alle ansatte. Første del av programmet skal være en felles introduksjonsdel som alle nyansatte skal gjennomføre. Her skal den nyansatte få innblikk i blant annet Hol kommunes verdigrunnlag, organisering, organisasjonskultur, personalhåndbok og hva det vil si å være ansatt i en kommune. i del to av opplæringsprogrammet tilpasse den enkelte ansattes fagområde.

Effektiv og synlig lederskap

MÅL: Utvikle et helhetlig og utfordrende lederskap

Strategier for å nå målet:

Hol kommune skal:

1. være innovativ og omstillingsdyktig. Omstilling vil i årene som kommer være en kontinuerlig prosess med fokus på bedre tjenester og mer effektiv forvaltning. Det betyr i praksis at vi må jobbe på nye måter. Det er derfor avgjørende at organisasjonen jobber med innovasjon i egen organisasjon.
2. Lederopplæring og utvikling av kjernekompetanse.
3. ta i bruk KS læring som et verktøy/plattform for både intern og ekstern læring. ved bruk av KS læring skal Hol kommune utvikle egne nettkurs eller ta i bruk nettkurs som er utviklet av andre kommuner.

4. i samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene vurdere ulike tiltak som skal bidra til reduksjon av sykefraværet. Virkemidlene som vil bli tatt i bruk kan være de løpende prosessene som skjer i regi av KS, NAV og IA-avtalen.
5. arbeide aktivt med utvikling av heltidskultur og alternative arbeidstidsordninger. Bidra til å fremme lettere rekruttering gjennom mer attraktive arbeidstidsordninger, større stillinger og tilstedeværelse. Etablere et aktivt samarbeid i dette arbeidet med de berørte arbeidstakerorganisasjoner, Fagforbundet og NSF.
6. Videre oppfølging av Innovasjonsløft Hallingdal – «God helse i meningsfylt arbeid»
7. Arbeide videre med oppfølging av medarbeiderundersøkelsen 10-Faktor, dvs. etablere en felles beslutning om hvilke faktorer som skal arbeides ned og hvilke tiltak som skal følge det opp og skape eierskap.

Hol kommunes målsetning er å øke nærværet, det vil si å redusere sykemeldinger og egenmeldte fravær, samt å utvikle heltidskultur blant de ansatte.

Prioriterte tiltak/aktiviteter	Resultat 2019	Mål 2021-2022	Ansvar
Nærvær	92,9 %	> 95,0 %	Alle

Rekruttering

MÅL: Beholde og rekruttere arbeidskraft

Strategier for å nå målet:

Hol kommune skal:

1. opprettholde tidligere målsetting med en lærling pr. 1000 innbygger. KS arbeider for å styrke yrkesopplæringens status, bedre mulighetene for yrkeskvalifisering og realisere samfunnskontraktens ambisjoner om flere lærlinger i kommunal sektor (KS' eierstrategi).
2. kommunen være en aktiv pådriver mot videregående skole, ungdomstrinnet i grunnskolen og opplæringskontoret for å nå ut til mulige lærlingekandidater.
3. sammen med de øvrige Hallingdalkommunene og Valdresregionen arbeide aktivt med videre- og etterutdanning for medarbeidere i kultur- og oppvekst bl.a. i samarbeid med Høgskolen på Vestlandet.

4. foreta en kartlegging av kommunale etater sitt kompetansebehov, både på kort og lang sikt.

Organisasjonens hovedutfordringer

Virksomhet/område	Behov	Strategier	Tiltak
Alle avdelinger	<p>Generell kompetanseutvikling</p> <p>Redusere sykefravær</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Interne læringsarenaer • Videreutdanning • Innovativ og omstillingsdyktig <p>Beholde og rekruttere grunnbemanning.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kurs gjennom KS læring • Desentralisert høgskoleutdanning • Definere behov og løsninger <p>Prøve ut høyere grunnbemanning (faste vikarer) i de største virksomhetene.</p>
Omsorgstjenestene	<p>Sikre kvalifisert personell til helse og omsorgstjenestene</p> <p>Sikre nok og rett kompetanse til rett sted og rett tid</p> <p>Utvikle kompetanse mellom annet innen kvalitetsforbedring, velferdsteknologi, saksbehandling og innovasjon</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rekruttering • Beholde • Alternative turnusordninger • Heltidskultur • Kompetanseplaner • Kompetanseutvikling og bruk av kompetanse på tvers ut i fra behov • Desentralisert opplæringstilbud 	<ul style="list-style-type: none"> • Opprettholde lærlingeordningen • Utvikle gode praksisordninger for praksiskandidater • Bruke og videreutvikle e- læring • Etter- og videreutdanning av ufaglærte • Etter- og videreutdanning av faglærte og høgskoleutdannede • Lederutvikling • Kommunalt og regionalt nettverksarbeid
Kultur- og oppvekst	<p>Videreføre strategisk kompetansestyring (kartlegge, beholde, rekruttere, utvikle, mobilisere, avvikle).</p> <p>Forbedre rekrutteringsstrategien i forhold til utfordringer i barnehage og skole i årene fremover.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetanse for kvalitet videreføres • Samarbeid med Høgskolen på Vestlandet om videre- og etterutdanning 	<ul style="list-style-type: none"> • Styrerutdanning, rektorutdanning • Videreutdanning av lærere (jf.krav 2025) • Logopedutdanning • Spes. ped. • Andrespråkspedagogikk • Etterutdanning alle medarbeidere • Rekruttere og informere på høgskoler

ØKONOMIPLAN

Økonomiplandokumentet ses i sammenheng med Handlingsprogram 2021-2024 med tilhørende visjon, mål, strategier og tiltak. Det må også ses i sammenheng med årsregnskap og årsmelding 2019.

I kapittel 1 er økonomiske rammebetingelser fra sentralt hold presentert, og forutsetninger for inntektssiden. I kapittel 2 er etatenes tjenester og budsjetter presentert. Kapittel 3 viser investeringsbehov. Gebyrer og betalingssetter står i vedlegg.

1. Økonomiske rammebetingelser

1.1. Driftsinntektene

Pris- og lønnsforutsetninger 2021

Regjeringen presenterte statsbudsjettet 2021 den 07.10.20. Fylkesmannen i Oslo og Viken formidlet samtidig for kommunene hvilke virkninger statsbudsjettet gir for fylkets kommuner.

Pris- og lønnsvekst (kommunal deflator) for kommunesektoren utarbeides i Finansdepartementet (FIN) i forbindelse med statsbudsjettet. Deflator består av en delindeks for lønnsvekst og en delindeks for kjøp av varer og tjenester. Lønnsvekst teller knapt 2/3 av deflatoren. Andelen har vært stabil over tid.

Følgende kostnadselementer er ikke dekket av deflatoren:

- Avdrags – og rentekostnader
- Pensjonskostnader er dekket i budsjettdeflatoren i den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer (eller mindre) enn lønnsveksten, fanges ikke dette opp av budsjettdeflatoren.
- Demografikostnader

Disse kostnadselementene må dekkes av veksten i frie inntekter, og andre inntekter til kommunen.

Pris – og lønnsvekst for kommunesektoren (kommunal deflator) for 2021 er anslått til 2,7 %. Lønnsveksten er anslått til 2,2 %. ⁵

⁵ Kilde: Fylkesmannens informasjon om regjeringens forslag til statsbudsjett 2021.

Pst.	Anslag NB 2020	Anslag RNB 2020	Anslag 2020 i statsbudsjettet for 2021	Anslag 2021
Deflator	3,1	1,4	1,6	2,7
<i>Herav lønnsvekst</i>	3,6	1,5	1,7	2,2

Fra 2020 til 2021 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 3,0 prosent (fra anslag på regnskap). Kommunene i Viken anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 3,5 prosent.

Med en kommunal deflator for 2021 beregnet til 2,7 % har flere kommuner en realnedgang. Årsak til ulik utvikling er demografiske endringer og utslag gjennom kostnadsnøkler, endringer i kostnadsnøkler jf. Grunnskole delen, endringer i veksttilskudd og andre regionalpolitiske tilskudd.

Endring i skatt og rammetilskudd 2020-2021 (frie inntekter)

Anslaget på frie inntekter for Hol kommune i 2021 er en vekst i skatt og rammetilskudd på 2,4 %, det vil si lavere enn forventet lønns – og prisvekst i kommunesektoren.

Totale frie inntekter for Hol kommune er budsjettert med 288,0 mill. kr for 2021. Dette er en økning med 8,2 mill. kr fra 2020 til 2021.

Skatteanslaget for Hol kommune bygger på disse forutsetningene, og anslås til 195,0 mill. kr for 2021. Fordelt pr innbygger utgjør skatteanslaget i Hol 131 % i forhold til landsgjennomsnittet. Inntektsutjevningen gjør at Hol kommune trekkes 60 øre pr krone over landsgjennomsnittet for å utjevne skattenivået. Dette vil innebære en omfordeling av

skatteinntektene fra Hol kommune til fellesskapet på 24 mill. kr, som trekkes fra rammetilskuddet.

Skattøren 2021

Den kommunale skattøren angir hvilken andel av skatt på alminnelig inntekt for personlige skattytere som tilfaller kommunesektoren. Det foreslås at den kommunale skattøren for 2021 øker med 1,05 prosentpoeng til 12,15 prosent. Skatteinntektene anslås etter dette å utgjøre 40 % av kommunens samlede inntekter i 2021.

Den forholdsvis sterke økningen i skattøren skyldes blant annet at veksten i inntektsskatt til kommunesektoren anslås å bli lav før endring av skattøren. Dette skyldes blant annet relativt lav lønnsvekst og en betydelig nedjustering av anslaget på skatt fra utbytte for 2020, som i stor grad får bokført virkning i 2021.

Rammetilskuddet (inntektssystemet) før skatteutjevningen viser en tildeling til Hol kommune på 117,2 mill. kr. Rammetilskuddet er sammensatt slik (hele kroner):

Innbyggertilskudd (likt beløp pr. innb.)	109 445 000
Utgiftsutjevningen	5 024 000
Overgangsordning Inntektsgarantiordning	1 786 000
Saker med særskilt fordeling (helsestasjon)	918 000
Rammetilskudd før inntektutjevning	117 173 000

Regjeringens foreslåtte tilskudd pr. innbygger er kr 24 761, som er en nedgang fra 25 084 kr i 2020. Antall innbyggere i Hol kommune pr. 1/7 2020 var 4420. Dette er grunnlaget for innbyggertilskuddet.

For å oppnå en rimelig utjevning av de økonomiske forutsetningene blir også inntektene utjevnet. Endringer som følge av endret skatteinngang blir ikke kompensert, og for Hol gir det en negativ nettoeffekt. Prognosen angir -24 mill. kr i skatteutjevning som Hol kommune bidrar til fellesskapet. Rammetilskuddet er budsjettert med 93 mill. kr etter skatteutjevningen.

Inntektssystemet inneholder også vekstkommunetilskudd, distriktstilskudd og regionsentertilskudd. Hol kommune mottar ingen av disse i 2021, i likhet med tidligere år. Dette er hovedsakelig grunnet gjennomsnittlige skatteinntekter de tre siste år som for Hol sin del er over 120 prosent i gjennomsnitt av landsgjennomsnittet.

Statsbudsjettets satsinger innenfor frie inntekter

Statsbudsjettets forslag til økning i frie inntekter må ses i sammenheng med økte utgifter knyttet til befolkningsutviklingen og økte pensjonskostnader. Aktuelle saker av betydning for kommunene er:

- Inntektsgradert foreldrebetaling i SFO på 1.-2.trinn og 3.-4.trinn (nytt i 2021) gir noe økning i rammetilskuddet.
- Gratis SFO for elever med særskilte behov på 5.-7.trinn gir en liten økning i rammetilskudd.
- Overføring av skatteoppkreving fra kommunene til Skatteetaten gir reduksjon i rammetilskuddet.
- Tilskudd til fastleger gir noe økning i rammetilskuddet.

- Staten overtar tilskudd til andre tro – og livssynssamfunn enn Den norske kirke, dette reduserer rammetilskuddet.
- Frivilligsentraler overføres fra rammetilskuddet til et øremerket tilskudd.

Øvrige momenter i statsbudsjettet av betydning

Endringer som følge av Covid-19

Regjeringen har varslet at kommunesektoren skal kompenseres for merutgifter og mindreinntekter i forbindelse med virusutbruddet. Regjeringen vil fortløpende vurdere om det er behov for å sette inn nye tiltak overfor kommunesektoren i forbindelse med virusutbruddet. I nysalderingen av statsbudsjettet for 2020 vil regjeringen komme med en ny vurdering av merutgifter, inntektsbortfall og eventuelle behov for justeringer i bevilgningene til kommunesektoren. Regjeringen legger fram nysalderingen for Stortinget i andre halvdel av november.

Ressurskrevende tjenester.

Innslagspunktet foreslås økt til 1 430 000 kroner. Dette er en økning ut over det som følger av anslått lønnsvekst for 2020 på 46 000 kroner, og tilsvarer isolert sett en reduksjon av bevilgningen på 300 mill. kroner. Økningen i innslagspunktet må ses i sammenheng med sterk utgiftsvekst i toppfinansieringsordningen de senere år.

Eiendomsskatt

Regjeringen foreslår at fra 2021 reduseres maksimal eiendomsskattesats for bolig og fritidsbolig fra 5 til 4 promille. I Hol er gjeldende skattesats 3 promille for disse eiendomstypene. Dette forutsettes videreføres i budsjettet for 2021, og vil utgjøre om lag 25 mill. kr.

For næringseiendommer, nettanlegg og kraftproduksjonsanlegg forutsettes 7 promille i skattesats. Eiendomsskattelisten for kraftverk blir distribuert til kommunene rundt 20. november. Det forutsettes å videreføre nivået på 24,5 mill. kr fra kraftverk.

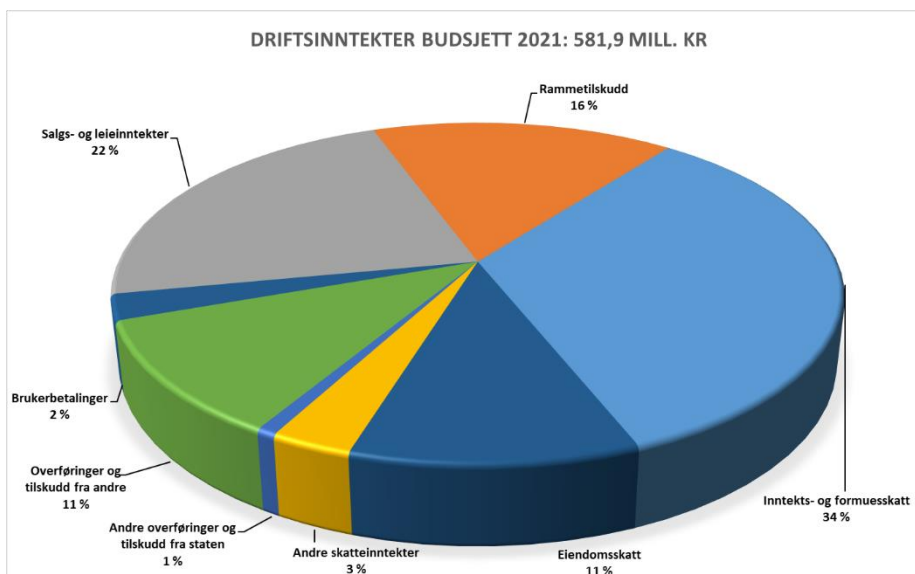
Det er forventet 6,5 mill. kr i eiendomsskatt for linjenett. For eiendomsskatt på næringseiendommer er det budsjettert med 6,5 mill. kr. Til sammen er det budsjettert med 63,0 mill. kr i eiendomsskatteinntekter.

Inntekter fra kraftbransjen

Det er i 2021 budsjettert med 47 mill. kr i henhold til prognose fra Ustekveikja Energi vedrørende sikrede kraftinntekter fra konsesjons – og andelskraft. Av dette er det påregnet 4 mill. kr i skatteutbetaling, samt 2,1 mill. kr i honorar til UKE. I tillegg forutsettes overføring fra Ørteren kraftverk på 3 mill. kr for 2021. Netto kraftinntekter er dermed budsjettert til 43,9 mill. kr i 2021.

Kraftinntektene videreføres i størrelsesorden 47 mill. kr hvert år 2022-2024 da med forbehold om sikringsgrad, områdepriser og skatteutgifter.

Kommunens driftsinntekter i budsjettet er totalt 581,9 millioner kroner, som vist i økonomiske oversikter. Dette fordeler seg slik:

1.2. Driftsutgifter

Lønn for tjenesteyting i kommunen er den største posten i driftsutgiftene. Det blir nærmere beskrevet i kapitlene for hver etat hvordan tjenestene er budsjettert og lønnsendringer gir utslag. Det gjøres også kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjonen i etatene.

I følgende avsnitt blir betingelsene for pensjonskostnader knyttet til lønn beskrevet. I tillegg er avdrag og renter på lånegjelden viktige premisser for kostnader som er bundet.

Pensjonskostnader

Dette beregnes ut fra lønnsvekst, rentenivå, uføreandel og levealder.

KLP har beregnet pensjonspremien for Hol til 42,1 mill. kr, med et premieavvik (reduisert kostnad til fratrukk) på 16,5 mill. kr. Dette gir en pensjonskostnad på 25,6 mill. kr. Tidligere års premieavvik utgiftsføres med 6,1 mill. kr, slik at samlet pensjonskostnad blir 31,7 mill. kr.

Premieavviket skaper budsjettmessige problemer og for å få et mer håndterbart budsjett for pensjonskostnadene er det i budsjettet for Hol kommune satt av 6 mill. kr i premieavvik flatt i perioden 2021-2024. Som en følge av dette holdes utgiftsføringen (amortiseringen) av tidligere års premieavvik på 4,0 mill. kr i hele perioden 2021-2024. Pensjonspremien vil da budsjettmessig være i en størrelsesorden på 43 mill. kr i 2021.

KLP varsler om frigjøring av premiereserver i 2021:

- Som følge av endringene i offentlig tjenstepensjon ved siste årsskifte ble premiereserven regnet om. I tillegg ble forutsetninger om uførhet endret. Totalt innebærer omregningen en frigjøring av premiereserve på over 5 prosent.
- Konsekvensen vil imidlertid variere mellom enkeltkontrakter og enkeltrisikofellesskap, og noen har også et styrkingsbehov.
- Det som tilbakeføres til premiefond blir gjort tilgjengelig for kundene mai 2021.
- I tillegg skjer det flere endringer ved kommende årsskifte som også påvirker premiereserven; levealdersjustering for 2020 og nye tariffer for uførhet og dødelighet.

Lånegjeld

Se eget kapittel for investeringer.

Bokført lånegjeld forventes å være om lag 462 mill. kr ved utgangen av 2020. Av dette utgjør startlån 32 mill. kr og lånegjeld for Kleivi næringspark 3,0 mill. kr.

Med de foreslåtte investeringene er det budsjettet med nye låneopptak på 16,5 mill. kr i 2021. I 2020 var det budsjettet med 60,3 mill. kr i nye investeringslån, men på grunn av store reserver med ubrukte lånemidler som kan benyttes i 2020 så vil lånene for 2020 overføres til 2021. I tillegg er det budsjettet med 3 mill. kr i låneopptak i Husbanken for viderefremming av startlån. Det er planlagt avdragsutgifter for 24,7 mill. kr i driftsbudsjettet i tråd med betalingsplanene i kommunalbanken og KLP-banken. Kleivi Næringspark inngår med 0,7 mill. kr. I investeringsbudsjettet er det planlagt 1,8 mill. kr i avdrag for startlån i Husbanken i 2021. Budsjettet lån til Vøllo (17,6 mill. kr) erstattes med salgsinntekter og med et låneopptak i 2021 på 59,1 mill. kr så vil det bli en netto økning i lånegjeld på 34,2 mill. kr i 2021. Det vil føre til at total lånegjeld kan øke til om lag 500 mill. kr ved utgangen av 2021.

Av dette utgjør startlån 34 mill. kr og lånegjeld for Kleivi næringspark 2 mill.kr ved utgangen av 2020.

Lånerente

Kommunalbanken har varslet renteøkning basert på anslag fra Norges Bank og markedsrenter. Tabellen viser forventet renteutvikling:

	Norges Bank-anslag hentet fra Pengepolitisk rapport 3/20					Oppdatert 24.09.2020		
ÅR	NB anslag styringsrente	NB anslag påslag i pengemarkedet	NB anslag 3 mnd Nibor	Bank margin-påslag på Nibor	Budsjettet lånerente ved bruk av NB anslag	FRA Markedet, (NIBOR 3 MND)	Bank margin-påslag på Nibor	Budsjettet lånerente ved bruk av markedsrenter
2021	0,00	0,30	0,30	0,60	0,90	0,37	0,6	0,97
2022	0,15	0,30	0,45	0,60	1,05	0,46	0,6	1,06
2023	0,50	0,30	0,80	0,60	1,40	0,65	0,6	1,25
2024	0,70	0,30	1,00	0,60	1,60	0,88	0,6	1,48

Det er budsjettet med følgende rentesats og renteutgifter:

År	Rentesats	Renteuttgift
2021	1,0 %	4,5 mill. kr
2022	1,1 %	5,0 mill. kr
2023	1,3 %	5,5 mill. kr
2024	1,5 %	6,0 mill. kr

Kommunens lån har i hovedsak Per tiden-rente som følger markedsrenten, med unntak av låneopptaket i 2019 som er bundet til fastrente 1,96 % i tre år.

Disposisjonsfond

Det er budsjettert med netto avsetning på om lag 14 mill. kr til disposisjonsfond 2021. Disposisjonsfondet kan være i en størrelsesorden på 60 mill. kr ved utgangen av 2021 eller rundt 50 mill. kr dersom bundne formål som til gatebruksplanen på Geilo og sti- og løypeformål holdes unna. Disposisjonsfondet vil dermed kunne være omlag 11 % i forhold til brutto driftsinntekter i 2021.

Økonomiske handlingsregler

De økonomiske nøkkeltallene forventes å bli slik:

Handlingsregel	2021	Mål	Ansvar
Netto driftsresultat målt i forhold til brutto driftsinntekter	1,69 %	> 1,75%	Alle
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	11 %	> 10 %	Alle
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	73 %	< 60 %	Alle

2. Driftsbudsjett for etatene

Økonomiforvaltningen i Hol kommunes driftsbudsjett og regnskapsføring er organisert i følgende sektorer:

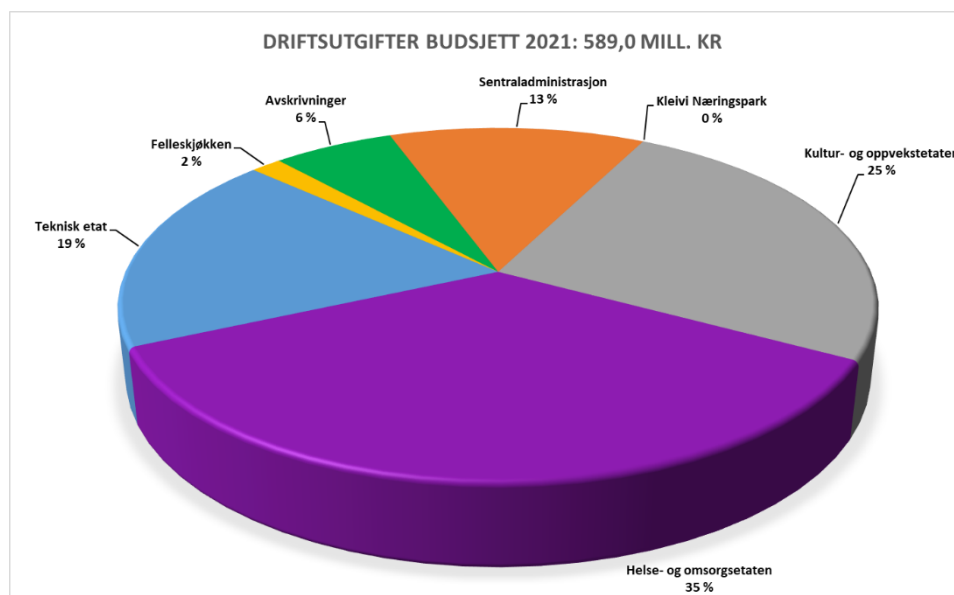
1. Sentraladministrasjonen
2. Kultur og oppvekst
3. Helse og omsorg
4. Teknisk etat

I tillegg er kommunen tilknyttet to interkommunale samarbeid etter kommuneloven § 27 med Ål kommune: Kleivi næringspark og Felleskjøkkenet. Kleivi næringspark administreres av et valgt styre som utarbeider budsjettforslag. Budsjettet og regnskapet føres i Hol kommune under ansvar 1080. Felleskjøkkenet for Hol og Ål kommune er lokalisert på Høgehaug bo- og behandlingssenter. Budsjettet og regnskapet føres i Hol kommune under ansvar 8030.

De totale driftsutgiftene i kommunens budsjett (589,0 mill. kr) er fordelt slik i budsjettet:

Diagrammet viser fordelingen av totale driftsutgifter i kommunen.

I de følgende delkapitler gis en beskrivelse av tjenestene som ytes i de ulike sektorene og underavdelingene.

2.1. Sentraladministrasjonen

Tjenester

Sentraladministrasjonen er ansvarlig for en rekke fellestjenester og koordinering av fellesfunksjoner, som f. eks. servicetorg, politisk sekretariat, eierskapssekretariat, grunneiendommer, post, arkiv, juridisk rådgivning (internt), selvkosttjenester, personalrådgiving, lønn, regnskap og IKT (i samarbeid med IKT Hallingdal).

Avdeling for plan og utvikling er byggesaksmyndighet, forbereder saker for reguleringsplanlegging, overordnet planlegging (samfunnsplanlegging), næringsrådgiving, utmarksforvaltning, og følger opp miljøvern. Landbruks- og skogbruksforvaltning er også tilknyttet plan og utvikling.

Økonomi og lønnsavdelingen er ansvarlig for regnskapsføring, fakturering, lønnsutbetaling, innkreving av sykelønnsrefusjoner er eiendomsskattekontor og forbereder budsjett og økonomisaker for politisk behandling.

Personalavdelingen er rådgivende i personalsaker, tilsetninger, arbeidsavtaler, forbereder saker for arbeidsmiljøutvalg og partssammensatt utvalg.

Sentraladministrasjonen er organisert i avdelinger med tilhørende ansvarsnummer i budsjett og regnskap. Tabellen viser dette samt antall årsverk:

Ansvar	Avdeling	Antall årsverk*
1010	Fellestjenester og rådmann	13,2
1020	Personalavdeling	2,3
1030	Økonomiavdeling	3,7
1032	IKT	1
1040	Plan og utvikling	14
Sum	Sentraladministrasjonen	34,2

* Antall faste og midlertidig årsverk (ikke vikarer) pr. 20.oktober 2020.

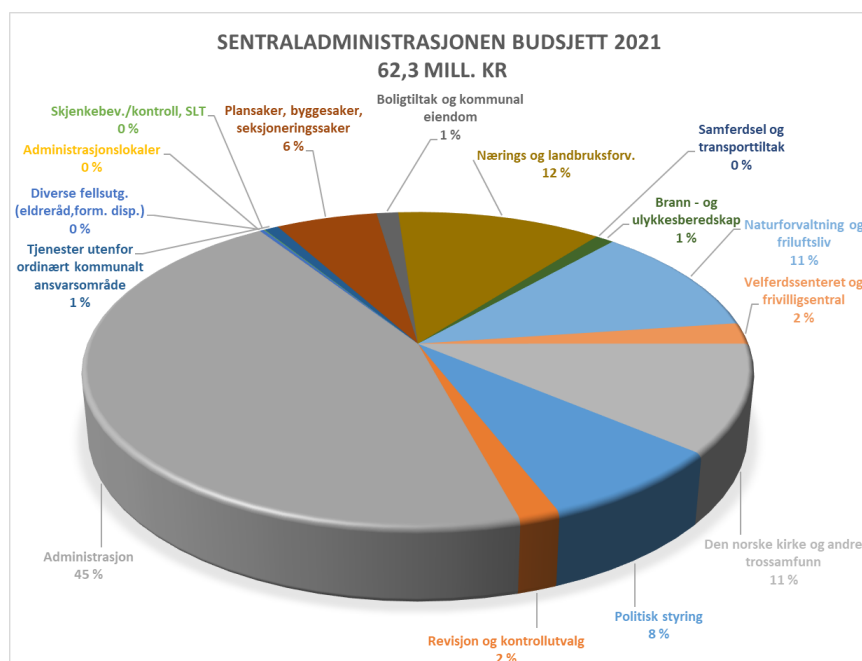
Kilde: Visma BI

Driftsbudsjett pr. tjeneste:

Tjeneste	Tjenestenaavn	Budsjett 2021	Budsjett 2020	Regnskap 2019	Endring 2021-2020	Endring i %
1001	Politisk ledelse	3 878 000	3 812 000	3 561 778	66 000	1,7 %
1002	Valg	342 000	0	224 967	342 000	0,0 %
1004	Interkomm./regionale pol.råd/utvalg	752 000	752 000	631 845	0	0,0 %
1101	Revisjon og kontrollutvalg	1 067 000	906 000	830 720	161 000	17,8 %
1201	Administrativ ledelse	6 683 500	4 397 800	4 581 068	2 285 700	52,0 %
1202	Økonomitjenester	3 583 000	4 457 900	4 330 087	-874 900	-19,6 %
1203	Personaltjenester	468 000	325 000	589 188	143 000	44,0 %
1204	Fellestiltak ansatte	2 469 000	2 505 000	1 897 689	-36 000	-1,4 %
1205	Informasjonstjeneste	2 678 000	2 619 000	2 553 956	59 000	2,3 %
1206	Andre fellesfunksjoner	1 353 000	1 672 000	1 016 025	-319 000	-19,1 %
1207	IKT-tjenester	10 647 000	10 473 000	7 431 117	174 000	1,7 %
1208	Kompetanseutvikling	0	0	29 950	0	0,0 %
1301	Administrasjonslokaler	3 000	3 000	0	0	0,0 %
1801	Eldreråd	103 000	98 000	58 860	5 000	5,1 %
1804	Overformynderi	0	0	132	0	0,0 %
1805	Til formannskapetets disposisjon	50 000	50 000	0	0	0,0 %
2341	Aktivisering	466 000	15 000	11 987	451 000	3006,7 %
2424	Skjenke/bevilgning -kontroll, SLT koord.	-33 000	-33 000	-146 712	0	0,0 %
2852	Ikke - kommunale veieier	500 000	500 000	500 000	0	0,0 %
3011	Plansaksbehandling	3 776 000	3 378 000	3 309 138	398 000	11,8 %
3021	Bygge- delings- og seksjoneringsaker	-188 000	1 015 000	972 852	-1 203 000	-118,5 %
3151	Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	425 000	425 000	241 131	0	0,0 %
3201	Kommunale jordbrukseiendommer og skoger	-423 000	-413 000	-321 942	-10 000	2,4 %
3202	Annen kommunal eiendom	762 000	1 127 000	1 224 973	-365 000	-32,4 %
3251	Næringsforvaltning	3 097 000	2 547 000	1 988 962	550 000	21,6 %
3252	Næringsstøtte	3 000 000	1 000 000	1 013 254	2 000 000	200,0 %
3291	Landbruksforvaltning	1 144 000	1 948 000	1 930 049	-804 000	-41,3 %
3301	Tilskudd til lokale transporttiltak	0	0	270 000	0	0,0 %
3391	Brann og ulykkesberedskap	652 000	887 000	243 203	-235 000	-26,5 %
3601	Vilt- og fiskeforvaltning	0	0	196 090	0	0,0 %
3602	Miljøforvaltning	198 000	545 000	508 288	-347 000	-63,7 %
3603	Friluftsliv	6 831 000	6 811 000	4 900 368	20 000	0,3 %
3851	Andre kulturaktiviteter	894 000	894 000	812 080	0	0,0 %
3901	Den norske kirke	6 737 000	6 644 000	6 350 000	93 000	1,4 %
3921	Tilskudd tros- og livssynssamfunn	200 000	200 000	261 634	0	0,0 %
3931	Kirkegårder, gravlunder, krematorier	0	0	100 000	0	0,0 %
Flere	IKT- tjenester fordelt på barnehage - og helsetjenester	207 000	174 000	1 357 200	33 000	19,0 %
Totalt sentraladministrasjonen		62 321 500	59 734 700	53 459 937	2 586 800	4,3 %

Kommunestyret vedtok i sak 104/20, 09.12.2020, blant annet å bevilge et driftsbudsjett 2021 på 59.821.500 kr til sentraladministrasjonen. I tillegg bevilget kommunestyret 0,5 mill. kr til Hardangerviddatunnelene AS (tjeneste 2852) og økt næringsfond med 2,0 mill. kr (tjeneste 3252) begge med dekning fra kraftfondet. Bevilgningen på 59.821.500 kr er basert på netto drift og siden finansiering ved bruk av kraftfond ikke inngår i tabellen, så viser «Totalt sentraladministrasjonen» 62.321.500 kr, dvs. 2,5 mill. kr mer enn bevilget driftsbudsjett på 59.821.500 kr. Jfr. kolonne «Budsjett 2021».

Budsjettet illustrert pr. funksjon:

Beskrivelse av tjenester og større endringer.

Tjeneste	Innhold	Kommentarer til endringer fra 2020 til 2021
1001	Politisk ledelse	Ingen endring utover ordinær økning i godtgjørelser.
1002	Valg	Stortingsvalg 2021 og kommunevalg 2023
1004	Regionrådet	Ingen endring.
1101	Revisjon og kontrollutvalg	Økning, jf. sak 61/20 i KU. Ny leverandør av tjenesten.
1201	Administrativ ledelse	Økning. Flytting av lønnsbudsjett internt.
1202	Økonomitjenester	Reduksjon i lønnsbudsjettet pga omstilling.
1204	Fellestiltak ansatte	Velferdsmidler – ingen endring
1205	Informasjonstjeneste (servicetorg)	Reduksjon i driftsutgifter, jf. eget tiltak i økonomiplan.
1206	Andre fellesfunksjoner	Ingen endring utover ordinær lønnsøkning. Hol kommune kjøper 30 % innkjøpsressurs fra Ål kommune.
1207	IKT-tjenester	Økt med pris – og lønnsvekst
1301	Administrasjonslokaler	Ingen endring
1801	Eldreråd	Økning.
1805	Til formannskapet's disp.	Ingen endring.
2424	Skjenke/bevilgning -kontroll, SLT koord.	Ingen endring.
2852	Ikke kommunale veger (Hardangerviddatunnelene AS)	Innstilling fra formannskapet kr. 500 000,-.
3011	Plansaksbehandling	Kr. 500 000 i kostnader i forbindelse med arbeid med revidering av kommuneplanens arealdel.
3021	Bygging-delning og seksjoneringsaker	Ingen endring utover ordinær lønnsøkning (selvkosttjeneste).

3151	Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak (kommunale boligfelt)	Ingen endring.
3201	Kommunale fjelleiendommer	Inntektsøkning. Prisjustering av kontrakter.
3202	Annen kommunal eiendom	Ingen økning utover ordinær lønnsøkning.
3251	Næringsforvaltning	Formannskapetets innstilling. Tilskudd til Visit Geilo A/S økes med kr. 550 000,- til kr. 1500 000 for hele perioden.
3252	Næringsstøtte	Formannskapetets innstilling tilskuddet økes med 2 mill kr i 2021.
3291	Landbruksforvaltning	Redusert med en 100% stilling.
3391	Brann og ulykkesberedskap.	Ingen endringer utover ordinær lønnsøkning. Ål kommune kjøper 30 % beredskapsressurs fra Hol kommune. Inntekt i økonomiplanen.
3602	Miljøforvaltning	Redusert med en 60% stilling fom. Februar 2021
3603	Friluftsliv	Ingen endring utover ordinær lønnsøkning
3851	Frivilligsentralen	Ingen endring utover ordinær lønnsøkning
3901	Den norske kirke	Tilskuddet økt med kommunal deflator, jf. vedtak i kst.
3921	Tilskudd tros- og livssynssamfunn	Ingen endring.

Prioriteringer innenfor budsjettet i sentraladministrasjonen:

Det er ingen store endringer i budsjettforslaget for sentraladministrasjonen i 2021 i forhold til i 2020. Det blir 2-3 pensjonsavganger i sentraladministrasjonen det neste året. Disse er ikke å anse som nødvendig å erstatte fordi oppgaver kan overføres til andre i staben, og ny teknologi som gjør dette mulig. Dette er innarbeidet i tallgrunnlaget.

Tilskudd til Den norske kirke er økt med kommunal deflator, jfr. HØP 2019, vedtakspunkt 5. Tilskudd til sti – og løyper er beholdt på samme nivå som i 2020 og HØP 2020, vedtakspunkt 7.

2.2. Kultur og oppvekstetaten

Kultur- og oppvekstetaten drifter barnehagene, skolene og kulturtjenestene i kommunen. Fra 2021 er Hol velferdssenter overført til Fellestjenester.

Etaten er delt inn i avdelinger med tilhørende ansvarsnummer i budsjett og regnskap. I tabellen vises budsjettansvar, avdeling og antall årsverk pr. avdeling.

Ansvar	Avdeling	Antall årsverk*
2000	Kultur og oppvekst administrasjon Fagerli leirskole	6,20 3,80
2011	Vestlia barnehage	13,10
2012	Geilo barnehage	20,40
2015	Hol barnehage	10,10
2016	Hovet barnehage	4,20
2022	Dagali og Skurdalen oppvekstsenter, barnehage	4,20
2022	Dagali og Skurdalen oppvekstsenter, skole	4,94
2023	Geilo barne- og ungdomsskole	68,30
2024	Hallingskarvet skole	14,12
2030	Geilomo skole	7,50
2040	Hol kulturskole	3,81
2050	Hol folkebibliotek	3,43
2052	Kultur, idrett og friluftsliv	4,45
2053	Kulturvernleder	1,65
	Sum faste og midlertidige årsverk	170,18

* Antall faste og midlertidig årsverk (ikke vikarer) pr. 15.oktober 2020.

Av ovennevnte faste og midlertidige stillinger er de midlertidige på 7,2 stillinger
Regional IKT-fagkoordinatorstilling med 1 årsverk er inkludert i administrasjonen.

Tjenester

Det er laget tjenestebeskrivelser for de fleste tjenesteområdene.

Barnehagene i Hol⁶

Det er 5 barnehager i kommunen som vist i tabellen over. I tillegg gis tilskudd til 2 private barnehager.

Formål: Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Med utgangspunkt i rammeplan for barnehagen skal samarbeidsutvalget for hver barnehage fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten, jf. Lov om barnehager § 2.

⁶ Kilde: [Vedtekter](#) for de kommunale barnehagene i Hol kommune, vedtatt 31.01.18 i kommunestyret.

Barne- og ungdomsskoler⁷ i Hol kommune

Det er 4 skoler i kommunen, Dagali og Skurdalen oppvekstsenter, Geilo barne- og ungdomsskole og Hallingskarvet skole. Geilomo skole er statlig finansiert.

Formål: Grunnskoleopplæring i Hol drives i tråd med Opplæringslova og Læreplanverket Kunnskapsløftet. Det er departementet som gir forskrifter for fag, setter mål for opplæringen, angir minstetimetall som elever har rett til å få i de ulike fagene og for gjennomføring av opplæringen. Departementet gir også forskrifter om aktiviteter som ikke er opplæring i fag. Lærerne skal ha relevant faglig og pedagogisk kompetanse.

Skolefritidsordning (SFO)⁸

Formål med tjenesten: SFO er et frivillig tilsyns- og omsorgstilbud for barn fra 1. – 4. trinn og for barn med særskilte behov fra 1.-7. trinn. SFO finnes ved alle våre kommunale skoler. Mer informasjon finnes på kommunens hjemmeside. Det blir det utarbeidet nye vedtekter for SFO. Det blir samtidig innført mulighet for redusert foreldrebetaling i henhold til statlige retningslinjer.

Kultur

Kulturfeltet i Hol kommune skal arbeide for et rikt og variert kulturliv som skal bidra til å skape en attraktiv kommune der folk vil bo, og bidra til at næringslivet investerer og utvikler seg.

Hol kulturskole

Kulturskolen skal «gi opplæring av høy faglig og pedagogisk kvalitet til alle barn og unge som ønsker det» i tråd med rammeplanen. Formålet med opplæringen er å lære, oppleve, skape og formidle kulturelle og kunstneriske uttrykk. Kulturskolen er en sentral del av det sammenhengende utdanningstilbudet som kan kvalifisere elever med særlig interesse og motivasjon til opptak i høyere kunstfaglig utdanning. Opplæringen skal bidra til barn og unges dannelse, fremme respekt for andres kulturelle tilhørighet, bevisstgjøre egen identitet, bli kritisk reflekterende og utvikle egen livskompetanse. Kulturskolen skal også være et lokalt ressurscenter og en samarbeidende aktør i grunnopplæringen og kulturlivet i kommunen.

Kultur og fritidstilbud for barn og unge

Formålet med tjenesten er å fremme meningsfull aktivitet og mestring gjennom kulturell virksomhet, aktiv formidling og ved å stille arealer og utstyr til disposisjon for barn og unge mellom 0 – 17 år. Tjenesten skal virke forebyggende på gruppeplan (tertiærforebyggende). Det arbeides med å skaffe barn og unge «et sted å være». Tilbud for barn og unge er en viktig del av etatens forebyggende arbeid.

⁷ Les mer på kommunens nettside med [tjenestebeskrivelse for barne – og ungdomsskoler](#)

⁸ Kilde: [Vedtekter for SFO i Hol kommune](#), behandlet i UKL i sak 5/15.

Hol folkebibliotek

Folkebibliotekene har som oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon.

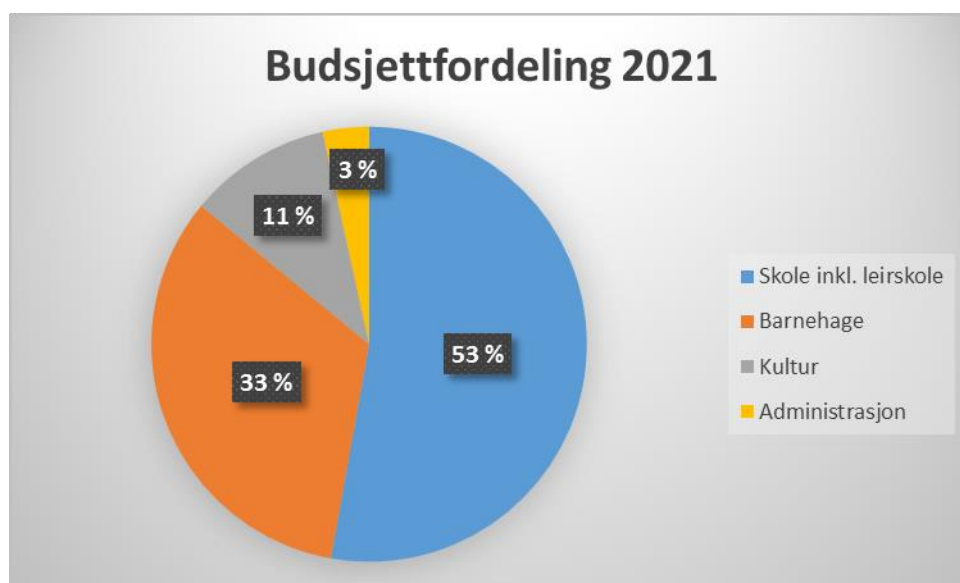
Folkebiblioteket skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt. Bibliotekene skal legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet i sine tilbud til barn og voksne og gjøre kjent innhold og tjenester for publikum og brukere. Biblioteket er ledd i de nasjonale biblioteksystemene og samarbeider med relevante faginstanser og regionale aktører. Hovedbiblioteket på Geilo og filialen i Hol skal være kombinasjonsbibliotek og derav tilby skoler medieinnhold og bistand i forhold til dette. Rollen som skolebibliotek og tilbudet rettet mot barn og unge skal prioriteres.

Kulturvern

Kulturvern/Hol bygdearkiv har som formål å samle inn, dokumentere og formidle kunnskap om materielle og immaterielle kulturminner med hovedfokus på lokal historie.

Kultur og oppvekstetaten har en fordeling på budsjettmidler som følger:

Administrasjon inkl. leirskole	4 064 000	3%
Barnehage	39 260 000	33%
Grunnskole inkl. kulturskole	62 533 000	53%
Kultur	12 543 000	11%
Sum årsbudsjett	118 400 000	100%

Driftsbudsjettet fordelt pr. tjeneste:

Tjeneste	Tjenestenaavn	Budsjett 2021	Budsjett 2020	Regnskap 2019	Endring 2021-2020	Endring i %
1001	Politisk ledelse	80 000	80 000	80 000	0	0,0 %
1201	Administrativ ledelse	2 735 000	2 681 000	2 444 365	54 000	2,0 %
1205	Informasjonstjeneste	0	0	89	0	0,0 %
1204	Fellestiltak ansatte	248 000	248 000	166 292	0	0,0 %
1207	IKT-tjenester	211 000	168 000	-124 326	43 000	25,6 %
1208	Kompetanseutvikling	870 000	440 000	406 604	430 000	97,7 %
2011	Barnehagetilbud	34 404 000	31 402 000	31 766 260	3 002 000	9,6 %
2021	Grunnskole	54 879 000	51 879 000	54 141 435	3 000 000	5,8 %
2022	PP-tjeneste, grunnskole	2 900 000	2 900 000	2 628 057	0	0,0 %
2111	Gen. styrkingstiltak i barnehagene	703 000	0	337 528	703 000	0,0 %
2112	PP- tjeneste barnehage	900 000	900 000	820 199	0	0,0 %
2113	Spesialpedagogisk tilbud barn under 6 år	3 253 000	4 222 000	2 218 133	-969 000	-23,0 %
2114	Barnehagetilbud for språklige minoriteter	0	564 000	297 719	-564 000	-100,0 %
2133	Voksenopplæring etter Oppl.lovens § 5.2 (andre ledd)	1 000 000	1 000 000	959 045	0	0,0 %
2151	Skolefritidstilbud	1 772 000	1 711 000	1 639 824	61 000	3,6 %
2224	Drift av leirskoleanlegg	682 000	674 000	55 166	8 000	1,2 %
2231	Skoleskyss	1 300 000	1 100 000	1 215 913	200 000	18,2 %
2311	Aktivitet barn og unge	2 259 000	2 351 000	2 349 715	-92 000	-3,9 %
2341	Aktivisering	0	448 000	408 487	-448 000	-100,0 %
3651	Kulturminnevern	1 117 000	1 145 000	910 741	-28 000	-2,4 %
3701	Bibliotek m. filialer	2 697 000	2 769 000	2 702 818	-72 000	-2,6 %
3731	Kino	0	183 000	64 678	-183 000	-100,0 %
3751	Museum, kulturvernkonsulent	837 000	830 000	782 914	7 000	0,8 %
3771	Musikk	173 000	173 000	163 000	0	0,0 %
3772	Teater/film	80 000	80 000	49 517	0	0,0 %
3801	Idrettsanlegg	795 000	757 000	1 145 000	38 000	5,0 %
3802	Idrettsaktivitet	285 000	285 000	245 000	0	0,0 %
3831	Kulturskole/musikkskole	2 967 000	3 345 000	3 578 674	-378 000	-11,3 %
3851	Andre kulturaktiviteter	1 135 000	1 192 000	1 081 146	-57 000	-4,8 %
3854	Bygdebok	0	0	42 414	0	0,0 %
3855	Kulturvern	61 000	267 000	507 795	-206 000	-77,2 %
3857	Bygdearkiv	0	0	96 319	0	0,0 %
3861	Kulturhus/samfunnshus	57 000	57 000	98 256	0	0,0 %
Totalt Kultur- og oppvekstetaten		118 400 000	113 851 000	113 278 777	4 549 000	4,0 %

I tabellen er statlige midler og bruk og av fond medberegnet, derfor er summen ulik netto driftsramme i skjema 1B.

Beskrivelse av tjenester og endringer i budsjett:

Tjeneste	Innhold i tjenesten	Kommentar til endring fra 2020 til 2021
1001	Tilskudd grendeutvalg	Ingen endring
1201	Administrativ ledelse av etaten	Ingen endring utover generell lønnsvekst
1204	Fellestiltak/velferdstiltak til ansatte i etaten	Ingen endring
1207	IKT-tjenester der Hol er vertskommune med fagkoordinator for skole/barnehagesystemer	Regional fagkoordinatorstilling der Hol kommune er vertskommune. Utgift deles med de 5 øvrige kommunene. Liten endring utover generell lønnsvekst.
1208	Kompetanseutvikling, kurs, midler til opplæring i etaten	Øker grunnet behov for pålagt videreutdanning av lærere. Deler av kostnadene er finansiert fra Udir.
2011	Barnehagetilbud	Det er etablert to nye stillinger som faste vikarer. Også økning grunnet full bemanning i alle barnehager.
2021	Grunnskoletilbud: opplæringstilbud, kontaktlærere, kontordrift ved skoler, undervisningsmateriell, den kulturelle barnehage- og skolesekken	Tilsatt to faste assistentstillinger sommeren 2020 grunnet barn med spesielle behov. Økning i ramme etter kommunestyrevedtak desember 2020
2022	PP-tjeneste, grunnskole	Ingen endring
2112	PP- tjeneste barnehage	Ingen endring
2113	Spesialpedagogisk tilbud barn under 6 år, spesielle styrkingstiltak barn med spesielle behov	Ekstra ressurs for barn med store hjelpebehov, jfr vedtak PPT. 23% nedgang fra 2020.
2114	Barnehagetilbud for språklige minoriteter	Ingen innmeldte behov for 2021.
2133	Grunnskoleopplæring voksne	Ingen økning.
2151	Skolefritidstilbud	Liten nedgang i faste ansatte. Øket oppholds- betaling.
2224	Drift av leirskoleanlegg	Ingen vesentlig økning.
2231	Skoleskyss	18 % økning grunnet flere kjøpte tjenester jfr. Trafikksikker kommune.
2311	Aktivitet barn og unge. Aktivitet og kulturell virksomhet samt prosjektbasert ungdomsarbeid for barn og unge mellom 0 og 17 år	Liten nedgang blant annet grunnet reduksjon i stilling, jfr. Tiltak 2021-124
2341	Hol Velferdssenter. Eldresentrene på Geilo og i Hol (Vika)	Overført fra Kultur- og oppvekstetaten til Fellestjenester pr. 01.01.21
3651	Kulturminnevern	Liten reduksjon jfr. Kulturminneplan som snart er avsluttet.
3701	Hol folkebibliotek med hovedbibliotek på Geilo, skole- og folkebibliotek i Hol samt bibliotekfilial i Hovet	Liten reduksjon i budsjett. Det ligger inne midler til innkjøp av to utlånsautomater.
3731	Kino	Kinodrift i balanse, øket inntekter.
3751	Museum, kulturvernkonsulent	Ingen vesentlig endring.
3771 3772	Kunstformidling i musikk, teater, film	Tilskudd – ingen endring
3801	Idrettsanlegg, tilskudd og tilskudd spillemidler	Liten økning – tilskudd flyttet fra tjeneste 3851

3802	Idrettsaktivitet, tilskudd	Ingen endring
3831	Kulturskoletilbud til innbyggerne i kommunen	Det er fortsatt budsjettert med 50% lønnskostnad for konstituert rektor i midlertidig avtale. Budsjettet er redusert jfr. vedtak i Formannskapet 19.11.20.
3851	Andre kulturaktiviteter, kulturkonsulent og tilskudd til øvrige kulturbygg, bygdearkiv.	Reduksjon av driftsmidler
3855	Kulturvern	Reduksjon grunnet mulig pensjonsavgang. Lagt inn årlig tilskudd på 150.000 for å lønne skoleungdommer.
3861	Kommunale kulturbygg / samfunnshus	Ingen endring

Elevkostnad pr. barn i skole fordeler seg slik:

Skole	Ant. Elever	Netto budsjett 2021	Kostnader PPT	Sum	Kostnad pr. elev	Netto budsjett 2020	Endring fra 2020 til 2021
2022 D&S oppvekstsenter skole	14	3 648 000	103 836	3 751 836	267 988	3 454 000	194 000
2024 Hallingskarvet skole	60	10 398 000	445 013	10 843 013	180 717	10 255 000	143 000
2023 Geilo barne- og ungdomsskole	317	43 665 000	2 351 151	46 016 151	145 161	40 794 000	2 871 000
	<u>391</u>			<u>60 611 000</u>			
<u>Kostnader PPT skole:</u>							
2.900.000 pr. år							
Pr. elev kr. 7 416,88							

Kostnad pr. barn i barnehage fordeler seg slik:

Barnehage	Ant. Barn	Netto budsjett 2021	Kostnader PPT	Sum	Kostnad pr. barn	Netto budsjett 2020	Endring fra 2020 til 2021
2016 Hovet barnehage	7	2 733 000	40 645	2 773 645	396 235	2 657 000	76 000
2022 D&S oppvekstsenter	9	2 552 000	52 258	2 604 258	289 362	2 664 000	-112 000
2015 Hol barnehage	35	6 364 000	203 226	6 567 226	187 635	5 967 000	397 000
2011 Vestlia barnehage	39	6 954 000	226 452	7 180 452	184 114	5 660 000	1 294 000
2012 Geilo barnehage	65	10 887 000	377 419	11 264 419	173 299	8 885 000	2 002 000
	<u>155</u>			<u>27 616 355</u>			
<u>Kostnader PPT barnehage:</u>				178 170 =snitt pr. barn			
900.000 pr. år							
Pr. barn kr. 5 806,45							

Prioriteringer innenfor budsjettet

Lovpålagte tjenester i skole og barnehage er innarbeidet i budsjettet for 2021-2024. Støtte til barn med vedtak om spesialundervisning og tidlig innsats (bl.a. 2-lærersystem) er innarbeidet i rammetallene. Ved Geilo barne- og ungdomsskole er det for inneværende skoleår 49 av 317 elever som får spesialundervisning med pedagog. Dette tilsvarer 15,4 % av elevene ved skolen. Ved samme skole er det inneværende skoleår 29 elever som får særskilt norskopplæring (i tillegg til 4 ved Hallingskarvet skole). Av disse har 9 elever både særskilt norskopplæring og spesialundervisning. Dette fører til at skolen overstiger lovpålagt minimumskrav til lærertetthet. Hallingskarvet skole har inneværende skoleår 12 elever ved vedtak om spesialundervisning.

Hol kommune opplever stor økning av elever med vedtak om spesialundervisning. I tillegg er det stor arbeidsinnvandring i kommunen, noe som gjør at andel elever med vedtak om undervisning i særskilt norsk øker. Det er satt i gang et opplæringstilbud som er et viktig tiltak i forhold til tilpasset opplæring, «Mestringsfabrikken», ved den største skolen i kommunen. Hensikten er å redusere spesialundervisningstiltak og gi et tilbud hvor flere mestrer. Det er også satt i gang et tilpasset opplæringstilbud for 1.trinnselevene ved en av skolene. Dette gjør at disse elevene får en tryggere og mer tilrettelagt opplæring som også kan bidra til at man reduserer tilmelding til PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste) som igjen kan føre til spesialundervisning.

Utfordringer

Behov for medarbeidere med andre stillingstyper

Etaten opplever en økende tendens i forhold til barn med spesielle hjelpebehov. Dette er utfordringer flere av pedagogene ikke har opplæring i å kunne mestre, og det melder seg nå et behov for å engasjere helsefagarbeidere for å ta en del av oppgavene knyttet til disse barna. Skolesektoren jobber derfor aktivt for å få til en endring i forhold til å benytte helsefagarbeidere fremfor pedagoger til oppgaver relatert til sykdom/spesielle hjelpebehov.

Faste vikarer i barnehagesektoren er innført for å bidra til lavere sykefravær. Ønskelig å innføre dette i skolen også.

De siste årene har sykefraværsprosenten i barnehage- og skolesektoren vært høy. For barnehageåret 2020/21 ble det vedtatt å etablere to faste vikarer i barnehagesektoren for å få forutsigbarhet i den daglige driften. Det vil kunne føre til store innsparinger på vikarbruk. Evalueringen av dette tiltaket vil bli gjennomført etter ett års bruk.

Tidlig innsats- 2-lærersystem 1.- 4.trinn

Det ble i forrige skoleår utprøvd 2-lærer system i 1.- 4. trinn ved Geilo barne- og ungdomsskole. Tilbakemeldinger sier at tiltaket fungerer optimalt, både faglig og i forhold til læringsmiljøet. Det viser seg også at sykefraværet ved barnetrinnet har gått ned.

Fagfornyning

Det er vedtatt fra Kunnskapsdepartementet at det innføres fagfornyning i skolene, og nye læreplaner blir innført med start høsten 2020. Dette bør innarbeides i økonomiplanen, da det ikke gis signaler om statlig støtte til utskifting av læremidler.

Strategisk kompetansestyring

Når det gjelder rekruttering, er dette en utfordring. Det er mangel på godkjente lærere i hele landet og det er også en realitet i Hol kommune med flere ufaglærte lærere. Kultur- og oppvekstetaten satser derfor sterkt på videreutdanning av lærere i fagene matematikk, norsk og engelsk for å møte de statlige kravene til undervisningskompetanse som vil gjelde fra 2025. Kultur- og oppvekstetaten må derfor sette av en del ressurser til videreutdanning som også utløser behov for vikarer/midlertidige stillinger.

Behovet for logoped for barn og unge er stort i Hol kommune. Det er mangel på logoped i mange kommuner, men kultur- og oppvekstetaten har en pedagog under utdanning som påtar seg enkelte logopedoppgaver. Pedagogen vil fullføre sin utdanning sommeren 2021.

Ny pedagognorm i barnehage og økt lærertetthet i skole samt reduksjon av inntekter

Kostnadene til barnehage og skole har økt det siste året på grunn av ny pedagognorm i barnehage og økt lærertetthet i skole. Pedagognormen ble ytterligere skjerpet høsten 2019. Tilskuddene til de to private barnehagene har også økt fra 2019 til 2020. Gratis kjernetid i barnehage for 2-åringer, i tillegg til 3-5-åringer vil også føre til reduserte inntekter. Tiltaket gjelder familier med lav inntekt. Det er innført redusert foreldrebetaling i SFO, noe som kan gi lavere inntekt til tjenesten.

Kultur

Innen kulturfeltet er rekruttering og faglig kvalitet på tjenestene en oppgave det må fokuseres på. På **bibliotekene** vil det handle om tilrettelegging for barn og unge med særlig fokus på lesing i samarbeid med skole (ny leseplan). Biblioteket har fått prosjektmidler til en midlertidig stilling for dette satsningsområdet.

I **kulturvern** vil perioden preges av ferdigstilling av Kulturminneplan for Hol og implementering av denne planen. Første del av Kulturminneplan for Hol kommune er i havn, og det arbeides med å ferdigstille del 2.

Innen **fritid** handler det om å tilrettelegge for flere tiltak rettet mot barn og unge. Det blir påpekt fra flere hold at behovet for fritidsklubber er stort. Innen idrett og friluftsliv skal kommunedelplan for feltet vedtas og implementeres i løpet av planperioden.

Utfordringer - kostnader grunnet statlige retningslinjer og påbud uten overføring av midler:

- Fremmedspråklige (særsilt norsk) – antall 33, flere av disse har også vedtak om spesialundervisning (9)
- Barn med rett til spesialundervisning (med vedtak)
- Barn med rett til spesialundervisning – kostnader til assistent som er påkrevd å følge elever med store helsemessige behov
- Større andel barn i barnehagen med spesialpedagogiske tiltak (tidlig innsats)
- Stadig nye pålegg og krav uten midler: Redusert betaling i barnehage og SFO, tettere bemanning barnehagene, lærertetthet
- Tidlig innsats- 1.-4-trinn
- Ressursbruk for elever med midlertidig fritak fra ordinær undervisning

- Seniorpolitiske kostnader: Lærer over 60 år –12,5 % reduksjon av undervisnings-tiden, i tillegg til kommunens 90-100-ordning.
- Plantid i barnehagene (4 timer i uken pr. pedagog pluss pålagt møtevirksomhet i forbindelse med ansvarsgruppemøter etc.)
- Leksehjelp
- Ad hoc-tiltak barnehage og skole som krever 1:1-bemanning, treningsrom og ressurser til opplæring og oppfølging.
- Flere barn med helt andre utfordringer (bl.a. diagnoser, psykisk helse og fremmedspråk)
- Fagfornyning - nye læreplaner i skolen, ikke nok ressurser til nye læremidler. Foreløpig finansiering fra Utdanningsdirektoratet i 2020 er på i overkant av 181 000,-. Dette er midler som skal dekke alle skolene og vil ikke være nok. Krever bl.a. forbedret utstyr i forbindelse med mer digital undervisning.
- Masterutdanning for lærerne – høyere lønnskostnader totalt
- Videreutdanning lærere innen 2025 (delfinansiert)
- Nedsatt leseplikt for nyutdannede nytilsatte lærere. Dette skaper både belastning på tidsressurser og lønnskostnader.
- Private barnehager- økte kostnader de siste årene. I forbindelse med korona ble kommunene bedt om å dekke tapt oppholdsbetaling for de private barnehagene. Kommunen får ikke dekket tapte kostnader for realistisk forbruk, men må likevel betale de private barnehagene det de har tapt i foreldrebetaling.
- Logoped-kostnader (utdanner vår egen, jfr mulig oppstart av eget PPT)
- Grunnskoleopplæring for voksne- (kostbar avtale da det er få elever, lovpålagt tjeneste)
- Koronasituasjonen. Kultur- og oppvekstetatens prognose for merkostnader og inntektstap grunnet Korona er på ca. 1.376.000. Etaten har ikke fått dekket de totale kostnadene.

Utfordringer - statlige retningslinjer, pålegg som utløser mye ressurser, Indirekte kostnader

- Arbeid med § 9 A- læringsmiljø (på nyåret 2021 kommer det tilsvarende lov for barnehagene)
- Arbeid med fagfornyning
- Arbeid med innføring av rammeplan i barnehage og kulturskole
- Krevende arbeid i forbindelse med barnehagetilsyn, skole og spesialundervisning
- En del ressurser brukes på ufaglærte lærere grunnet mangel på faglærte pedagoger
- Veiledning av nye lærere av ledelsen
- Krav til mer dokumentasjon, rapportering og oppfølging
- Ressursbruk for elever med midlertidig fritak fra ordinær undervisning

Ovennevnte punkter viser at etaten står foran store utfordringer de neste årene, og det kreves stadig flere ressurser for å imøtekomme kravene.

Følgende tiltak er innarbeidet i budsjettperioden 2021-2024

Tiltak nr.	Tiltak innarbeidet i budsjettet	2021	2022	2023	2024	Totalt
2021-102	Utstyr til Geilo barnehage	100 000	30 000	0	0	130 000
2021-103	Utstyr til Hol barnehage	100 000	25 000	0	0	125 000
2021-122	Øke foreldrebetaling SFO	-71 000	-71 000	-71 000	-71 000	-284 000
2021-124	Reduksjon 40% stilling barn og unge	-236 000	-236 000	-236 000	-236 000	-944 000
2021-125	Hol bygdearkiv, endring stillingshjemler 65%, tilskudd til lønn skoleungdom	-76 000	-303 000	-303 000	-303 000	-985 000
2021-126	Pensjonsavgang Geilo b&u-skole fra 1.8.2021 110% stilling	-332 000	-799 000	-799 000	-799 000	-2 729 000
2021-129	Aktive fredsreiser - tilskudd 5.000 pr. elev pr. år	300 000	175 000	250 000	175 000	900 000
2021-130	Kinodrift i balanse	-186 000	-186 000	-186 000	-186 000	-744 000
2021-131	Reduksjon driftskostnader Hol folkebibliotek	-300 000	0	0	0	-300 000
2021-132	Redusere kostnader Hol kulturskole	-400 000	0	0	0	-400 000
2021-135	Endring stillingshjemler, ungdomstrinn	-900 000	-900 000	0	0	-1 800 000
2021-136	Reduksjon driftskostnader kulturavdelinger	-140 000	-140 000	-140 000	-140 000	-560 000
KS 9.12.20	Økning ramme Kultur- og oppvekstetaten merket skole/barnehage	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	16 000 000
	Sum tiltak innarbeidet i budsjettet	1 859 000	1 595 000	2 515 000	2 440 000	8 409 000

2.3. Helse - og omsorgsetaten

Ansvar	Avdeling	Antall årsverk *
3000	Helse - og omsorgssjef	0
3001	Helse - og omsorg adm.	9 årsverk inklusiv helse og omsorgssjef, kommuneoverlege, kriseteam, rådgiver, alle merkantile stillinger i helse og omsorg, leder kriseteam, tilsynsfører barnevern, prosjektstilling i 70 %.
3010	Legetjenesten	7 fastlegehjemler 9,1 årsverk inklusiv off. legearbeid og en LIS-lege
3020	Psykisk helse	8,9 årsverk, inklusiv 1 årsverk med styrkingsmidler innen psykisk helse.
3021	Saksbehandling og tildelingsteam	3,2 årsverk
3030	Hjemmetjenesten	40 årsverk, inklusiv kommunalt ansatte innen BPA ordningen
3035	Høgehaug bo - og behandlingssenter	35,9 årsverk, inklusiv gruppe Hol
3040	Miljøterapien	37,8 årsverk
3045	Geilotun bo- og behandlingssenter	42,3 årsverk
3050	Fysioterapi	3 avtalehjemler fysioterapeut med totalt 200 % driftstilskudd 7 årsverk
3060	Ledende helsesøster	7,6 årsverk, inklusiv 1,45 årsverk med prosjekt- og styrkningstillinger
Sum	Helse – og omsorgsetaten	≈ 201 årsverk

* Antall faste årsverk, inklusiv prosjektstillinger pr oktober 2020. I tillegg er det avtale med tjenesteleverandører om leveranser innen BPA ordningen og institusjonstjeneste.

Tjenester

Helse – og omsorgsetaten er regulert i hovedsak av følgende lovverk:

- Lov om helse og omsorgstjenester
- lov om helsepersonell m.v.
- lov om pasient og brukerrettigheter
- Lov om vern mot smittsomme sykdommer
- forskrift om fastlegeordningen i kommunene
- Forskrift om krav til og organisering av kommunal legevaktordning ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste mv.
- forskrift for sykehjem og boformer for heldøgns omsorg og pleie,
- forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjon- og skolehelsetjeneste
- forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting
- Forskrift om en verdig eldreomsorg

Administrasjon:

Til dette ansvaret ligger (3000, 3001, 3021)

- Overordnet administrativt ansvar for etaten.
- Kommuneoverlege
- Kriseteam
- Koordinerende enhet
- Tilsynsfører fosterhjem
- Merkantile funksjoner for etaten
- Veileder for lærlinger
- Kompetanseutvikling og oppfølging av lærlinger
- Prosjekt 247: Trygg oppvekst BTI – tverretattlig og interkommunalt prosjekt
- Prosjekt innovasjon og velferdsteknologi
- Tjenestetildeling og samordningsteam
- Salgs – og skjenkekontroll
- Flyktningetjeneste og introduksjonsprogram
- TT- kort
- Ledsagerbevis
- Vederlagsberegning, systemansvar for bl.a Gericca,
- Følgende interkommunale samarbeidstiltak er budsjettmessig plassert her:
 - Hallingdal barnevernstjeneste – Ål er vertskommune
 - NAV Hallingdal – Gol er vertskommune
 - Krisesenteret i Hallingdal –Gol er vertskommune
 - Hallinghelse – Ål er vertskommune
 - Felles kommunepsykolog – Hemsedal er vertskommune
 - Intermediæravdeling og kommunale øyeblikkelige døgnplasser (KAD)- Ål er vertskommune
 - Ungdomslos i videregående skole – Gol er vertskommune
 - Miljøretta helsevern- Gol er vertskommune

Koordinerende enhet:

Formål med tjenesten: skal bidra til at personer med behov for sammensatte og langvarige tjenester får sine tjenester på en koordinert og planlagt måte.

Tjenestens innhold:

- ha god oversikt over både kommunens og spesialisttjenestens tilbud til målgruppen.
- overordnet ansvar for individuell plan.
- utvikle og kvalitetssikre rutiner for utarbeidelse av individuelle planer.
- veiledning og opplæring til koordinator og til annet personale som involveres i arbeidet med individuell plan.
- Oppnevne koordinator dersom det er behov
- Forløpskoordinator – samarbeid mellom spesialisthelsetjeneste og kommune om behandlingsforløp

Tjenestebeskrivelse: <https://www.hol.kommune.no/helse-og-omsorg/koordinerende-enhet2/>

Legetjenesten:

Formål med tjenesten

Formålet med **fastlegeordningen** er å sikre at alle får nødvendige allmennlegetjenester av god kvalitet til rett tid, og at personer bosatt i Norge får en fast allmennlege å forholde seg til. I tillegg kan kommunen tilplikte fastleger inntil 20 % som offentlig allmennlege (kommunelege). Kommunen må minimum ha lege knyttet til sykehjem, helsestasjon og skolehelsetjeneste.

Formålet med **legevakt** er å sikre befolkningens behov for øyeblikkelig hjelp, og kommunen må sørge for at minst en lege er tilgjengelig for legevakt hele døgnet. Legevaktordningen skal blant annet:

Tjenestens innhold:

- *Fastlegeordningen*
- *Legevakt*
 - *Øyeblikkelig hjelp på dagtid*
 - *Legevaktsamarbeid med Ål – kveld og helg*
 - *Legevaktsamarbeid med Hallingdal – natt*
 - *Felles legevaktsentral (nødmeldesentral) i Hallingdal*
- *Offentlig legearbeid:*
 - *Sykehjemslege*
 - *Helsestasjons- og skolehelselege*
 - *Rådgivende lege psykisk helse*
 - *Fagkoordinator, stedfortreder kommuneoverlege- smittvern*

Det er et legekantor i Hol og et legekantor på Geilo. Fastleger er privatpraktiserende leger med individuelle avtaler regulert av rammeavtale og kommunelegeavtale. Drift av legekantor og legevakt med hjelpepersonell mv er organisert av kommunen.

Det er etablert samarbeidsutvalg, allmennlegeutvalg i kommunen og regionalt allmennlegeutvalg.

Tjenestebeskrivelse: <https://www.hol.kommune.no/helse-og-omsorg/legetjenesten/>

Hjemmetjenesten:

Formål med tjenesten:

Tjenesten inneholder hjemmesykepleie, nødvendig praktisk hjelp i hjemmet til dagliglivets gjøremål, avlastnings- og dagsentertilbud slik at innbyggere kan klare seg i egen bolig.

Tjenestens innhold:

- Hjemmesykepleie, sårbehandling, tilsyn, medikamenthåndtering mv
- Hjemmehjelp / praktisk bistand / praktisk opplæring
- Brukerstyrt personlig assistanse
- Omsorgsstønad

- Matombringing
- Trygghetsalarm og velferdsteknologiske løsninger
- Omsorgsbolig
- Omsorgsbolig med heldøgns omsorg
- Dagsenter for hjemmeboende med demens
- Oppsøkende team
- Demensteam
- Kreftkoordinator

Tjenestebeskrivelse: <https://www.hol.kommune.no/helse-og-omsorg/hjemmetjenesten/>

Miljøterapien:

Formål med tjenesten:

Miljøterapien i Hol kommune er en avdeling for mennesker med nedsatt funksjonsevne med behov for langvarige og sammensatte tjenester fra kommunen.

Avdelingen gir et individuelt tilpasset tilbud for den enkelte bruker slik at bruker får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt fritid i fellesskap med andre.

Tjenestens innhold:

- Bofellesskapet Kringlemyr 8,
- Aktivitetstilbud og dagtilbud,
- avlastnings- og treningsleilighet.
- Avlastning for barn og unge
- Praktisk bistand, praktisk bistand opplæring til hjemmeboende innen målgruppen
- Brukerstyrt personlig assistanse
- Tilbud om heldøgnsomsorg til personer i egen bolig, omsorgsbolig

Tjenestebeskrivelse: <https://www.hol.kommune.no/helse-og-omsorg/miljoterapitjenester/>

Institusjonstjenester:

Formål med tjenesten:

Formålet med korttidsopphold er målrettet og tidsavgrenset opphold i institusjon for å opprettholde eller bedre dine muligheter til å bo hjemme. Lindrende behandling og pleie ved uhelbredelig sykdom.

Langtidsopphold er for personer som ikke får dekket sitt daglige behov for pleie og omsorg i hjemmet, i vanlig omsorgsbolig eller i omsorgsbolig med heldøgns omsorg.

Avlastningsopphold blir gitt til pårørende som har store omsorgsoppgaver.

Tjenestens innhold:

- Korttidsopphold
- Dag- og / nattopphold
- Avlastningstilbud
- Rehabiliteringsopphold

- Langtidsopphold
- Omsorgsboliger med heldøgns omsorg knyttet til Kringlemyr 10, Haugtun og Høgehaug bo og behandlingssenter
- Dagsentertilbud (AKT)

Geilotun bo og behandlingssenter har tilbud korttidsopphold, rehabiliteringsopphold, langtidsplasser og demensplasser. Det er totalt 25 sykehjemsplasser. Kringlemyr 10 med demensplasser og heldøgnsomsorg blir knyttet til Geilotun.

Høgehaug bo- og behandlingssenter har omsorgsbolig med heldøgnsomsorg, langtidsplasser og demensplasser. Det er totalt 16 sykehjemsplasser, 8 omsorgsboliger med heldøgnsomsorg og Haugtun med 4 omsorgsboliger.

Til begge institusjonene er det tilknyttet sykehjemslege og fysioterapeut.

Tjenestebeskrivelse: <https://www.hol.kommune.no/helse-og-omsorg/institusjonstjenester/>

Psykisk helse og rus:

Formål med tjenesten:

Avdeling for psykisk helse tilbyr støttesamtaler, terapi og individuell oppfølging for mennesker som har behov for det i lenger eller kortere perioder

Tjenestens innhold:

- Støttesamtaler- individuell oppfølging
- Kurs
 - KID- kurs
 - KIB kurs
 - Tankevirus
 - Hverdagsglede
- Hjemmetjenester til personer med psykiske helse og rus
- Dagsentertilbud – Huset
- Aktivitetstilbud – Fritid for alle /aktiv ung
- Samarbeid i Hallingdal og A-larm om SNU- gruppe

Det er inngått en samarbeidsavtale med Vestre Viken om opprettelse av FACT-team.

Det er også et styrkingsprosjekt innen kommunalt rusarbeid.

Tjenestebeskrivelse: <https://www.hol.kommune.no/helse-og-omsorg/psykiske-helsetjenester/>

Helsestasjonstjenester:

Formål med tjenesten:

Målet er å fremme folkehelse og trivsel, og forebygge sykdom. Samt opplysning om hva den enkelte selv kan gjøre for å fremme sin egen trivsel og sunnhet

Tjenestens innhold:

Er regulert i mellom annet i forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjon- og skolehelsetjeneste

Til tjenesten ligger:

- oppfølging av gravide og barselomsorg.
- Beredskap og følgetjeneste for gravide – samarbeidsavtale mellom Vestre Viken og kommuner i Hallingdal
- Helsestasjonstjeneste
- Skolehelsetjeneste
- Ungdomshelsetjeneste
- Helsetjeneste til flyktninger og asylsøkere
- Psykisk helse barn og unge
- Foreldre- og familiestøttende tilbud
- Influensa- og reisevaksinering
- Gruppetilbud ved behov, grupper for ungdom, foreldreveiledningsgrupper, grupper for barn av psykisk syke foreldre, gruppetilbud ved for eksempel sorg, skilsmisser og andre forhold etter behov

I tillegg skal helsestasjon og skolehelsetjeneste bidra til kommunens tverrsektorielle folkehelsearbeid. Flere tjenester er samlokalisert sammen med helsestasjon. Dette gjelder, PPT, Logoped og barnevernstjenesten i Hallingdal, og Hallingdal familievernkontor. Det er flere regionale og lokale prosjekt som tjenesten deltar, bl.a innen jordmortjeneste, helsestasjonstjeneste og foreldrestøttende tiltak.

Tjenestebeskrivelse: <https://www.hol.kommune.no/helse-og-omsorg/helsestasjonstjenester/>

Fysioterapi –, ergoterapitjenester og Friskliv:

Formål med tjenesten:

Fysioterapi - At du oppnår best mulig –funksjon i forhold til dine muligheter etter sykdom, skade eller medfødte lidelser. Gi informasjon og veiledning om hvordan du selv kan ta vare på din fysiske helse. Det er 3 fysioterapeuter med driftstilskudd i tillegg til kommunalt ansatte fysioterapeuter. Det blir gitt både individuell behandling, gruppebehandling og ulike treningstilbud. Det er tilknyttet fysioterapi til institusjonstjeneste, helsestasjon og skolehelsetjeneste. Det er prosjekt med tilbud om psykomotorisk behandling i nært

samarbeid med psykisk helse. I tillegg er de med i et regionalt prosjekt med innovativ behandling.

Ergoterapi skal hjelpe mennesker til å fungere best mulig i hverdagen når de har problemer med å utføre daglige gjøremål på grunn av sykdom, skade eller annen funksjonsnedsettelse

Friskliv er for personer med behov for endringer i levevaner / helseadferd, enten gjennom henvisning fra helsepersonell eller på eget initiativ. Du trenger ikke være syk eller ha en diagnose for å benytte deg av tilbudet. Prioriterte kompetanse- og satsningsområder:

- Fysisk aktivitet
- Kosthold
- Røykeslutt
- Aktivitetsveiledning
- Psykisk helse

Hverdagsrehabilitering er trening og tilrettelegging for at innbyggere med fall i funksjon skal klare sin hverdag i eget hjem og nærmiljø. Målet er at de skal klare dagliglivet gjøremål og aktiviteter som er viktige for den enkelte

Tjenestens innhold:

Tjenesten inngår som en del av kommunens helsetilbud og gis i forbindelse med forebyggende helsearbeid og ved behandling av sykdom eller skade til personer i alle aldre innenfor målgruppen for fysioterapi.

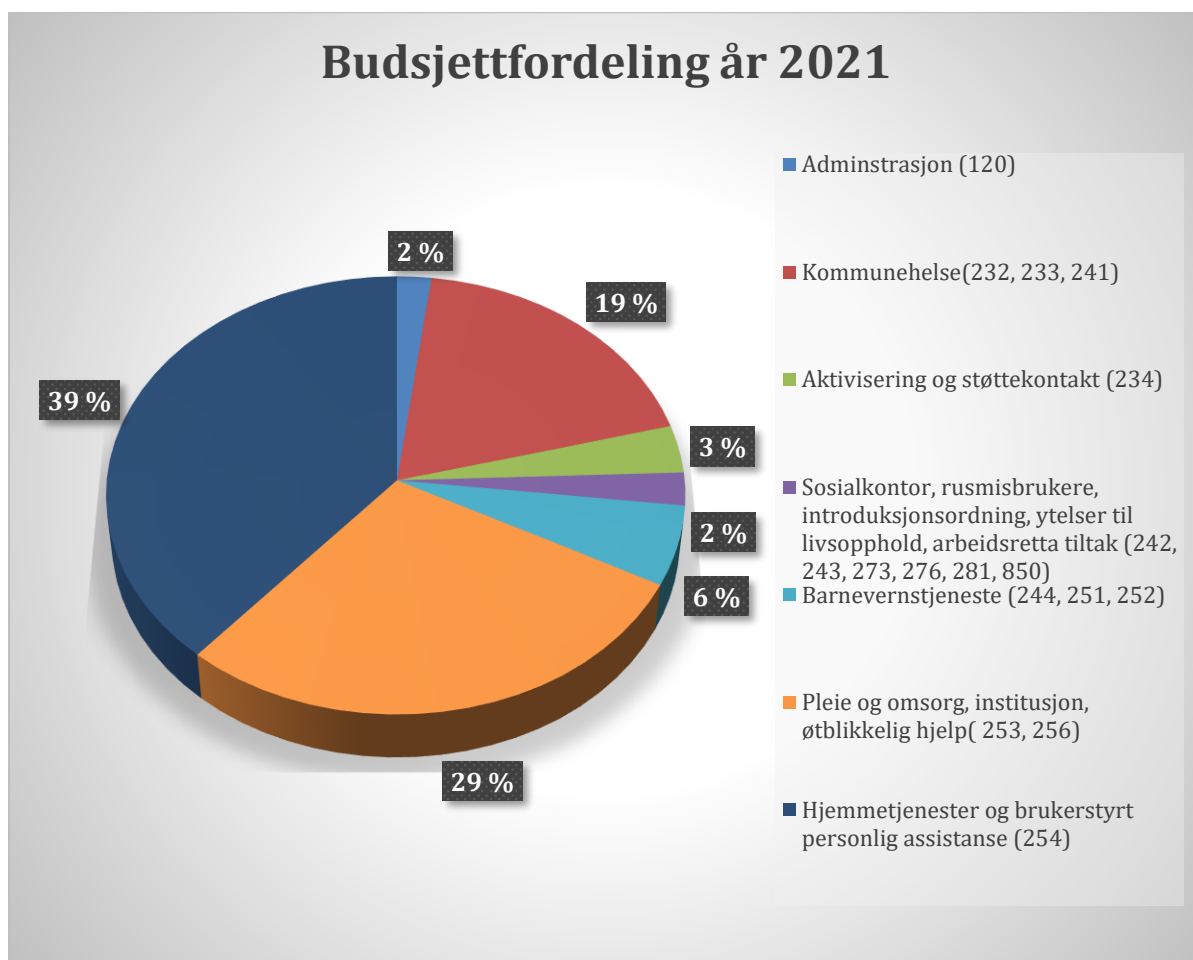
Tjenesten kan bidra med blant annet:

- Undersøkelser
 - Funksjonsutredninger / motorisk vurdering
 - Utforming og oppfølging av tiltak
 - Behandling
 - Rehabilitering
 - Forebygging
 - Gruppetrening
 - Veiledning
 - trening av daglige gjøremål eller andre ferdigheter
 - tilpassing av aktiviteter, f.eks. arbeidsvaner
 - kompensering for tapt funksjon med tekniske hjelpemidler
 - tilrettelegging for aktiv fungering i hjem, barnehage og skole
 - veiledning, informasjon og undervisning
 - tilrettelegging og endring av bolig og eller boligplanlegging
- Tverrfaglig samarbeid med andre fagpersoner i og utenfor kommunen
- Friskliv er et lavterskeltilbud og gir tilbud innen:
 - individuell rettledning og motivasjonssamtale
 - ulike tilbud innen fysisk aktivitet,
 - kostholdskurs og røykesluttkurs

Tjenestebeskrivelse: <https://www.hol.kommune.no/helse-og-omsorg/fysio--og-ergoterapitjenester/>

Helse og omsorgsetaten har en fordeling på budsjettmidler som følger:

Budsjettfordeling år 2021	Sum	Prosent
Adminstrasjon (120)	3 461 200	2,0
Kommunehelse(232, 233, 241)	32 098 300	18,9
Aktivering og støttekontakt (234)	5 960 600	3,5
Sosialkontor, rusmisbrukere, introduksjonsordning, ytelser til livsopphold, arbeidsretta tiltak (242, 243, 273, 276, 281, 850)	4 107 000	2,4
Barnevernstjeneste (244, 251, 252)	9 965 000	5,9
Pleie og omsorg, institusjon, øtblikkelig hjelp(253, 256)	48 618 800	28,6
Hjemmetjenester og brukerstyrt personlig assistanse (254)	65 789 100	38,7
Sum	170 000 000	

Tjeneste	Tjenestenaavn	Budsjett 2021	Budsjett 2020	Regnskap 2019	Endring 2021-2020	Endring i %
1201	Administrativ ledelse	2 886 500	2 929 000	2 505 727	-42 500	-1,5 %
1208	Kompetanseutvikling	574 700	266 000	176 038	308 700	116,1 %
2311	Aktivitet barn og unge		50 000	32 846	-50 000	-100,0 %
2321	Administrasjon, helse- og miljørettet helsevern	815 000	920 000	1 555 705	-105 000	-11,4 %
2322	Helsestasjon	1 374 000	1 449 000	1 451 551	-75 000	-5,2 %
2324	Svangerskapsomsorg	672 300	705 000	723 473	-32 700	-4,6 %
2325	Skolehelsetjeneste - grunnskole	1 590 000	1 689 000	2 071 570	-99 000	-5,9 %
2326	Skolehelsetjeneste - videregående/helsestasjon for ungdom	65 000	64 000	45 838	1 000	1,6 %
2331	Helseforebyggende tiltak	5 133 000	3 374 000	1 154 470	1 759 000	52,1 %
2332	Publikumsvaksinasjon	235 000	150 000	77 575	85 000	56,7 %
2333	Forebyggende arbeid - edruskap	58 000	151 000	1 054	-93 000	-61,6 %
2335	Miljøretta helsevern	173 000	192 000	0	-19 000	-9,9 %
2341	Aktivisering	4 936 600	7 055 000	6 694 347	-2 118 400	-30,0 %
2342	Støttekontakt	1 024 000	1 179 000	912 061	-155 000	-13,1 %
2411	Legetjenester	10 714 000	9 639 000	9 898 291	1 075 000	11,2 %
2412	Legevakt	4 416 000	4 388 000	3 754 540	28 000	0,6 %
2413	Fysioterapeutttjenester	1 956 000	2 068 000	2 347 795	-112 000	-5,4 %
2414	Ergoterapi	1 488 000	1 367 000	1 437 221	121 000	8,9 %
2415	Rehabilitering/habilitering	3 409 000	3 518 844	3 306 526	-109 844	-3,1 %
2421	Sosialkontortjeneste	1 788 000	1 872 000	2 060 922	-84 000	-4,5 %
2422	Koordinering av tjenester for flykninger/innvandrere	213 000	290 000	832 250	-77 000	-26,6 %
2431	Institusjon/behandling rusmisbrukere	431 000	519 000	359 201	-88 000	-17,0 %
2441	Barneverntjeneste	4 489 000	4 913 000	4 507 836	-424 000	-8,6 %
2511	Barneverntiltak i familien	1 526 000	1 496 000	1 356 374	30 000	2,0 %
2513	Besøks- og avlastningshjem	0	0	283 170	0	0,0 %
2521	Barneverntiltak utenfor familien	3 950 000	6 960 000	5 732 653	-3 010 000	-43,2 %
2531	Administrasjon, ledelse	3 418 800	3 938 000	3 908 436	-519 200	-13,2 %
2532	Direkte brukerretta oppgaver	40 531 000	40 697 000	39 049 726	-166 000	-0,4 %
2533	Servicefunksjoner	3 975 000	4 409 000	4 909 021	-434 000	-9,8 %
2541	Administrasjon, ledelse	5 981 200	5 180 000	6 826 248	801 200	15,5 %
2542	Hjemmetjenester	54 105 900	53 108 000	53 321 443	997 900	1,9 %
2543	Personlig assistent ordning	5 652 000	6 005 000	12 102 320	-353 000	-5,9 %
2544	Trygghetsalarm, kun utrykning	50 000	0	-27 427	50 000	0,0 %
2545	Hjelpemidler	0	0	48 321	0	0,0 %
2551	Medfinansiering somatiske tjenester	0	0	0	0	0,0 %
2561	Øyeblikkelig hjelp døgntilbud	694 000	3 909 000	2 855 180	-3 215 000	-82,2 %
2611	Institusjoner	0	0	0	0	0,0 %
2651	Boliger utenfor institusjon	0	0	0	0	0,0 %
2731	Arbeidsrettede tiltak ii kommunal regi	420 000	410 000	400 281	10 000	2,4 %
2751	Introduksjonsordningen	1 561 400	1 162 000	1 671 756	399 400	34,4 %
2761	Kvalifiseringsordningen	300 000	200 000	0	100 000	50,0 %
2811	Ytelse til livsopphold	1 500 000	1 175 000	2 059 037	325 000	27,7 %
2812	Ytelse til livsopphold - flyktninger	700 000	200 000	211 844	500 000	250,0 %
8501	Generelt statstilskudd	-2 806 400	-1 656 500	-3 105 000	-1 149 900	69,4 %
Totalt Helse- og omsorgsetaten		170 000 000	175 940 344	177 510 218	-5 940 344	-3,4 %

I tabellen er statlige midler og bruk og av fond medberegnet, derfor er summen ulik netto driftsramme i skjema 1B.

Beskrivelse av tjenester/funksjon og større endringer.

Tjeneste	Innhold i tjenesten	Kommentar til endring fra 2020 til 2021
1201	Administrativ ledelse	Samlet velferdsmidler for hele etaten.
1208	Kompetanseutvikling	Kompetansemidler er samlet for hele etaten. Det er også budsjettert med kompetansemidler fra staten
2311	Aktivitet barn og unge	Ferietilskudd for personer med nedsatt funksjonsevne, jf ks vedtak 70/17. Er foreslått fjernet.
2321	Adm., helse – og miljøretta helsevern	Overført kostnader fra tjeneste 2321 til andre tjenester (i hovedsak til 2331) jf Kostraveileder
2322	Helsestasjon	I hovedsak knyttet flyttet mellom tjeneste, jf kostraveileder og prosjektmidler, 15 % vakanse i år 2021
2324	Svangerskapsomsorg	Knyttet til endring i beredskap og følgetjeneste for fødende, inkl regional koordinatorstilling,
2325	Skolehelsetjeneste grunnskole	I hovedsak knyttet flyttet mellom tjeneste, jf kostraveileder og prosjektmidler
2326	Helsestasjon for ungdom/skolehelsetjeneste	Ingen endring
2331	Helseforebyggende tiltak	Kommuneoverlegestilling, frisklivsordinator, folkehelsekoordinator, lavterskel familiestøttene tilbud, inkl prosjekt 224, Hallinghelse, Prosjekt Trygg oppvekst /BTI Inntekter og utgifter ført her. Kommunepsykolog –jf lovkrav fra år 2020 Veiledningstjeneste er flyttet fra ansvar 2415. Rammene er justert etter tildelt ramme for helse – og omsorgsetaten jf vedtak i formannskapet
2332	Publikumsvaksinasjon	Økte driftskostnader knyttet til medisiner / vaksine
2333	Forebyggende arbeid – edruskap	I hovedsak knyttet flyttet mellom tjeneste , jf kostraveileder og prosjektmidler
2335	Miljøretta helsevern	Jf. budsjett fra Gol kommune
2341	Aktivisering	Redusert jf både redusert behov, og at en skal vurdere mer generelt lavterskel aktivitetstilbud sammen med frivillige. Rammene er justert etter tildelt ramme for helse – og omsorgsetaten jf vedtak i formannskapet
2342	Støttekontakt	Redusert noe- målsetting er at flere skal benytte seg av andre gruppebaserte tilbud både i regi av kommunen og andre.
2411	Legetjenester	Endring legeavtaler vedr. knekkpunkt og offentlig tid. Det kan komme ytterligere endringer da nye sentrale avtaler ikke er ferdigforhandlet. Det er ikke regnet med at kommunen vil ha turnuslege før til høsten
2412	Legevakt	Reduksjon i forhold til interkommunalt legevaktsamarbeid.
2413	Fysioterapitjenester	Reduksjon av enkelte driftsposter
2414	Ergoterapi	Redusert sykepengerefusjon
2415	Rehabilitering/habilitering	I hovedsak knyttet flyttet mellom tjeneste (til 2331), jf kostraveileder og prosjektmidler

2421	Sosialkontortjeneste	Endret i samsvar med budsjett NAV Hallingdal, Lønn til saksbehandler salg- og skjenkekontroll
2422	Tjenester for flyktninger/innvandrere	Endret i samsvar med budsjett NAV Hallingdal.
2431	Behandling av rusmisbrukere	20 % av dette er prosjektstilling jf styrkingsmidler.
2441	Barnevernstjeneste	Endret i samsvar med budsjett fra Hallingdal barnevern
2511	Barneverntiltak i familien	Endret i samsvar med budsjett fra Hallingdal barnevern
2521	Barneverntiltak utenfor familien	Endret i samsvar med budsjett fra Hallingdal barnevern
2531	Administrasjon, ledelse i institusjoner	Rammene er justert etter tildelt ramme for helse – og omsorgsetaten jf vedtak i formannskapet
2532	Direkte brukerretta oppgaver i institusjoner	Øking i avlastningstilbud barn og unge. Flytting mellom tjenester Fra tjeneste 2561 Noe reduserte inntekter. Rammene er justert etter tildelt ramme for helse – og omsorgsetaten jf vedtak i formannskapet
2533	Servicefunksjoner (kjøkken, renhold) i institusjoner	Redusert noe på drift Høgehaug. Deler av vaskeritjeneste flyttet til 2341, jf kostraveileder
2541	Administrasjon, ledelse hjemmeboende	I hovedsak knyttet flyttet mellom tjeneste , jf kostraveileder Rammene er justert etter tildelt ramme for helse – og omsorgsetaten jf vedtak i formannskapet
2542	Hjemmetjenester	Noe er knyttet til lønnsjustering i hjemmebaserte tjenester og miljøterapijeneste. Det er beregnet mindre inntekter bl.a. reduserte refusjoner i forhold til ressurskrevende brukere. Rammene er justert etter tildelt ramme for helse – og omsorgsetaten jf vedtak i formannskapet
2543	Personlig assistent – ordning	Endring i vedtak og brukere. Gir også redusert refusjon fra stat.
2544	Trygghetsalarm	Flyttet til tjeneste 2341 jf kostraveileder
2561	Akutthjelp	Redusert i forhold til at IMA skal ligge på ansvar 2532. jf budsjett fra IMA/ KAD plasser.
2731	Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi	jf budsjett fra Vinn
2751	Introduksjonsordningen	Pt er økt i forbindelse med at kommunen er anmodet om bosetting av flytninger
2761	Kvalifiseringsordningen	Er økt jf budsjett NAV Hallingdal
2811	Ytelse til livsopphold	Er økt jf budsjett NAV Hallingdal
2812	Ytelse til livsopphold, flyktninger	Er økt jf budsjett NAV Hallingdal og i samsvar med anmodning om bosetting av flyktninger.
8501	Generelt statstilskudd	Integreringstilskudd er økt i samsvar med anmodning om bosetting av flyktninger og de bosatte flyktninger kommunen har pt.

Innhold i budsjettet

Mulige effektiviseringstiltak:

God individuell kartlegging, koordinering, tjenesteinnovasjon, velferdsteknologiske løsninger, forebygging, aktivitets- og lavterskeltilbud, som hverdagsrehabilitering og -mestring vil kunne hindre og utsette behov for helse og omsorgstjenester.

Bedre ressursutnyttelse på tvers, flere heltidsstillinger, fastevikarer / vikarpool kan redusere behovet for vikarinnleie.

For en del tjenester er lederspennet stort. Det må jobbes med å se hvordan helse og omsorgstjeneste bør være organisert for å møte behovet i åra fremover. Det er foreslått å se på følgende områder:

- Ressursteam; kartlegging, velferdsteknologi, hverdagsrehabilitering- og mestring
- Mer generell lavterskel aktivitetstilbud som er tilpasset en større brukergruppe og individuelle behov.
- Vurdering om det er hensiktsmessig å knytte deler av tjenestetilbudet knyttet til psykisk helse til Familiehuset.
- Organisering innen demensomsorgen

Kostnadsdrivende elementer i år 2021:

- Økt behov for avlastningstilbud, omsorgsstønad
- Økt behov for økonomisk stønad
- Stramme rammer for refusjon for ressurskrevende brukere
- Flere brukere med behov for tjenester
- Forebyggende smittevernsarbeid, luftveisvakt og vaksinerings

Utfordringer

Det er flere som har behov for omfattende tjenester, og flere av dem er yngre personer. Pasienter blir skrevet ut fortere fra spesialisthelsetjeneste og mange har store behov når de kommer tilbake til kommunen. Behovet for både hjemmetjenester, miljøterapi, omsorgsboliger med heldøgnsomsorg og plass på sykehjemmene vil være økende med den demografiske utviklingen.

Det er flere kommunedelsplaner som bør utarbeides / revideres i planperioden:

- Langsiktig helhetlig plan for utvikling og investering i bygg innen bo- og behandlingsformål innen helse og omsorgstjenestene.
- Rusmiddelpolitisk handlingsplan
- Revidere helse- og omsorgsplan
- Habilitering og rehabiliteringsplan
- Helhetlig plan – kvalitetsreform for eldre – «leve hele livet»

Tjenesteinnovasjon, rett kompetanse, kvalitetsforbedring, omstilling og nye måter å jobbe på vil være ressurskrevende i utviklingsfasen.

Bedre tverrfaglig samhandling og koordinering både på systemnivå og tjenestenivå både internt, tverretattlig, regionalt og sammen med spesialisthelsetjeneste er nødvendig for å gi tjenester på rett nivå til rett tid.

Det vil også i 2021 være et stort behov for ressurser innen smittevernsarbeid og luftveisvakt. Et større utbrudd av Covid 19 vil være ressurskrevende. Kommunene vil fra 2021 også selv være ansvarlig for å ha tilstrekkelig lager av smittevernutstyr.

Et økende antall personer på gjennomreise og turister både sommer og vinter med rett til nødvendige helse og omsorgstjenester fører til at enkelte tjenester må være dimensjonert for dette.

Det er utfordringer med å rekruttere og beholde helsepersonell.

Barnevernsreformen trår i kraft fra år 2022. Mål med reformen:

- Kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging
- Hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov
- Rettsikkerheten til barn og familier skal bli godt ivaretatt
- Ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal bli mer effektiv

Kommunene vil få økt faglig og økonomisk ansvar

Følgende tiltak er innarbeidet i budsjettperioden 2021-2024

Helse og omsorg	2021	2022	2023	2024	Totalt
Interkommunal stilling -koordinering velferdsteknologi	94 000	94 000	94 000	94 000	376 000
prosjektstilling leve hele livet og Velferdsteknologi	698 000	350 000	350 000	-	1 398 000
Reduksjon i administrasjon ansvar 3000, 3001 og 2321	-1 813 250	-1 302 500	-1 302 500	-986 900	-5 405 150
Reduksjon i legetjeneste	-674 000	-270 000	-270 000	-270 000	-1 484 000
Bosetting av flyktninger, basert på beregningsutvalg og tidl. bosetting	-	-102 400	-61 200	-62 700	-226 300
Reduksjon Høgehaug bo og behandlingssenter, Haugtun og AKT	-3 438 400	-3 438 400	-3 438 400	-3 438 400	-13 753 600
Reduksjon Geilotun bo og behandlingssenter, inkl Kringlemyr 10	-3 998 000	-4 998 000	-4 998 000	-4 998 000	-18 992 000
Reduksjon psykisk helse og miljøterapijeneste	-1 570 500	-1 116 500	-1 116 500	-1 116 500	-4 920 000
Reduksjon i hjemmetjeneste	-2 464 600	-2 464 600	-2 464 600	-2 464 600	-9 858 400
Reduksjon helsestasjon	-123 700	-	-	-	-123 700
Sum tiltak innarbeidet i budsjettet	-13 384 450	-13 342 400	-13 301 200	-13 337 100	-53 365 150

2.4. Teknisk etat

Etaten er delt inn i følgende avdelinger med tilhørende ansvarsnummer i budsjett og regnskap:

Ansvar	Avdeling	Antall årsverk*
6000	Teknisk sjef	7,7
6010	Driftsavdeling	9,5
6015	Vann og renseanlegg	6,0
6020	Brannsjef	5,0 (Inklusive innleid brannsjef)
6060	Eiendomsavdelingen	41,5

* Antall faste og midlertidig årsverk (ikke vikarer) pr. oktober 2020.

Tjenester

- Vann og avløp
 - Drikkevann
 - Levere vann fra kommunens vannverk til tilknyttede abonnenter i henhold til lover og forskrifter gjeldende for drikkevann. (Drikkevannsforskriften).
 - Avløp
 - Ta imot avløpsvann fra tilknyttede abonnenter i henhold til lover og forskrifter gjeldende for avløpsvann. (Forurensningsloven).
- Vei
 - Vedlikehold vinter
 - Brøyting, snørydding og strøing. Vintervedlikeholdet skal på best mulig måte ivareta trafikksikkerhet og fremkommelighet for alle trafikanter. Hovedveier og gang- og sykkelveier blir prioritert. (Vegloven).
 - Vedlikehold, sommer
 - Bidra til god fremkommelighet, trafikksikkerhet og miljøvennlige løsninger (Vegloven).
 - Skilting.
 - Formålet er å gjøre kjent fremgangsmåten når det skal settes opp skilt langs kommunale veger. Dette inkluderer også reklamepregede skilt. (Henvisning til bedrift)
 - Park og grøntarealer
 - Holde grønne arealer tiltrekkelige for rekreasjon og avkobling og gi innbyggere og tilreisende gode opplevelser og bidra til god helse. Vedlikeholdet skal gjøre det trivelig for innbyggere og tilreisende å ferdes i de grønne arealene.
- Renovasjon
 - Renovasjon
 - Jevnlig innsamling av avfall fra husholdningene. Sørge for en samfunnsøkonomisk god håndtering av husholdningsavfallet.

-
- Eiendom:
 - Kommunale idretts- og svømmehaller:
 - Hol kommune disponerer fem gymsaler, en idrettshall og fire svømmebasseng. Lokaler og anlegg er tilgjengelige gjennom faste åpningstider for publikum eller basert på leieavtaler med lag, foreninger og enkeltpersoner.
 - Radonkontroll
 - Hol kommune foretar målinger og evt. tiltak i alle formålsbygg samt boliger for utleie.
 - Utleie av kommunale boliger (p.t. 52 boenheter):
 - Kommunen skal til enhver tid ha disponible boliger for målgruppene:
 - Kommunalt nyansatte med boligbehov
 - Personer med særskilte behov for hjelp knyttet til utfordringer med å skaffe egen bolig.
 - Flyktninger. (Gjeldende politisk vedtak til og med 2019)

 - Brann og feiing.
 - Feiing og tilsyn
 - Begrense faren for at det oppstår brann i forbindelse med fyringsanlegg samt informere eiere av boliger/fyringsanlegg om brannforebyggende tiltak.

 - Andre tekniske tjenester.
 - Eierseksjonering
 - Oppmålingsforretning
-

Driftsbudsjett pr. tjeneste i tekniske tjenester

Tjeneste	Tjenestenaavn	Budsjett 2021	Budsjett 2020	Regnskap 2019	Endring 2021-2020	Endring i %
1001	Politisk ledelse	0	0	15 284	0	0,0 %
1201	Administrativ ledelse	1 185 000	1 258 000	1 424 660	-73 000	-5,8 %
1204	Fellestiltak ansatte		0	4 283	0	0,0 %
1205	Informasjonstjeneste	140 000	130 000	63 798	10 000	7,7 %
1206	Andre fellesfunksjoner	2 274 000	1 915 000	1 155 869	359 000	18,7 %
1211	Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	3 047 000	2 935 000	2 804 675	112 000	3,8 %
1301	Administrasjonslokaler	2 372 000	1 740 000	2 023 455	632 000	36,3 %
2211	Drift av barnehageanlegg	2 561 000	3 056 000	3 237 210	-495 000	-16,2 %
2221	Drift av skoleanlegg	8 073 000	8 270 000	7 859 822	-197 000	-2,4 %
2322	Helsestasjon	35 000	10 000	0	25 000	250,0 %
2341	Aktivisering	37 000	37 000	95 140	0	0,0 %
2411	Legetjenester	62 000	42 000	62 492	20 000	47,6 %
2415	Rehabilitering/habilitering	8 000	8 000	0	0	0,0 %
2421	Sosialkontortjeneste	250 000	480 000	580 345	-230 000	-47,9 %
2541	Administrasjon, ledelse		0	246 761	0	0,0 %
2542	Hjemmetjenester	4 000	4 000	5 305	0	0,0 %
2611	Institusjoner	5 504 000	5 747 000	5 741 735	-243 000	-4,2 %
2651	Boliger utenfor institusjon	-1 311 000	-1 140 000	-932 237	-171 000	15,0 %
2652	Andre kommunale utleieboliger	3 134 000	3 914 000	2 960 234	-780 000	-19,9 %
2851	Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	120 000	120 000	450 337	0	0,0 %
2852	Ikke - kommunale veier		0	47 665	0	0,0 %
3031	Kart og oppmåling	1 112 000	832 000	801 831	280 000	33,7 %
3201	Kommunale jordbruksseiendommer og skoger	-77 000	-77 000	-77 746	0	0,0 %
3202	Annen kommunal eiendom	1 609 000	1 695 000	2 168 610	-86 000	-5,1 %
3320	Kommunale veier, miljø,trafikkisikr. og parkering	7 872 500	7 886 000	9 360 570	-13 500	-0,2 %
3351	Kommunale park- og grøntanlegg	254 000	192 000	156 099	62 000	32,3 %
3352	Offentlige toaletter	362 000	498 000	495 629	-136 000	-27,3 %
3381	Brannforebyggende tjenester	1 434 000	1 433 000	1 566 289	1 000	0,1 %
3391	Brann og ulykkesberedskap	8 503 000	9 154 000	8 895 988	-651 000	-7,1 %
3602	Miljøforvaltning		0	4 914	0	0,0 %
3701	Bibliotek m. filialer	55 000	55 000	17 868	0	0,0 %
3751	Museum, kulturvernkonsulent	34 000	34 000	30 522	0	0,0 %
3811	Kommunale idrettsbygg- og anlegg	1 099 000	777 000	899 013	322 000	41,4 %
3861	Kulturhus/samfunnshus	3 253 000	3 312 000	3 452 013	-59 000	-1,8 %
Sum Teknisk etat		53 005 500	54 317 000	55 618 432	-1 311 500	-2,4 %
Selvkosttjenestene i teknisk og fellestjenester		Budsjett 2021	Budsjett 2020	Regnskap 2019	Endring 2021-2020	Endring i %
3382	Feietjenester	-986 000	-498 000	-333 085	-488 000	98,0 %
3401	Vannforsyning eget vann	4 293 000	4 346 000	4 067 601	-53 000	-1,2 %
3451	Distribusjon av vann	-12 700 000	-9 800 000	-9 761 195	-2 900 000	29,6 %
3501	Renseanlegg og slambehandling	8 603 000	5 936 000	8 390 099	2 667 000	44,9 %
3531	Avløpsnett og innsamling av avløpsvann	-16 817 500	-14 604 000	-16 107 409	-2 213 500	15,2 %
3541	Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.	-209 000	-514 000	-491 494	305 000	-59,3 %
3551	Renovasjon	-295 000	-250 000	-520 000	-45 000	18,0 %
Sum selvkosttjenestene i teknisk og fellestjenester		-18 111 500	-15 384 000	-14 755 483	-2 727 500	17,7 %

Beskrivelse av tjenester og større endringer

Tjeneste	Innhold i tjenesten	Kommentar til endring fra 2020 til 2021
1201	Administrativ ledelse	Redusert ÅV i administrasjon på PA
1206	Andre fellesfunksjoner	VA-administrasjon, økning i kontingenter etc.
1211	Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltning	-
1301	Administrasjonslokaler	Budsjettert renhold og FDV vil fordeles på andre tjenester etter behov i løpet av året.
2211	Drift av barnehageanlegg	Tjenesten er bærer av kostnadsreducerende tiltak, men tilføres ressurser, jfr. pkt. over.
2221	Drift av skoleanlegg	Redusert budsjett på vedlikehold
2421	Sosialkontortjeneste	Effektivisering av FDV.
2611	Institusjoner	Redusert budsjett på vedlikehold
2651	Boliger utenfor institusjon	-
2652	Andre kommunale utleieboliger	Redusert budsjett på vedlikehold
3031	Kart og oppmåling	Reduserte inntekter/gebyrer
3201	Kommunale jordbrukseiendommer og skoger	-
3202	Annen kommunal eiendom	-
3320	Kommunale veier, miljø, trafikksikring og parkering	-
3351	Kommunale park – og grøntanlegg	-
3352	Offentlige toaletter	Redusert renhold
3381	Brannforebyggende tjenester	-
3391	Brann og ulykkesberedskap	Redusert ramme lønnsutgifter
3701	Bibliotek med filialer	Lagt inn planlagt bygg-tiltak
3751	Museum, kulturvern	
3811	Kommunale idrettsbygg – og anlegg	Økte renholdsutgifter
3861	Samfunnshus	-
	Selvkost:	
3382	Feietjenester	Økte gebyrinntekter
3401	Vannforsyning eget vann	-
3451	Distribusjon av vann	Økte gebyrinntekter og bruk av fond
3501	Renseanlegg og slambehandling	Kraftig økning i driftskostnader som strøm, kjemikalier, reparasjoner, etc.
3531	Kloaknnett	Økte gebyrinntekter
3541	Tømming av slamavskillere, septiktanker ol.	Redusert bruk av fond
3551	Renovasjon	Økte gebyrinntekter

Utfordringer

De største utfordringene innen teknisk sektor er:

- **Brann:**

Offentlige krav til bemanning, beredskap, opplæring, utstyr, HMS og disponibelt materiell, gjør at utgiftene til brann og redning legger beslag på en stadig større del av kostnadsrammen til Teknisk etat. Lønnsutgifter alene har steget med ca. 23% (2,1 mill.) fra 2016 til 2020.

 - Geilo brannstasjon har i mange år fungert med dispensasjon fra Arbeidstilsynets krav om godkjente garderobeløsninger og ventilasjon. Det må gjøres tiltak for å utbedre de manglene som er påpekt av flere kontrollorgan, evt. bygges nytt. Planlegging og prosjektering av ny brannstasjon/beredskapssenter vil derfor være en prioritert oppgave også i 2021.

- **Eiendom:**
 - Hol kommune satte av ca. 4 mill. til årlig byggrehabilitering på slutten av 90-tallet og denne posten lå fast i mange år inntil den for noen år siden ble halvert for å balansere budsjettet. Dette medfører at flere tiltak innen rehabilitering presenteres som egne lånefinansierte investeringstiltak.
 - Flere nye kommunale formålsbygg har medført økte krav til FDV uten at dette har blitt kompensert i driftsbudsjetter og stillingshjemler. Det medfører økt effektivitetskrav til organisasjonen. Det er vanskelig å foreta tilfredsstillende drift av alle bygg, og noen oppgaver som f.eks. vedlikehold av utearealer, må av og til velges bort.

- **Drift veg, renovasjon, vann og avløp.**
 - Innen VA er det også stadig strengere krav til kontroll og kompetanse, noe som medfører at arbeidere må bruke mer av sin arbeidstid til kompetansehevning og forvaltningsoppgaver i stedet for rene driftsoppgaver.
 - Flere private VA-anlegg er overført til kommunal drift. Det er krevende å følge opp og kontrollere nye tilkoblinger, noe som i neste omgang ofte fører til feil ved montering og innlekkasje i avløpsnett. Dette har igjen medført at renseanleggene på Ustaoset og Geilo har sprengt kapasitet ved mye nedbør og/eller snøsmelting.
 - Utbygging på Holsåsen medfører at totalt PE i dette området vil overskride 2000, som er grenseverdi for §14-anlegg, der Fylkesmannen er kontrollmyndighet og kommunen pålegges ansvar for drift. Dette kan medføre store utgifter til oppgradering av Hols renseanlegg.
 - Krav om sentralisering av returpunkt for oppsamling av avfall i standardiserte, nedgravde beholdere krever investeringer for å opparbeide disse punktene.
 - Vegnettet har forfalt i mange år og det har derfor vært påkrevd med en innsats for å reparere kommunale veier, gang- og sykkelveier og P-plasser.

- **Eiendomsutvikling**
 - Fagetatene står overfor store utfordringer som ofte også medfører krav til nye funksjoner, arealer og bygg. Samtidig er det en del eldre bygninger som ikke lenger er funksjonelle til den aktuelle tjenesten. Det er behov for en gjennomgang av både boliger og formålsbygg for å tilpasse bygningsmassen til nåværende og framtidige behov.
 - Bygg som ikke lenger ivaretar kommunale tjenester representerer ofte en stor utgiftspost og bør avhendes. Dette gjelder også boliger som har en forfatning og/eller beliggenhet som gjør de lite brukervennlige.

Følgende tiltak er innarbeidet i budsjettperioden 2021-2024.

Tiltak nr.	TILPASNINGER:	2021	2022	2023	2024
6000-101/102	Budsjettjustering Hol brannvesen: <ul style="list-style-type: none"> - Gebyr aut.brannalarmer - Reduksjon helseoppdrag - Tilpasning av mannskap etter oppdrag - Administrativ rammetilpasning 	765 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
6000-103	Rehabilitering/FDV - Redusere bemanning på rehabilitering / hjemmevaktmester, 3 ÅV	830 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000
6000-104	Renhold – Redusert renhold på kommunale adm.bygg	190 000	450 000	600 000	600 000
6000-105	Vei – redusert vedlikehold	85 000	300 000	600 000	600 000
6000-106	Vei - Redusert drift / innleide tjenester til vintervedlikehold	120 000	150 000	300 000	300 000
6000-107	Driftsavdeling – Redusert aktivitet	400 000	400 000	400 000	400 000
6000-108	Eiendommer, FDV - Redusert drift ved salg av boliger og formålsbygg	1 020 000	1 020 000	1 020 000	1 020 000
	Sum tiltak:	3 410 000	4 400 000	5 000 000	5 000 000

3. Investeringer som forslag til økonomiplan

De planlagte investeringstiltakene presenteres under i tabellform i med tilhørende kostnad. I tabellen er også anmerket om investeringene er satt aktivt eller passivt, dvs. innarbeidet eller ikke innarbeidet i økonomiplanen. Opprinnelig er det meldt inn behov/ønsker kostnadsestimert til ca. 29 mill. Etter administrative prioriteringer er administrasjonens forslag til investeringer redusert til ca. 18,1 mill. Av disse er 10,5 mill. kr selvkostfinansierte investeringer innen vann, avløp og renovasjon som dekkes inn gjennom gebyrer.

Tabellen viser budsjett pr. prosjekt:

Forslag til investeringstiltak i økonomiplanen 2021-2024							
Nr.	Status 2021		Tiltak INVESTERING	2021	2022	2023	2024
	Aktivert	Passivt					
2021-010		125 000	Klatrestativ nedre lekeklass Vestlia barnehage	125 000	0	0	0
6000-401	2 500 000	3 500 000	VA- Investeringer 2021 - Vann	6 000 000	0	0	0
6000-401	5 500 000	3 500 000	VA- Investeringer 2021 - Avløp	9 000 000	0	0	0
6000-402	1 875 000	1 875 000	P150 - Kommunal ramme, veg	3 750 000	0	0	0
6000-404	2 000 000	2 000 000	Rehabilitering kommunale eiendommer	4 000 000	0	0	0
6000-405	2 500 000		P131 - Kommunale returpunkt	2 500 000	0	0	0
6000-406	570 000		P113 - Bil- og maskinpark, Driftsmateriell	570 000	0	0	0
SUM	14 945 000	10 875 000					

Økonomiske oversikter

Driftsbudsjett 2021-2024

Økonomisk oversikt drift 2021-2024

Tabellen viser kommunens disponible inntekter i planperioden, driftsutgifter, rente- og avdragsutgifter, planlagt netto driftsresultat og avsetning eller bruk av fond.

Økonomisk oversikt drift	Regnskap 2019	Budsjett 2020	ØkPlan 2021	ØkPlan 2022	ØkPlan 2023	ØkPlan 2024
Driftsinntekter						
Rammetilskudd	81 007 079	94 953 000	93 000 000	93 000 000	93 000 000	93 000 000
Inntekts- og formuesskatt	174 590 873	184 870 000	195 000 000	195 000 000	195 000 000	195 000 000
Eiendomsskatt	60 479 016	62 600 000	63 100 000	63 100 000	63 100 000	63 100 000
Andre skatteinntekter	43 721 433	18 000 000	18 000 000	18 000 000	18 000 000	18 000 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	4 261 196	3 504 500	4 306 400	4 730 000	4 010 000	3 130 000
Overføringer og tilskudd fra andre	81 613 176	71 813 750	63 583 750	61 628 750	60 951 750	60 526 750
Brukerbetalinger	14 017 281	14 809 000	14 142 000	14 142 000	14 142 000	14 142 000
Salgs- og leieinntekter	113 686 441	122 520 000	130 740 000	130 527 000	130 527 000	130 527 000
Sum driftsinntekter	573 376 496	573 070 250	581 872 150	580 127 750	578 730 750	577 425 750
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	288 936 649	289 939 500	292 548 600	292 307 300	291 378 500	289 648 100
Sosiale utgifter	65 076 518	70 291 955	77 399 600	78 291 300	78 308 300	77 971 800
Kjøp av varer og tjenester	162 989 063	153 953 995	147 170 450	145 226 750	145 249 750	147 987 750
Overføringer og tilskudd til andre	39 839 658	35 959 053	35 591 000	33 382 000	33 481 000	33 329 000
Avskrivninger	34 971 395	35 215 500	36 183 000	36 183 000	36 183 000	36 183 000
Fordelte utgifter	-34 240	585 360 003				
Sum driftsutgifter	591 779 043	585 360 003	588 892 650	585 390 350	584 600 550	585 119 650
Brutto driftsresultat	-18 402 548	-12 289 753	-7 020 500	-5 262 600	-5 869 800	-7 693 900
Finansinntekter						
Renteinntekter	5 020 927	4 075 000	4 220 000	4 220 000	4 220 000	4 220 000
Utbytter	3 270 605	6 200 000	6 203 000	6 203 000	6 203 000	6 203 000
Mottatte avdrag på utlån	25 174	0	0	0	0	0
Renteutgifter	9 668 010	11 135 000	5 120 000	5 620 000	6 120 000	6 620 000
Avdrag på lån	19 162 528	21 655 000	24 655 000	24 655 000	24 655 000	24 655 000
Utlån	36 902					
Netto finansutgifter	-20 550 733	-22 515 000	-19 352 000	-19 852 000	-20 352 000	-20 852 000
Motpost avskrivninger	34 971 395	35 215 500	36 183 000	36 183 000	36 183 000	36 183 000
Netto driftsresultat	-3 981 886	410 747	9 810 500	11 068 400	9 961 200	7 637 100
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:						
Overføring til investering	-1 432 306	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Netto avs. til eller bruk av bundne driftsfond	2 735 240	4 941 156	5 490 000	2 990 000	2 990 000	2 990 000
Netto avs. til eller bruk av disposisjonsfond	2 678 952	-3 851 903	-13 800 500	-12 558 400	-11 451 200	-9 127 100
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disp. eller dekning av netto driftsresultat	3 981 886	-410 747	-9 810 500	-11 068 400	-9 961 200	-7 637 100
Fremført til inndekn. i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift

Kommunestyret skal selv vedta driftsbudsjettet, satt opp i henhold til budsjettskjema 1A. Budsjettvedtaket skal gi nettobevilgninger pr sektor i driftsbudsjettet, som det framgår av skjema 1B.

Bevilgningsoversikt - drift (budsjett)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	ØkPlan 2021	ØkPlan 2022	ØkPlan 2023	ØkPlan 2024
Rammetilskudd	81 007 079	94 953 000	93 000 000	93 000 000	93 000 000	93 000 000
Inntekts- og formueskatt	174 590 873	184 870 000	195 000 000	195 000 000	195 000 000	195 000 000
Eiendomsskatt	60 479 016	62 600 000	63 100 000	63 100 000	63 100 000	63 100 000
Andre generelle driftsinntekter	47 982 629	21 504 500	22 306 400	22 730 000	22 010 000	21 130 000
Sum generelle driftsinntekter	364 059 597	363 927 500	373 406 400	373 830 000	373 110 000	372 230 000
Sum bevilgninger drift, netto	347 502 477	341 001 753	344 243 900	342 909 600	342 796 800	343 740 900
Avskrivninger	34 971 395	35 215 500	36 183 000	36 183 000	36 183 000	36 183 000
Sum netto driftsutgifter	382 473 873	376 217 253	380 426 900	379 092 600	378 979 800	379 923 900
Brutto driftsresultat	-18 414 276	-12 289 753	-7 020 500	-5 262 600	-5 869 800	-7 693 900
Renteinntekter	5 020 927	4 075 000	4 220 000	4 220 000	4 220 000	4 220 000
Utbytter	3 270 605	6 200 000	6 203 000	6 203 000	6 203 000	6 203 000
Renteutgifter	9 668 010	11 135 000	5 120 000	5 620 000	6 120 000	6 620 000
Avdrag på lån	19 162 528	21 655 000	24 655 000	24 655 000	24 655 000	24 655 000
Netto finansutgifter	-20 539 005	-22 515 000	-19 352 000	-19 852 000	-20 352 000	-20 852 000
Motpost avskrivninger	34 971 395	35 215 500	36 183 000	36 183 000	36 183 000	36 183 000
Netto driftsresultat	-3 981 886	410 747	9 810 500	11 068 400	9 961 200	7 637 100
Disp. eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	-1 432 306	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Netto avs. til eller bruk av bundne driftsfond	2 735 240	4 941 156	5 490 000	2 990 000	2 990 000	2 990 000
Netto avs. til eller bruk av disposisjonsfond	2 678 952	-3 851 903	-13 800 500	-12 558 400	-11 451 200	-9 127 100
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disp. eller dekning av netto driftsresultat	3 981 886	-410 747	-9 810 500	-11 068 400	-9 961 200	-7 637 100
Fremført til inndekn. i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1B – Driftsbudsjettet pr etat/sector 2021-2024

TEKST	Regnskap 2019	Budsjett 2020	ØkPlan 2021	ØkPlan 2022	ØkPlan 2023	ØkPlan 2024
TIL FORDELING DRIFT	347 502 477,40	341 001 753,00	344 243 900,00	342 909 600,00	342 796 800,00	343 740 900,00
Sentraladministrasjonen:						
Sum inntekter	14 373 257,14	10 586 000,00	12 199 000,00	11 983 000,00	11 986 000,00	11 937 000,00
Sum utgifter	58 028 296,80	61 067 753,00	70 590 500,00	68 332 500,00	68 780 500,00	67 508 500,00
Netto driftsramme	-43 655 039,66	-50 481 753,00	-58 391 500,00	-56 349 500,00	-56 794 500,00	-55 571 500,00
Energiomsetning:						
Sum inntekter (brutto i 2018)	40 843 393,28	47 000 000,00	47 000 000,00	47 000 000,00	47 000 000,00	47 000 000,00
Sum utgifter	5 471 740,00	5 600 000,00	5 600 000,00	6 100 000,00	6 100 000,00	6 100 000,00
Netto driftsramme	35 371 653,28	41 400 000,00	41 400 000,00	40 900 000,00	40 900 000,00	40 900 000,00
Kultur- og oppvekstetaten:						
Sum inntekter	34 293 048,55	30 001 000,00	30 759 000,00	30 657 000,00	30 657 000,00	30 657 000,00
Sum utgifter	148 962 615,46	144 350 000,00	149 469 000,00	149 358 000,00	149 378 000,00	149 303 000,00
Netto driftsramme	-114 669 566,91	-114 349 000,00	-118 710 000,00	-118 701 000,00	-118 721 000,00	-118 646 000,00
Helse- og omsorgsetaten:						
Sum inntekter	39 995 253,68	43 775 000,00	35 770 000,00	33 980 000,00	33 300 000,00	32 924 000,00
Sum utgifter	220 771 577,07	221 083 000,00	208 576 400,00	207 793 100,00	207 135 300,00	209 001 400,00
Netto driftsramme	-180 776 323,39	-177 308 000,00	-172 806 400,00	-173 813 100,00	-173 835 300,00	-176 077 400,00
Teknisk etat:						
Sum inntekter	69 799 907,60	67 183 000,00	72 059 000,00	71 999 000,00	71 999 000,00	71 999 000,00
Sum utgifter	114 320 480,20	108 221 000,00	108 557 000,00	107 707 000,00	107 107 000,00	107 107 000,00
Netto driftsramme	-44 520 572,60	-41 038 000,00	-36 498 000,00	-35 708 000,00	-35 108 000,00	-35 108 000,00
Felleskjøkken:						
Sum inntekter	9 019 129,32	9 184 000,00	9 214 000,00	9 214 000,00	9 214 000,00	9 214 000,00
Sum utgifter	8 916 767,74	9 184 000,00	9 217 000,00	9 217 000,00	9 217 000,00	9 217 000,00
Netto driftsramme	102 361,58	0,00	-3 000,00	-3 000,00	-3 000,00	-3 000,00
Kleivi Næringspark:						
Sum inntekter	1 052 323,20	1 413 750,00	1 464 750,00	1 464 750,00	1 464 750,00	1 464 750,00
Sum utgifter	407 312,90	638 750,00	699 750,00	699 750,00	699 750,00	699 750,00
Netto driftsramme	645 010,30	775 000,00	765 000,00	765 000,00	765 000,00	765 000,00
SUM FORDELT TIL DRIFT	-347 502 477,40	-341 001 753,00	-344 243 900,00	-342 909 600,00	-342 796 800,00	-343 740 900,00

Investeringsbudsjett 2021-2024

Bevilgningsoversikt – Investering

Bevilgningsoversikt - invest. (budsjett)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	ØkPlan 2021	ØkPlan 2022	ØkPlan 2023	ØkPlan 2024
Investeringer i varige driftsmidler	37 995 490	166 247 467	14 945 000	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	365 532	1 400 000	3 000 000	2 000 000	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 506 440	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Utlån av egne midler	0	88 206	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	40 867 462	169 235 673	19 445 000	3 500 000	1 500 000	1 500 000
Kompensasjon for merverdiavgift	4 809 972	24 070 539	1 014 000	0	0	0
Tilskudd fra andre	8 892 230	21 800 000	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	1 936 013	22 274 950	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	34 057 201	111 905 014	16 475 000	2 000 000	0	0
Sum investeringsinntekter	49 695 415	180 050 503	17 489 000	2 000 000	0	0
Videreutlån	0	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Bruk av lån til videreutlån	0	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Avdrag på lån til videreutlån	0	1 750 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000
Mottatte avdrag på videreutlån	0	1 750 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	2 196 726	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Netto avs. til eller bruk av bundne inv.fond	-11 830 917	7 160 000	0	0	0	0
Netto avs. til eller bruk av ubundet inv.fond	806 238	-19 474 830	456 000	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetn.	-8 827 953	-10 814 830	1 956 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Fremført til innde kn. i senere år(udekket bel)	0	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 2B – Investeringsbudsjett pr. prosjekt 2021-2024

Prosjekt	Prosjektnavn	Regnskap 2019	Budsjett 2020	ØkPlan 2021	ØkPlan 2022	ØkPlan 2023	ØkPlan 2024
000	Rehabilitering kommunale eiendommer	0	0	2 000 000			
004	Kjøp/salg av aksjer/andeler	1 050 000	0				
005	Tilskudd til rehabilitering Hol kyrkje	0	1 000 000	3 000 000	2 000 000		
006	Kjøp/salg fast eiendom	0	69 335				
007	VA-anlegg Morten Mastrup	1 203 098	0				
010	Reg.plan I3 Vøllo	2 800 445	19 925 000				
014	Traktor driftsavdelingen i Hol	840 000	0				
015	Egenkapitalinnskudd KLP	1 456 440	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
016	Scooter Hol brann- og feiervesen	148 874	0				
017	Tankbil Hol brannvesen	623 923	0				
018	Hol barnehage uteområde	95 769	167 231				
019	Uteområde Kringlemyr 8 og 10	200 128	1 549 872				
026	VA-ledningsnett Tuftehuset-Reinebu	15 925	326 213				
027	VA-ledningsnett Hellemovegen	596 164	4 003 835				
030	VA-ledningsnett Lauvrudvegen	85 491	2 314 509				
035	Geilo samfunnshus amfi og ventilasjon	4 474 282	136 000				
037	Ombygging Hol kommunehus inkl. brannteknisk og ventilasjon	2 110 382	1 125 000				
038	Utbedring av branntekniske tiltak, Hol kommunehus	28 987	0				
039	Utbedring av branntekniske tiltak, Geilotun	243 734	756 266				
042	Geilotun rehabilitering av tak	1 321 715	553 286				
043	Utstyr til fotterapiavdelingene på institusjonene	104 534	270 466				
044	LMP-telefoner i H/O etaten	0	195 000				
045	Hallingskarvet skole ventilasjon	919 897	80 103				
048	Omgjøring av kommunal bolig til heldøgns omsorgsbolig	469 082	1 405 918				
050	Skallsikring renseanlegg	0	1 000 000				
051	Rehabilitering tak Sudndalen renseanlegg	0	1 500 000				
052	Skallsikring kommunale formålsbygg	0	4 500 000				
054	Mulighetsstudie Geilojordet	0	625 000				
055	Ajourføring kart 2020	0	437 500				
057	Ombygging helsestasjon Geilotun	148 506	1 870 550				
061	Ombygging Tverrvegen/gamle sjukestugu	0	3 125 000				
064	Geilo barnehage kjøkken og takoverbygg	0	1 000 000				
065	Sanitærbygg Geilo beach	0	1 500 000				
066	Kommunale ladepunkter El biler	0	1 250 000				
072	Øyovegen-Langehaugvegen,gang- og sykkelveg	0	950 000				
080	Nærmiljøanlegg Holet	4 392 104	74 396				
092	Beredskapssenter - prosjektering/oppstart	62 710	11 046 480				
096	Sanering vann- og avløpsledning	1 379 787	1 852 557	8 000 000			
104	Nytt/rehab. Dagali vannverk	0	1 500 000				
105	Skallsikring vannverk og høydebasseng	497 727	502 273				
110	Gatebruksplan Geilo	461 775	722 661				
113	Bil- og maskinpark. Driftsmateriell	0	0	570 000			
117	Amfi omlegging Vesleslåttvegen	174 153	314 104				
122	Gangbru Geilo stasjon	2 969 173	31 250 000				
123	Avløpsledning Gullsteinv.-Hjalmev.	1 601 888	0				
126	Hovedplan v/a installasjoner	816 396	2 859 067				
131	Opparbeidelse returpunkter	96 114	1 302 035	2 500 000			
136	Utvidelse Sudndalen renseanl.	328 000	0				
137	Ventilasjonsanlegg Ustaoset renseanlegg	281 292	0				
142	Vann og avløp P143	368 885	3 131 115				
143	Trafikksikkerhetstiltak Geilo skole/idrettsområde	2 661 906	46 242 088				
145	Justeringsrett Geilohovda	299 221	0				
146	Justeringsrett Holestøl	30 471	0				
148	Vei- og gatelys	0	401 256				
150	Kommunale veier, ramme	3 826 988	3 750 000	1 875 000			
182	Hegnavegen parsell 2	25 810	0				
197	Hovedledning vann/kloakk Geilo	1 220 300	10 385 996				
198	Høgehaug bo- og behandlingssenter	435 387	0				
	Sum investeringer	40 867 462	168 470 112	19 445 000	3 500 000	1 500 000	1 500 000

Vedlegg

Kommunale gebyrer og betalingssetser

Se kommunens hjemmeside for Kommunale avgifter.

Gebyrer og betalingssetser er regulert i henhold til selvkostprinsippet og indeksregulering.

Barn og unge 2021

Betalingssetser barn og unge fra 1/1-2021	2021		2020		Endring 2020-2021	
	Sats	Kostpenger	Sats	Kostpenger	Sats	Kostpenger
Skolefritidsordningen (SFO)						
Full plass	kr 1 900,00		kr 1 785	-	6,1 %	
10-timers plass pr. mnd	kr 1 300,00		kr 1 185	-	8,8 %	
Høst- og vinterferie pr. uke	kr 590,00		kr 590	-	0,0 %	
Enkelt dager	kr 190,00		kr 175	-	7,9 %	
Gebyr ved for sen henting	kr 500,00		kr 0	-	0,0 %	
Kulturskole						
Individuell undervisning	kr 3 500,00		kr 3 135	-	10,4 %	
Gruppeundervisning	kr 2 100,00		kr 2 040	-	2,9 %	
Materiell kunstscole	kr 1 000,00		kr 825	-	17,5 %	
Tilbud til voksne	kr 3 500,00		kr 3 100		11,4 %	
Søskenmoderasjon og/eller flere fag **)	25 %		25 %			
**) Gjelder ikke materiell						
Barnehagesatser og kostpenger 1.1-31.12.2021						
5 dager	kr 3 230,00	kr 165,00	kr 3 135	kr 160	2,9 %	3,0 %
4 dager	kr 3 050,00	kr 134,00	kr 2 975	kr 130	2,5 %	3,0 %
3 dager	kr 2 500,00	kr 114,00	kr 2 270	kr 110	9,2 %	3,5 %
Kjøp av dag	kr 520,00		kr 515		1,0 %	
Gebyr ved for sen henting	kr 500,00		kr 516	0,00	0,0 %	
Søskenmoderasjon *)	30% *)		40% *)			
*) Barn nr. to 30 %, barn nr. tre 50 %						

Barnehagesats følger Stortingets vedtatte makspris .

Helse og omsorg

Betalingssatser for hjemmehjelp / praktisk bistand gjeldende fra 1/1-2021	Pr time		Endring	Maks pr mnd		Endring
	2021	2020	2020-2021	2021	2020	2020-2021
Husstandens inntekt pr år						
Mindre enn 2 G ¹⁾ *		kr 210		kr 210	kr 210	kr -
2 - 3 G	kr 230	kr 225	kr 5	kr 1 125	kr 1 100	kr 25
3 - 4 G	kr 305	kr 300	kr 5	kr 1 735	kr 1 700	kr 35
4 - 5 G	kr 385	kr 375	kr 10	kr 2 805	kr 2 750	kr 55
Over 5 G	kr 410	kr 400	kr 10	kr 3 470	kr 3 400	kr 70

*Betalingstak pr. mnd. justeres i tråd med forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester §10.

Trygghetsskapende teknologiske løsninger Priser gjeldende fra 1/1-2021	2021	2020	Endring 2020-2021
Egenandeler: som trygghetsalarm, røykvarsler, sporings- og lokaliseringsteknologi	kr 280	kr 275	kr 5

Satser som blir regulert fra sentralt hold.	2021	2020
Tjeneste		
Beboere på korttidsplass betaler pr. døgn etter gjeldende sats	1)	kr 170
Dag- eller nattopphold pr dag	1)	kr 90

¹⁾ Disse vil bli justert i tråd med statlige føringer.

Bruk av behandlingsbasseng og treningsrom på fysikalsk avdeling Geilo	2021	2020	Endring 2020-2021
Pr. gang	kr 77	kr 75	kr 2
Frisklvsresept	kr 345	kr 335	kr 10
Leie av bassenget utenom fysioterapi pr gang	kr 460	kr 450	kr 10

Andre betalingstjenester (omsorgsboliger med heldøgns omsorg) Priser fra 1/1-2021	2021	2020	Endring 2020-2021
Alle måltider (middag og tørrmat)	kr 3 350	kr 3 315	kr 35
Kun middag	kr 2 350	ny	
Frokost, lunsj, kveldsmat	kr 1 850	ny	
Vaskertjenester innkl. leie av sengetøy og håndklær	kr 350	kr 335	kr 15
Vask av privat tøy	kr 350	kr 335	kr 15
Diverse renholdsartikler (toalettpapir, renholdsartikler)	kr 165	kr 155	kr 10

Tilkjørt middag. Priser gjeldende fra 1/1-2021	2021	2020	Endring	
			2020-2021	
Hel porsjon, inklusiv suppe /dessert	kr 90	kr 90	kr	-

Opphold på dagsenter pr. dag. Priser fra 1/1-2021	2021	2020	Endring	
			2020-2021	
Dagsenter for demente	kr 115	kr 110	kr	5
Steensheim AKT	kr 115	kr 110	kr	5

Kjøp av enkeltmåltider	2021	2020	Endring	
			2020-2021	
Kaffi, te , kake	kr 20	Ny		
Frokost, lunsj eller kveldsmat	kr 35	Ny		
Middag	kr 90	Ny		

Frisør og fotterapi. Priser fra 1/1-2021.	2021	2020	Endring	
			2021- 2020	
Tjeneste				
Vask og legg langtidsplass		kr -	kr	-
Vask, legg og klipp langtidsplass	kr 400	kr 380	kr	20
Vask og legg korttidsplass, omsorgsbolig	kr 200			
Vask, legg og klipp korttidsplass, omsorgsbolig	kr 530	kr 510	kr	20
Permanent, alle	kr 1 350	kr 1 300	kr	50
Herreklipp, korttidsplass og omsorgsbolig	kr 380	kr 350	kr	30
Fotpleie ¹⁾				

Fotpleie har egen prislister

Bolig, eiendom og tekniske tjenester

Byggesaker. Gebyr med virkning fra 1/1-2021	2021	2020	Endring 2020-2021
	Ett-trinns og rammesøknad	Ett-trinns og rammesøknad	
Søknad med krav om ansvarlige foretak, pbl. § 20-1, 20-3			
a) nybygg (en boenhet) tilbygg, påbygg, underbygging			
Tiltaksklasse 1	Kr 16900	Kr 16400	3 %
Tiltaksklasse 2	Kr 27000	Kr 26200	3 %
Tiltaksklasse 3	Kr 40500	Kr 39300	3 %
a) nybygg ene og to-mannsbolig	Kr 13500	Kr 13100	3 %
a) tilbygg over 50m2, påbygg, underbygging og anneks til ene og to-mannsbolig.	Kr 7800	Kr 7600	3 %
a) tilbygg over 50m2, påbygg, underbygging og anneks til fritidsbygg med en boenhet..	Kr 11200	Kr 10900	3 %
b) Vesentlige endring av a)	Kr 6800	Kr 6600	3 %
c) Fasadeendringer	Kr 6800	Kr 6600	3 %
Midlertidig bruksendring fra fritidsbolig til bolig	Kr. 5000		NY
d) Bruksendring nevnt under a)	Kr 13500	Kr 13100	3 %
e) Riving av tiltak nevnt under a)	Kr 5000	Kr 4900	3 %
f) Bygningstekniske installasjon			
Tiltaksklasse 1	Kr 5000	Kr 4900	3 %
Tiltaksklasse 2	Kr 6800	Kr 6600	3 %
Tiltaksklasse 3	Kr 10100	Kr 9800	3 %
f) Rehabilitering av pipe	Kr 800	Kr 1600	3 %
g) Oppdeling og sammenføring av bruksenheter			
Tiltaksklasse 1	Kr 6800	Kr 6600	3 %
Tiltaksklasse 2	Kr 13400	Kr 13000	3 %
Tiltaksklasse 3	Kr 20300	Kr 19700	3 %
h) Innhegning mot veg	Kr 2700	Kr 2600	3 %
i) Plassering av skilt/reklame	Kr 2700	Kr 2600	3 %
j) Midlertidige bygging, konstruksjoner/anlegg	Kr 5000	Kr 4900	3 %
k) Vesentlige terrengingrep	Kr 6800	Kr 6600	3 %
l) Veg<1 km, p.plass< 10 biler og landingsplass	Kr 6800	Kr 6600	3 %
Andre	Kr 13500	Kr 13100	3 %

Gebyrene som nevnt i punkt a reduseres med 20% når søknaden er komplett ved innsending av søknaden.

Byggesaksbehandling. Priser gjeldende fra 1/1-2021	2021	2020	Endring 2020-2021
Timepris	kr 1 000	kr 1 000	0,0 %

Byggesaker. Priser gjeldende fra 1/1-2021	2021	2020	Endring 2020-2021
Tiltak som krever søknad og tillatelse og som kan forestås av tiltakshaver § 20-4, a,b,c, d og e			
a) mindre tiltak på bebygd eiendomm med ene og to-mannsbolig	Kr 3400	Kr 3300	3,0 %
a) mindre tiltak på bebygd eiendom	Kr 5000	Kr 4900	3,0 %
b) alminnelig driftsbygning i landbruket	Kr 5000	Kr 4900	3,0 %
c) plassering av midlertidige bygninger, konstruksjoner og anlegg, inntil 2 år	Kr 5000	Kr 4900	3,0 %
d) opprettelse av grunneiendom mv. som nevnt i § 20-1 første ledd bokstav m	Kr 5000	Kr 4900	3,0 %
e) andre mindre tiltak som etter kommunens skjønn kan forestås av tiltakshaver	Kr 5000	Kr 4900	3,0 %
Deling etter § 20-3			
m) Deling av eiendom eller bortfeste for mer enn 10 år når søknaden er i samsvar med grenser fastsatt i godkjent regulerings- eller detaljplan	Kr 3900	Kr 3800	3,0 %
Deling av eiendom i uregulerte områder eller der grenser ikke er fastsatt i godkjent regulerings- eller detaljplan	Kr 9600	Kr 9300	3,0 %
Andre tiltak			
Andre tiltak unntatt fra kap. 20	Kr 5000	Kr 4900	3,0 %
Dispensasjoner etter pbl §§ 19-2 og 19-3			
Fra kommuneplan, reguleringsplan, eller forskrifter i plan- og bygningsloven der saken må sendes til ekstern høring eller behandles politisk	Kr 16900	Kr 16400	3,0 %
I saker som ikke skal på ekstern høring NB. pr dispensasjonsforhold.	Kr 5000	Kr 4900	3,0 %
Enkle dispensasjoner knyttet i mot boligformål	Kr 3900	Kr 3800	3,0 %
Sakkyndig bistand			
Fakstiske kostnader for bistand pluss et gebyr på	Kr 3900	Kr 3800	3,0 %
Kommunal godkjenning av foretak/person for arbeid jf. SAK10 § 11-4, SAK10 § 6-8			
For hver godkjenning der foretaket/person ikke har sentral godkjenning	Kr 1800	Kr 1700	6,0 %

Planbehandling. Gebyr med virkning fra 1/1-2021	2021	2020	Endring 2020-2021
Forhåndsmøte/oppstartsmøte og avklaringsmøte	5500		NY
Detaljregulering pbl § 12-3			
Fremleggelse for politisk rådgivning iht pbl § 12-8	Kr 22000	Kr 21000	3,0 %
Behandling frem til 1. gangs behandling	50% *	50% *	0,0 %
Behandling til og med 1. gangs behandling, på sakskartet.	75% *	75% *	0,0 %
Planareal inntil 10 dekar	Kr 59000	Kr 57000	3,0 %
Planareal 10 – 15 dekar	Kr 78000	Kr 76000	3,0 %
Planareal 15 - 20 dekar	Kr 98000	Kr 95000	3,0 %
Planareal over 20 dekar, tillegg pr. påbegynt dekar	Kr 2000	Kr 1900	3,0 %
Det fastsettes et tilleggsgebyr for bebyggelse			
For eksisterende bebyggelse er gebyret pr 100 m2 BRA, i hht TEK 17	Kr 1000	Kr 900	0,0 %
For planlagt bebyggelse er gebyret pr 100 m2 BRA, i hht TEK 17.	Kr 1300	Kr 1200	0,0 %
Tilleggsgebyr for bebyggelse på nærings- og industriområder (ikke hotell og turisme)			
Planlagt bebyggelse er gebyret pr. 1000 m2 BYA	kr. 600	kr 500,00	
Endring av reguleringsplan pbl § 12-14 første ledd			
Mindre endring av reguleringsplan (justert test)	Kr 16900	Kr 16400	3,0 %
Andre endringer av vedtatt detaljregulering som ikke gjøres etter pbl §12-14 1. ledd			
Endring av reguleringsplan (endring av enkeltelementer i kart og enkelte bestemmelser) uten nye tomter	Kr. 45000		NY
Endring av tekstdel (kun endring av tekstdel som er mer omfattende enn mindre endring)	kr. 22500		NY
Tillegg for areal i reguleringsplan som er avsatt til utbygging men som ikke på reguleringstidspunktet kan defineres som tomt. (Næring, kombinertformål, konsentrert bebyggelse osv.)	kr. 500 pr da		NY
Konsekvensutredning pbl § 12-3 tredje ledd og § 4-2 andre ledd			
Behandling av konsekvensutredning til reguleringsplan	Kr 32500	Kr 31500	3,0 %
* 50 og 75% av full sats for planbehandling			

Mindre avløpsanlegg. Gebyr med virkning fra 1/1-2021	2021	2020	Endring 2020-2021
Søknad om utslippstillatelse			
Anlegg der utslippet er kalkulert til < 15 pe	Kr 8400	Kr 8200	3,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 15 – 99 pe	Kr 21300	Kr 20700	3,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 100 – 999 pe	Kr 55000	Kr 53000	3,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 1000-2000 pe	Kr 67300	Kr 65300	3,0 %
Søknad om omgjøring av utslippstillatelse			
Anlegg der utslippet er kalkulert til < 15 pe	Kr 4200	Kr 4100	3,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 15 – 99 pe	Kr 10600	Kr 10300	3,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 100 – 999 pe	Kr 27300	Kr 26500	3,0 %
Anlegg der utslippet er kalkulert til mellom 1000-2000 pe	Kr 33600	Kr 32600	3,0 %
Tilsynsgebyr			
Årlig gebyr anlegg etter forurensingsloven kap 12	kr 250,00		NY
Årlig gebyr anlegg etter forurensingsloven kap 13	kr. 500		NY
Utslippssøknader som ikke er i tråd med lokal forskrift. (Gebyr for saker som avgjøres ved politisk behandling) Det beregnes ordinære gebyr for utslippstillatelsen.	kr. 16900		NY
Kostnadsdekning ved sakkyndig bistand i tillegg til gebyr på	Kr 3600	Kr 3500	3,0 %

Eiendomsoppgaver. Gebyr med virkning fra 1/1-2021	2021	2020	Endring 2020-2021
Salgsoppgave til eiendomsmeglere, pr oppgave	Kr 2500	Kr 2400	0,0 %

Gebyrene for planbehandling reduseres med 20% for planer som gjelder boligformål.

Vann- og avløpsgebyr gjeldende fra 1/1-2021	2021		2020		Endring
	Eks mva	Inkl. mva	Eks mva	Inkl. mva	
Fastledd Vannforsyning					
Pris for bolig	897 kr	1121 kr	978 kr	1 223 kr	-102,00
Pris for fritidsbolig	1525 kr	1906 kr	1 565 kr	1 956 kr	-50,00
Næringseiendommer under 499 m ³	897 kr	1121 kr	978 kr	1 223 kr	-102,00
Næringseiendommer fra 500 til 1999 m ³	1794 kr	2243 kr	1 956 kr	2 445 kr	-202,00
Næringseiendommer fra 2000 til 9999 m ³	2691 kr	3364 kr	2 934 kr	3 668 kr	-304,00
Næringseiendommer over 10 000 m ³	4485 kr	5606 kr	4 890 kr	6 113 kr	-507,00
Fastledd Avløp					
Pris for bolig	1398 kr	1748 kr	1 070 kr	1 338 kr	410,00
Pris for fritidsbolig	2377 kr	2971 kr	1 712 kr	2 140 kr	831,00
Næringseiendommer under 499 m ³	1398 kr	1748 kr	1 070 kr	1 338 kr	410,00
Næringseiendommer fra 500 til 1999 m ³	2796 kr	3495 kr	2 140 kr	2 675 kr	820,00
Næringseiendommer fra 2000 til 9999 m ³	4194 kr	5243 kr	3 210 kr	4 013 kr	1230,00
Næringseiendommer over 10 000 m ³	6990 kr	8738 kr	5 350 kr	6 688 kr	2050,00
Forbruksgebyr etter målt forbruk					
Pris pr m ³ vann	13,67 kr	17,09 kr	13,03 kr	16,29	0,80
Pris pr m ³ kloakk	21,24 kr	26,55 kr	13,99 kr	17,49	9,06
Tilkoblingsgebyr (samme gebyr på vann som for kloakk)					
<i>Gruppe 1: Eiendommer som ikke omfattes av gruppe 2</i>					
Bolig/Hytte	17 500 kr	17 500 kr	17 500 kr	17 500 kr	0,00
Leilighet/fritidsleilighet	7 500 kr	7 500 kr	7 500 kr	7 500 kr	0,00
<i>Gruppe 2: Eiendommer i kommunalt og privat boligfelt som har betalt refusjon eller annen form for opparbeidelseskostnad for vann- og eller avløpsanlegg, eller har stikkledning over 125m.</i>					
Bolig/Hytte	8 750 kr	10 938 kr	8 750 kr	10 938 kr	0,00
Leilighet/fritidsleilighet	3 750 kr	4 688 kr	3 750 kr	4 688 kr	0,00
<i>Gruppe 3: Næringseiendommer.</i>					
Overnatting/Varme senger pr. kvm	125 kr	156 kr	125 kr	156 kr	0,00
Forretningsareal pr. kvm	95 kr	119 kr	95 kr	119 kr	0,00
Industri og annen virksomhet pr.kvm	65 kr	81 kr	65 kr	81 kr	0,00
Makssum 150 000,- eks.mva					
Vannmålerleie, sats for gebyrreduksjon, tilleggsggebyr m.m.					
Sats for leie av vannmålere iht. § 4,3	225 kr		225 kr	281 kr	0,00
Sats for gebyrreduksjon iht. § 3,10	350 kr		350 kr	438 kr	0,00
Tilleggsggebyr ved manglende avlesing av vannmåler (§ 4.4, 2 ledd)	400 kr		400 kr	500 kr	0,00

Slangebyr gjeldende fra 1/1-2021	2021		2020		Endring 2020-2021
	Eks mva	Inkl. mva	Eks mva	Inkl. mva	
Tømming av tette tanker/slamavskillere for helårsbebyggelse					
Årlig fastgebyr for alle anlegg	159 kr	199 kr	154 kr	193 kr	6
Pr m3 for slamavskiller/tette tanker/store anlegg	203 kr	254 kr	231 kr	289 kr	-35
Fastgebyr minirensanlegg	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	-
Pr. m3 for minirensanlegg	203 kr	254 kr	231 kr	289 kr	-35
Fastgebyr for store anlegg	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	-
Traktor/spesialbiltømming/liten bil pr tømming	483 kr	604 kr	473 kr	591 kr	13
Ekstra- og Nødtømminger					
Oppmøte ved ekstratømming	1106 kr	1383 kr	1 085 kr	1 356 kr	27
Oppmøte ved nødtømming	2990 kr	3738 kr	2 839 kr	3 549 kr	189
Pr. m3 ved ekstra/nødtømming	743 kr	929 kr	729 kr	911 kr	18
Ikke utført ekstra/nødtømming	953 kr	1191 kr	934 kr	1 168 kr	23
Behandlingskostnader (ved direkte levering til behandlingsanlegget)			Pr. tonn		
Rensegebyr ved tette tanker/ekstra- og nødtømming - pris pr. m3	150 kr	188 kr	150 kr	188 kr	0 kr

Renovasjon gjeldende fra 1/1-2021	2021		2020		Endring
	Eks mva	Inkl. mva	Eks mva	Inkl. mva	
Dunk - Henteordning					
Renovasjon dunk	2758 kr	3448 kr	2 417 kr	3 021 kr	427,00
Renovasjon dunk stor	4137 kr	5171 kr	3 626 kr	4 533 kr	638,00
Utvidet henteavstand	317 kr	396 kr	278 kr	348 kr	48,00
Renovasjon dunk kompost	2069 kr	2586 kr	1 813 kr	2 266 kr	320,00
Container - Bringeordning					
Fastboende (pr husholdning) hovedleilighet	2133 kr	2666 kr	1 870 kr	2 338 kr	328,00
Kompost	1552 kr	1940 kr	1 360 kr	1 700 kr	240,00
Hytter og stølsbuer (pr år)	1379 kr	1724 kr	1 209 kr	1 511 kr	213,00

Feieavgift gjeldende fra 1/1-2021	2021		2020		Endring
	Eks mva	Inkl. mva	Eks mva	Inkl. mva	
Feiing					
Tilsyn 2. hvert år bolig	300 kr	375 kr	300 kr	375 kr	0 kr
Tilsyn 4. hvert år bolig	150 kr	188 kr	150 kr	188 kr	0 kr
Tilsyn 6. hvert år bolig	75 kr	94 kr	75 kr	94 kr	0 kr
Tilsyn 8. hvert år bolig	38 kr	48 kr	38 kr	48 kr	0 kr
Feiing 8. hvert år bolig	74 kr	93 kr	74 kr	93 kr	0 kr
Feiing 6. hvert år bolig	96 kr	120 kr	96 kr	120 kr	0 kr
Feiing 4. hvert år bolig	139 kr	174 kr	139 kr	174 kr	0 kr
Feiing 2. hvert år bolig	298 kr	373 kr	298 kr	373 kr	0 kr
Feiing årlig bolig	596 kr	745 kr	596 kr	745 kr	0 kr
Tilsyn 2. hvert år fritidsbolig	582 kr	728 kr	582 kr	728 kr	0 kr
Tilsyn 4. hvert år fritidsbolig	291 kr	364 kr	291 kr	364 kr	0 kr
Tilsyn 6. hvert år fritidsbolig	146 kr	183 kr	146 kr	183 kr	0 kr
Tilsyn 8. hvert år fritidsbolig	72 kr	90 kr	72 kr	90 kr	0 kr
Feiing 8. hvert år fritidsbolig	140 kr	175 kr	140 kr	175 kr	0 kr
Feiing 6. hvert år fritidsbolig	186 kr	233 kr	186 kr	233 kr	0 kr
Feiing 4. hver år fritidsbolig	291 kr	364 kr	291 kr	364 kr	0 kr
Feiing 2. hvert år fritidsbolig	582 kr	728 kr	582 kr	728 kr	0 kr
Feiing hvert år fritidsbolig	1 162 kr	1 453 kr	1 162 kr	1 453 kr	0 kr

Gebyr brann gjeldende fra 1/1-2021	2021		2020		Endring
	Eks mva	Inkl. mva	Eks mva	Inkl. mva	
Saksbehandling søknader fyrverkeri	2500 kr		0		2500 kr
Utrykning til unødlige alarmer	2398 kr		0		2398 kr

Gebyr for forvaltningsoppgaver etter matrikkelloven gjeldende fra 1/1-2021	2021	2020	Endring
Oppretting av matrikkelenhet (Gjelder også uten fullført oppmålingsforretning)			
<i>Oppretting av grunneiendom</i>			
Areal fra 0 – 250 m ²	6 670	6 480	190
Areal fra 251 – 500 m ²	10 660	10 360	300
Areal fra 501 – 2000 m ²	16 000	15 550	450
Areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da	930	910	20
Fradeling av 5 eller flere parseller i samme forretning betales pr parsell	10 660	10 360	300
Punktfeste uavhengig av oppmåling i marka	6 670	6 480	190
			-
<i>Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn</i>			
Areal fra 0 – 250 m ²	6 670	6 480	190
Areal fra 251 – 500 m ²	10 660	10 360	300
Areal fra 501 – 2000 m ²	16 000	15 550	450
Areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da	930	910	20
			-
<i>Oppmåling av uteareal på eierseksjon (pr. sak)</i>			
Samlet areal fra 0 – 250 m ²	6 670	6 480	190
Samlet areal fra 251 – 500 m ²	10 660	10 360	300
Samlet areal fra 501 – 2000 m ²	16 000	15 550	450
Samlet areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da	930	910	20
			-
<i>Oppretting av anleggseiendom</i>			
Volum fra 0 – 2000 m ³	6 670	6 480	190
Volum fra 2001 m ³ – økning pr. påbegynt 1000m ³	1 330	1 300	30
			-
<i>Registrering av jordsameie</i>			
Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid. Minstegebyr	1 330	1 300	30
			-
Grensejustering			
<i>Grunneiendom, festegrunn og jordsameie</i>			
Areal fra 0 – 250 m ²	4000	3 890	110
Areal fra 251 – 500 m ²	6670	6 480	190
			-
<i>Anleggseiendom</i>			
Volum fra 0 – 250 m ³	4000	3 890	110
Volum fra 250 – 1000 m ³	6670	6 480	190
			-
Arealoverføring			
<i>Grunneiendom, festegrunn og jordsameie</i>			
Areal fra 0 – 250 m ²	13330	12 960	370
Areal fra 251 – 500 m ²	16000	15 550	450
Arealoverføring pr. nytt påbegynt 500 m ² medfører en økning av gebyret på	4000	3 890	110
			-
<i>Anleggseiendom</i>			
Volum fra 0 – 250 m ³	13330	12 960	370
Volum fra 251 – 500 m ³	16000	15 550	450
Volumoverføring pr. nytt påbegynt 500 m ³ medfører en økning av gebyret på.	4000	3 890	110
			-
Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning			
For inntil 2 punkter	2000	1 940	60
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	670	650	20
			-
fortsatt neste side.....			

Gebyr for forvaltningsoppgaver etter matrikkelloven gjeldende fra 1/1-2021	2021	2020	Endring
.....fortsatt fra foregående side			
Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt / eller klarlegging av rettigheter			
For inntil 2 punkter	4000	3890	110
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	1330	1300	30
Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid			-
			-
Privat grenseavtale			-
Gebyr fastsettes etter medgått tid, og minstesats	1330	1300	30
			-
Timepris for medgått tid			-
Feltarbeid	1330	1300	30
Kontorarbeid	1070	1040	30
			-
Utstedelse av matrikkelbrev			-
Matrikkelbrev inntil 10 sider	175	175	-
Matrikkelbrev over 10 sider	350	350	-

Eierseksjonering. Gebyr med virkning fra 1/1-2021	2021	2020	Endring
Eierseksjonering og reseksjonering			
2-4 seksjoner	8430	8 190 kr	240
5-10 seksjoner	10540	10 240 kr	300
Fra seksjon 11 blir det tillegg pr seksjon	260	260 kr	-
			-
Oppheving av seksjonering	5270	5 120 kr	150

Husleiesatser

Husleiesatser omsorgsboliger	Antall boliger	Pr mnd		Endring, kr. pr. mnd. 20-21	Sum husleie	
		2021	2020		2021	2020
Type bolig						
Stor leilighet	12	4 745	4 607	138	56 937	55 279
Liten leilighet	12	3 866	3 753	113	46 390	45 039
Furumo og Haugtun	8	5 799	5 630	169	69 585	67 559
Leiligheter Geilo og Hol, stor	5	6 920	6 718	202	83 038	80 620
Leiligheter Geilo og Hol, liten	15	6 107	5 929	178	73 283	71 148
Leiligheter i tilknytning til Geilotun	8	4 119	3 999	120	49 426	47 986
Underetasje legekantoret i Hol, liten	1	3 866	3 753	113	46 390	45 039
Underetasje legekantoret i Hol, stor	1	5 327	5 172	155	63 929	62 067
Boliger for barn og unge, K8:		-		-	-	-
Stor leilighet (71 m2)	1	8 120	7 883	236	97 437	94 599
Liten leilighet (59,2 m2)	3	7 177	6 968	209	86 130	83 621
Treningsleilighet (47 m2)	1	5 701	5 535	166	68 417	66 424
		-		-	-	-
Omsorgsboliger, K10:		-		-	-	-
Leilighet (34,7 m2)	11	4 215	4 093	123	50 585	49 112
Leilighet (43,2 m2)	1	5 236	5 084	153	62 835	61 005
Leilighet (58,4 m2)	2	7 088	6 882	206	85 056	82 578
4 stk stor Høgehaug	4	5 458	5 299	159	65 495	63 587
4 stk små Høgehaug	4	4 859	4 717	142	58 302	56 604

Husleiesatser utleieboliger	Antall		Utleiesats/m2		Sum husleie/mnd	
	boliger	m2	2021	2020	2021	2020
Hol/ Hovet	14	1017	72	70	73 224	71 190
Dagali/Skurdalen	2	163	73	71	11 899	11 573
Geilo, Kategori I	7	367	75	73	27 525	26 791
Geilo, Kategori II	26	1997	84	82	167 748	163 754
Tidspunkt for justering av husleiesatsene følger Husleielovens bestemmelser.						

